Regeringens skrivelse 2026/27:15

Riksrevisionens rapport om statens hantering av insolvensförfaranden för företag

Skr. 2026/27:15

Regeringen överlämnar denna skrivelse till riksdagen.

Stockholm den 29 oktober 2026

Ulf Kristersson

Johan Forssell
(Justitiedepartementet)

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen redovisar regeringen sin bedömning av iakttagelser och rekommendationer som Riksrevisionen lämnar i rapporten Konkurs eller rekonstruktion – statens hantering av insolvensförfaranden för företag (RiR 2026:9).

Riksrevisionen rekommenderar regeringen att initiera ett arbete för att reglera statens hantering av förvaltarkretsen, utreda hur Kronofogdemyndighetens möjligheter att påskynda avslutet av konkurser kan stärkas, initiera ett arbete för att ge Kronofogdemyndigheten utökade befogenheter att ta del av underlag i tillsynen över rekonstruktioner och stärka den löpande uppföljningen av utdelningen i konkurser genom att ge en lämplig myndighet i uppdrag att följa upp detta.

Regeringen välkomnar Riksrevisionens rapport, som utgör ett värdefullt underlag för arbetet med en effektiv insolvensrättslig lagstiftning. Regeringen instämmer i flera av Riksrevisionens iakttagelser och bedömningar. På insolvensrättens område genomförs för närvarande några av de största förändringarna på många år. Regeringen avser att följa hur förändringarna påverkar hanteringen av konkurser och rekonstruktioner framöver, vilket kan inkludera frågan om utdelning till borgenärer i konkurs. Inom Regeringskansliet analyseras även bl.a. behovet av eventuella åtgärder i fråga om hanteringen av förvaltarkretsen. Regeringen avser även i övrigt att följa de frågor som Riksrevisionen lyfter i sin rapport för att vid behov kunna överväga att vidta åtgärder.

I och med denna skrivelse anser regeringen att Riksrevisionens rapport är slutbehandlad.

Innehållsförteckning

1 Ärendet och dess beredning 3

2 Riksrevisionens iakttagelser, slutsatser och rekommendationer 3
2.1 Riksrevisionens iakttagelser och slutsatser 3
2.2 Riksrevisionens rekommendationer till regeringen 5

3 Regeringens bedömning av Riksrevisionens iakttagelser 5

4 Regeringens åtgärder med anledning av Riksrevisionens iakttagelser 8

Bilaga Riksrevisionens rapport Konkurs eller rekonstruktion – statens hantering av insolvensförfaranden för företag (RiR 2026:9) 9

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 29 oktober 2026 91

1 Ärendet och dess beredning

Riksrevisionen har granskat statens hantering av insolvensförfaranden för företag. Resultatet av granskningen redovisas i rapporten Konkurs eller rekonstruktion – statens hantering av insolvensförfaranden för företag (RiR 2026:9). Granskningsrapporten finns i *bilagan*.

Riksdagen överlämnade rapporten till regeringen den 12 maj 2026. Rapporten innehåller iakttagelser, slutsatser och rekommendationer som avser regeringen, Domstolsverket och Kronofogdemyndigheten. I denna skrivelse behandlar regeringen Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer i de delar de riktar sig till regeringen.

2 Riksrevisionens iakttagelser, slutsatser och rekommendationer

2.1 Riksrevisionens iakttagelser och slutsatser

Riksrevisionen har granskat statens hantering av insolvensförfaranden för företag: konkurser och företagsrekonstruktioner. Granskningen avser statens insatser vid inledandet av, efter beslutet om och vid avslutandet av ett insolvensförfarande. Granskningen omfattar regeringen, Bolagsverket, Domstolsverket, Kronofogdemyndigheten, Skatteverket och tingsrätterna.

Motivet till granskningen anges bl.a. vara att effektiva insolvensförfaranden är avgörande i en marknadsekonomi eftersom de säkerställer att resurser snabbt omfördelas från olönsamma till livskraftiga verksamheter, vilket minskar de samhällsekonomiska kostnaderna och stärker förtroendet för kreditmarknaden. Detta anges vara nära kopplat till näringspolitikens mål att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag. Genom att olönsamma företag hanteras på ett effektivt sätt främjas entreprenörskap, investeringar och sysselsättning, samtidigt som riskerna för långvariga störningar i ekonomin begränsas.

Riksrevisionen konstaterar att statens kostnader för hanteringen av konkurser och rekonstruktioner 2024 uppgick till 413 miljoner kronor och att borgenärernas förluster när företag går i konkurs uppgår till stora belopp. Staten, som är en av de största borgenärerna, förlorade 2024 drygt 10 miljarder kronor på grund av obetalda fordringar vid konkurser och rekonstruktioner.

Riksrevisionens övergripande slutsats är att statens hantering av insolvensförfarandena i huvudsak är effektiv, men att det också finns brister. De förändringar av konkursförfarandet som började gälla under 2026 kommer enligt Riksrevisionen inte automatiskt att lösa de brister som finns.

Riksrevisionen anser att tingsrätternas och Kronofogdemyndighetens hantering av den krets av personer som utses till förvaltare innebär en form av informell auktorisering utan reglering i lag, eftersom en förvaltare i praktiken måste ingå i förvaltarkretsen och vara upptagen på någon av tingsrätternas förvaltarlistor för att kunna få uppdrag. Enligt Riksrevi-

sionen visar granskningen att bristen på lagreglering leder till skillnader i tingsrätternas hantering samt ett visst mått av dubbelarbete eftersom både tingsrätter och Kronofogdemyndigheten kontrollerar förvaltarnas lämplighet när de ska godkännas. Riksrevisionen påtalar också att det saknas möjlighet att överklaga när Kronofogdemyndigheten, genom ett s.k. tillsvidareavstyrkande, utesluter en förvaltare från förvaltarkretsen. Det innebär enligt Riksrevisionen att hanteringen riskerar att bli rättsosäker och bidra till att verktygen blir kraftfullare än vad de skulle ha varit om det gick att få till stånd en rättslig prövning. Riksrevisionen bedömer att en reglering av hur förvaltarkretsen hanteras är angelägen. Regleringen bör enligt Riksrevisionen tydliggöra ansvarsfördelningen och skapa en mer rättssäker hantering genom att förtydliga krav för inträde samt trösklar för tillfällig och permanent uteslutning ur förvaltarkretsen.

Riksrevisionen bedömer vidare att Kronofogdemyndighetens tillsyn bedrivs i huvudsak effektivt men att myndigheten saknar vissa befogenheter. Granskningen visar enligt Riksrevisionen att Kronofogdemyndigheten arbetar aktivt för att skynda på konkursförvaltningen, exempelvis genom att bevaka och påminna om obligatoriska handlingar samt bedöma konkursförvaltarens skyndsamhet i samband med granskningen av förvaltarens arvode. Enligt Riksrevisionen är dock myndighetens möjligheter att reellt skynda på konkursförvaltningen begränsade och det saknas möjligheter att genomdriva avslut av konkurser. Riksrevisionen bedömer att regeringen bör överväga om det är möjligt att stärka Kronofogdemyndighetens möjligheter att påskynda avslutet av konkurser, utan att alltför mycket inkräkta på konkursförvaltarens självständiga ställning. Det gäller enligt Riksrevisionen särskilt i de fall då staten kommer att bekosta konkursförvaltarens arvode. Riksrevisionen lyfter att Kronofogdemyndigheten i samband med granskningen har nämnt hur en sådan förstärkning skulle kunna se ut, där sena avslut skulle behöva motiveras av konkursförvaltaren för att denne ska få rätt till ersättning från statliga medel.

När det gäller tillsynen i företagsrekonstruktion finner Riksrevisionen att Kronofogdemyndighetens möjligheter att bedriva en effektiv tillsyn försämras av att myndigheten saknar en lagreglerad rätt att få ta del av rekonstruktörens handlingar. Även om Kronofogdemyndigheten ska ges möjlighet att yttra sig i flera frågor har myndigheten enligt Riksrevisionen ofta en alltför begränsad insyn i rekonstruktionen för att kunna göra det. Det inverkar även på Kronofogdemyndighetens möjligheter att invända mot rekonstruktörens ersättningsanspråk. Riksrevisionen bedömer att en förutsättning för en effektiv tillsyn är att tillsynsmyndigheten har tillgång till tillräckliga underlag och att det finns skäl att överväga ett förtydligande av det i lagstiftningen.

Slutligen visar granskningen enligt Riksrevisionen att staten i förhållandevis låg grad har beaktat insolvensförfarandenas syfte att ge bästa möjliga utfall för borgenärerna. Riksrevisionen påpekar att ingen myndighet följer upp hur stora utdelningarna är i konkurser eller vilket utfall borgenärer får i rekonstruktioner. De förändringar av konkursförfarandet som trädde i kraft den 1 juli 2026 innebär bl.a. att fler uppgifter överförs till konkursförvaltarna. Enligt Riksrevisionen bedöms dessa förändringar öka konkursförvaltarnas arbetsbörda, vilket kan förmodas leda till ökade arvoden och minskad utdelning. Riksrevisionen anser att det är en brist att det inte

går att följa hur stora de effekterna blir för borgenärerna och att det är angeläget att dessa effekter följs upp framöver.

2.2 Riksrevisionens rekommendationer till regeringen

Riksrevisionen lämnar följande rekommendationer till regeringen:

- Initiera ett arbete för att reglera statens hantering av förvaltarkretsen. Regleringen bör inbegripa formerna för hur förvaltare blir en del av förvaltarkretsen och på vilka grunder förvaltare tillfälligt eller tills vidare kan uteslutas ur den.
- Utred hur Kronofogdemyndighetens möjligheter att påskynda avslutet av konkurser kan stärkas. Det gäller särskilt de konkurser som skrivs av på grund av att konkursboets tillgångar inte räcker till betalning av konkurskostnaderna och andra skulder som boet har ådragit sig.
- Initiera ett arbete för att ge Kronofogdemyndigheten utökade befogenheter att ta del av underlag i tillsynen över rekonstruktioner.
- Stärk den löpande uppföljningen av utdelningen i konkurser genom att ge lämplig myndighet i uppdrag att följa upp detta. Följ särskilt upp hur utdelningarna påverkas av de lagändringar som träder i kraft 2026.

3 Regeringens bedömning av Riksrevisionens iakttagelser

Regeringen välkomnar Riksrevisionens granskning och instämmer i flera av Riksrevisionens iakttagelser och bedömningar. Som Riksrevisionen påpekar är det angeläget att förfarandena för både konkurs och företagsrekonstruktion är effektiva. Regeringen delar uppfattningen att statens hantering av insolvensförfarandena på det stora hela är effektiv, men att det även finns utrymme för förbättringar.

Insolvensrätten är ett område där reformtakten i både Sverige och EU har varit hög de senaste åren. År 2022 började den nya lagen (2022:964) om företagsrekonstruktion, som bygger på ett EU-direktiv, att gälla. Genomgripande förändringar i syfte att modernisera och förenkla konkursförfarandet har genomförts efter regeringens förslag i propositionerna En effektivare konkurshantering (prop. 2020/21:148) och Ett nytt konkursförfarande (prop. 2024/25:135). Ändringarna innebär bl.a. att delar av förfarandet har förenklats, att tingsrättens roll har renodlats och att flera uppgifter har flyttats från tingsrätterna till konkursförvaltarna och tillsynsmyndigheten i konkurser, dvs. Kronofogdemyndigheten. Regeringen har dessutom beslutat om en koncentration av hanteringen av konkurser och rekonstruktioner till färre tingsrätter. Under det innevarande året har även ett nytt EU-direktiv antagits på området, vilket ska genomföras i Sverige senast i januari 2029 (Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2026/799 av den 30 mars 2026 om harmonisering av vissa delar av insolvensrätten). I juli 2026 remitterades vidare promemorian Gäldenärens

avtal i konkurs (Ds 2026:15). Utöver förslag om en enhetlig reglering för hanteringen av gäldenärens avtal i en konkurs föreslås i promemorian att sammanträdet för att pröva en konkursansökan inte ska hållas förrän ansökningsavgiften har betalats.

Regeringen anser likt Riksrevisionen att det är viktigt att hanteringen av kretsen av personer som utses till konkursförvaltare och rekonstruktörer sker på ett sätt som är enhetligt och rättssäkert. Med anledning av att förvaltare används som ett samlingsbegrepp för konkursförvaltare och rekonstruktörer i Riksrevisionens rapport finns det inledningsvis anledning att påpeka att det finns skillnader i såväl kraven som processen för att tilldelas de olika uppdragen. Som Riksrevisionen lyfter i rapporten är tillsynsmyndighetens och domstolarnas hantering i vissa avseenden inte reglerad i lag. Kraven på vem som får utses finns dock i konkurslagen (1987:672) respektive lagen om företagsrekonstruktion. Där framgår också att det är tingsrätten som ska pröva om den som är aktuell att utses uppfyller de krav som följer av den enskilda konkursen eller företagsrekonstruktionen och att tillsynsmyndigheten ska höras innan tingsrätten fattar sitt beslut. Även någon som inte är upptagen på en domstols administrativa lista kan bli aktuell för ett uppdrag.

Sedan den 1 juli 2026 är hanteringen av konkurser koncentrerad till tolv tingsrätter. Företagsrekonstruktioner hanteras av fyra tingsrätter. Koncentrationen är en del av den större konkursreform som nyligen genomförts och Domstolsverket har bedrivit ett förberedande arbete inför reformens ikraftträdande. Inom ramen för det arbetet har Domstolsverket tagit fram rekommendationer till tingsrätterna i fråga om förordnandelistor för konkursförvaltare. Rekommendationerna, som inte är bindande, behandlar bl.a. antalet konkursförvaltarlistor per konkursdomstols upptagningsområde, vilka krav som bör ställas för att en konkursförvaltare ska tas upp på en viss lista och tillsynsmyndighetens hörande.

Regeringen konstaterar att Domstolsverkets arbete till viss del berör de frågor som Riksrevisionen behandlar i sin rapport när det gäller hanteringen av förvaltarkretsen. Inom Kronofogdemyndigheten finns det också flera interna styrdokument som rör bl.a. kvalifikationskraven på konkursförvaltare och rekonstruktörer. Behovet av eventuella ytterligare åtgärder analyseras i Regeringskansliet.

När det gäller avvecklingen av konkursbon är det, som Riksrevisionen påpekar, viktigt att avslut av konkurser inte fördröjs i onödan. Konkurslagstiftningen är uppbyggd så att det är konkursförvaltaren som ansvarar för hanteringen av konkursen efter konkursbeslutet och, med vissa undantag, självständigt fattar beslut. Konkursförvaltaren har ett ansvar att ta till vara borgenärernas gemensamma rätt och bästa samt vidta alla de åtgärder som främjar en förmånlig och snabb avveckling av boet. Om konkursförvaltaren brister i något sådant avseende kan det påverka hans eller hennes arvode.

I tillsynsmyndighetens uppdrag ingår att särskilt se till att avvecklingen av konkursen inte tar längre tid än nödvändigt. Även om tillsynsmyndigheten, som Riksrevisionen påpekar, inte kan genomdriva ett avslut av en konkurs mot konkursförvaltarens vilja, har myndigheten möjligheter att vidta åtgärder för att påskynda avvecklingen av ett konkursbo. Dessa åtgärder består framför allt i att föra dialog med konkursförvaltaren och att i allvarligare fall föra fram till tingsrätten att konkursförvaltaren inte bör

tilldelas nya konkurser så länge vissa pågående konkurser inte har avslutats. Kronofogdemyndigheten har i kontakter med Regeringskansliet informerat om ytterligare påbörjade och planerade åtgärder inom ramen för nuvarande regelverk i syfte att förkorta handläggningstider i framför allt mindre konkurser.

Samtidigt som det är viktigt att konkurser inte fördröjs i onödan måste eventuella åtgärder vara verkningsfulla och stå i överensstämmelse med hur konkursförfarandet är uppbyggt. Det bör även beaktas att det kan finnas godtagbara skäl till att en konkurs inte kan avslutas inom en viss tid. Flera av de lagändringar som trädde i kraft den 1 juli 2026 är sådana att de kan påverka hur snabbt konkurser kan komma att avslutas. Som nämnts arbetar Kronofogdemyndigheten aktivt med att få konkursförvaltarna att avsluta sina konkurser så snart det finns förutsättningar för det. Regeringen avser att följa utvecklingen för att vid behov kunna överväga att vidta åtgärder.

I fråga om utökade befogenheter för tillsynsmyndigheten att ta del av underlag i tillsynen över rekonstruktörer instämmer regeringen i att det är viktigt att det finns förutsättningar att bedriva en effektiv tillsyn inom ramen för tillsynsmyndighetens uppdrag. Tillsynen inom företagsrekonstruktionsförfarandet skiljer sig åt från tillsynen i konkurser. Tillsynsmyndighetens uppdrag avser inte rekonstruktionen som sådan, utan myndigheten utövar sin tillsyn över rekonstruktörerna. Syftet med en företagsrekonstruktion är att gäldenärsföretaget ska överleva. Ökade kostnader för rekonstruktören belastar gäldenären och bl.a. mot den bakgrunden finns det skäl för att tillsynsmyndighetens befogenheter är annorlunda jämfört med i en konkurs. Det är därför viktigt att utvidgade möjligheter att ta del av underlag från rekonstruktören inte blir för omfattande och att sådana möjligheter svarar mot ett behov av uppgifter som tillsynsmyndigheten faktiskt har. Regeringen avser även beträffande denna fråga att följa utvecklingen för att vid behov kunna överväga att vidta åtgärder.

När det slutligen gäller den löpande uppföljningen av utdelningen i konkurser delar regeringen inte Riksrevisionens uppfattning att staten i förhållandevis låg grad har beaktat insolvensförfarandenas syfte att ge bästa möjliga utfall för borgenärerna. Det finns flera parametrar att ta hänsyn till vid bedömningen av om ett förfarande är effektivt. Utfallet för borgenärerna är, som Riksrevisionen påpekar, en väsentlig sådan. Även statens kostnader för förfarandena, liksom vissa andra allmänna hänsyn, är viktiga parametrar som måste beaktas. Regeringen avser att följa hur de ändringar som nyligen har genomförts och de som är planerade påverkar konkurshanteringen i stort. Hur utfallet för borgenärerna påverkas är något som regeringen då kan beakta.

4 Regeringens åtgärder med anledning av Riksrevisionens iakttagelser

Insolvensförfarandena fyller en viktig funktion i samhället och arbetet med att förbättra och effektivisera den insolvensrättsliga lagstiftningen sker kontinuerligt. Företagsrekonstruktionsförfarandet och konkursförfarandet har på senare tid genomgått större förändringar som både på kortare och längre sikt har potential att effektivisera förfarandena. Flera av dessa större förändringar har trätt i kraft nyligen, efter Riksrevisionens rapport, och har ännu inte fått genomslag. Det finns därför anledning att framöver följa de ändringar som har genomförts och vilken effekt de får för de frågor som Riksrevisionen lyfter i sin rapport. Regeringen har också nyligen remitterat promemorian Gäldenärens avtal i konkurs där det lämnas förslag som rör olika konkursrättsliga frågor. Det har dessutom antagits ett EU-direktiv på insolvensrättens område som relativt snart ska genomföras i svensk rätt.

Regeringen har inte för avsikt att nu ge ett uppdrag till en myndighet för att löpande följa upp utdelningen i konkurser. Regeringen avser dock att följa hur de senaste lagändringarna påverkar konkurshanteringen framöver och frågan om effekten på utdelningar till borgenärer kan då beaktas. Inom Regeringskansliet analyseras även bl.a. behovet av åtgärder i fråga om hanteringen av förvaltarkretsen. Regeringen avser även i övrigt att följa de frågor som Riksrevisionen lyfter i sin rapport för att vid behov kunna överväga att vidta åtgärder. Riksrevisionens rapport utgör ett värdefullt underlag för arbetet med en effektiv insolvensrättslig lagstiftning.

I och med denna skrivelse anser regeringen att Riksrevisionens rapport är slutbehandlad.

RIKS REVISIONEN

RiR 2026:9

Konkurs eller rekonstruktion

statens hantering av insolvensförfaranden för företag

Riksrevisionen är en myndighet under riksdagen med uppgift att granska statliga myndigheter och verksamheter. Vi bedriver både årlig revision och effektivitetsrevision. Genom ett grundlagsskyddat oberoende har Riksrevisionen ett starkt mandat och är en viktig del av riksdagens kontrollmakt som bidrar till förbättringar och demokratisk insyn.

Denna rapport har tagits fram inom effektivitetsrevisionen, vars uppgift är att granska hur effektiv den statliga verksamheten är. Vi lämnar även rekommendationer för att förbättra den granskade verksamheten. Effektivitetsgranskningar lämnas direkt till riksdagen som bereder dem tillsammans med en svarsskrivelse från regeringen.

RIKS REVISIONEN

Riksrevisionen
RiR 2026:9
ISBN 978-91-7086-748-4
ISSN 1652-6597
Tryck: Riksdagstryckeriet, Stockholm 2026

RIKS REVISIONEN

Beslutad: 2026-04-27
Diarienummer: 2025/0407
RiR 2026:9

Till: Riksdagen

Härmed överlämnas enligt 9 § lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. följande granskningsrapport:

Konkurs eller rekonstruktion

– statens hantering av insolvensförfaranden för företag

Riksrevisionen har granskat om statens hantering av insolvensförfarandena är effektiv. Resultatet av granskningen redovisas i denna granskningsrapport. Den innehåller slutsatser och rekommendationer som avser regeringen, Domstolsverket, Kronofogdemyndigheten och tingsrätterna.

Riksrevisionsdirektören Claudia Gardberg Morner har beslutat i detta ärende. Revisionsledaren Joakim Grausne har varit föredragande. Enhetschefen Jörgen Lindström och revisionsdirektören Dimitrios Ioannidis har medverkat i den slutliga handläggningen.

Claudia Gardberg Morner

Joakim Grausne

För kännedom

Regeringskansliet; Finansdepartementet, Justitiedepartementet och Klimat- och näringslivsdepartementet.

Bolagsverket, Domstolsverket, Kronofogdemyndigheten, Skatteverket och tingsrätterna.

Innehåll

Sammanfattning **5**

1 Inledning **8**
1.1 Motiv till granskning 8
1.2 Övergripande revisionsfråga och avgränsningar 10
1.3 Bedömningsgrunder 10
1.4 Metod och genomförande 13

2 Statens insatser vid inledandet av konkurser och rekonstruktioner **16**
2.1 Beskrivning av inledandet av konkurs- och rekonstruktionsförfarandet 16
2.2 Prövningen av ansökningar 19
2.3 Tillsättandet av förvaltare 27

3 Statens insatser vid förvaltningen av konkursboet och rekonstruktionen **33**
3.1 Beskrivning av förvaltning av konkursboet och rekonstruktionen 33
3.2 Kronofogdens löpande tillsyn 36
3.3 Den strategiska tillsynen 46
3.4 Tingsrätternas arbete under konkursförvaltningen och rekonstruktionen 48

4 Statens insatser vid avslutandet av förfarandena **51**
4.1 Beskrivning av avslutandet av konkurs- och rekonstruktionsförfarandet 51
4.2 Handläggningen av sluthandlingarna i konkurser 53
4.3 Bedömningen av förvaltarnas arvodesanspråk 56
4.4 Utfallet av konkurserna och rekonstruktionerna 61

5 Slutsatser och rekommendationer **66**
5.1 Statens oreglerade hantering av förvaltarkretsen medför dubbelarbete, otydlighet och bristande rättssäkerhet 66
5.2 Kronofogdens tillsyn över konkurser bedrivs i huvudsak effektivt men kan stärkas ytterligare 67
5.3 Staten har svagt fokus på utfallet för borgenärer i insolvensförfarandena 68
5.4 Kronofogden kan stärka tillsynen över rekonstruktörer men saknar befogenheter för en effektiv tillsyn 68
5.5 Tingsrätterna har begränsade förutsättningar att göra livskraftstestet vid ansökan om rekonstruktion 69
5.6 Rekommendationer 70

Ordlista **72**

Referenslista **75**

Sammanfattning

Riksrevisionen har granskat statens hantering av insolvensförfarandena för företag: konkurser och företagsrekonstruktioner. Ett företag försätts i konkurs när det inte kan betala sina skulder och detta inte bedöms förändras på sikt. Om företaget har ekonomiska svårigheter, men i grunden är livskraftigt, kan en rekonstruktion inledas som syftar till att rädda företaget. I Sverige delas ansvaret för hanteringen av insolvensförfarandena mellan staten och förvaltarna (konkursförvaltare respektive rekonstruktörer).

Granskningen visar att statens hantering av insolvensförfaranden för företag i huvudsak är effektiv, även om det också finns brister. Hanteringen och ansvarsfördelningen kommer att förändras under 2026, men de förändringarna kommer inte automatiskt att lösa de brister som finns.

En oreglerad hantering av förvaltarkretsen medför dubbelarbete samt bristande enhetlighet och rättssäkerhet

Till varje konkurs och rekonstruktion utses en förvaltare av tingsrätterna. I Sverige finns ingen auktorisering av förvaltare, men tingsrätternas och Kronofogdemyndighetens (Kronofogdens) hantering av förvaltarkretsen innebär en form av informell auktorisering, utan reglering i lag. För att få uppdrag måste en förvaltare i praktiken vara godkänd av Kronofogden och upptagen på tingsrätternas listor över godkända förvaltare. Eftersom det bara kan göras en begränsad kontroll av förvaltarnas lämplighet i inledningen av ett ärende om konkurs eller rekonstruktion, får denna hantering av förvaltarkretsen stor betydelse för effektiviteten i insolvensförfarandena.

Granskningen visar att bristen på lagreglering leder till skillnader i tingsrätternas hantering samt ett visst mått av dubbelarbete eftersom både tingsrätter och Kronofogden kontrollerar förvaltarnas lämplighet när de ska godkännas. Kronofogdens beslut om uteslutande av förvaltare ur förvaltarkretsen är inte heller möjliga att överklaga.

Riksrevisionen bedömer, mot bakgrund av detta, att en reglering av hur förvaltarkretsen hanteras är angelägen. Regleringen bör tydliggöra ansvarsfördelningen och skapa en mer rättssäker hantering genom att förtydliga krav för inträde samt trösklar för tillfällig och permanent uteslutning ur förvaltarkretsen.

Kronofogdens tillsyn bedrivs i huvudsak effektivt men saknar vissa befogenheter

Kronofogdens tillsyn över konkurser är förhållandevis omfattande, och inbegriper både löpande tillsyn under konkursförvaltningen och efterhandsgranskning vid konkursernas avslut. Granskningen visar att Kronofogdens tillsyn i huvudsak är effektiv. Myndighetens granskning av arvoden har bidragit till att dämpa kostnadsökningar och Kronofogden arbetar aktivt, utifrån gällande regelverk, för att

skynda på konkursförvaltningen. Granskningen visar samtidigt att det finns skillnader mellan Kronofogdens tillsynssektioner i arbetssätt och i hur mycket varje avslutat tillsynsärende kostar. Detta utan att det framkommit några systematiska skillnader mellan sektionerna i de kvalitetsuppföljningar som Kronofogden regelbundet genomför.

Granskningen visar att Kronofogden arbetar aktivt, med de verktyg som de har, för att skynda på konkursförvaltningen, exempelvis genom att bevaka och påminna om obligatoriska handlingar samt bedöma konkursförvaltarens skyndsamhet i samband med granskningen av arvodena. Kronofogdens möjligheter att reellt skynda på konkursförvaltningen är dock begränsade, och Kronofogden saknar möjligheter att genomdriva avslut av konkurser. När konkursboets tillgångar inte räcker till för att bekosta konkursförvaltarens arvode är det staten som täcker dessa kostnader, vilket utgör en betydande del av statens kostnader för konkurser. Riksrevisionen bedömer, mot bakgrund av detta, att regeringen bör utreda möjligheterna att stärka Kronofogdens möjligheter att påskynda avslutet av konkurser. Särskilt i de fall då staten kommer att bekosta konkursförvaltarens arvode.

Tillsynen över rekonstruktioner är betydligt mer begränsad än över konkurser, och inbegriper ingen egentlig tillsyn över själva rekonstruktionsförfarandet. Tillsynen är fokuserad på vilka som utses till rekonstruktörer och i vissa fall bedömningen av deras ersättning. Kronofogden saknar lagreglerad rätt att få ta del av rekonstruktörens handlingar, vilket försämrar möjligheterna att bedriva en effektiv tillsyn. Inom ramen för nuvarande regelverk finns dock ändå vissa möjligheter för Kronofogden att stärka tillsynen av rekonstruktörer. Riksrevisionen konstaterar att det är särskilt viktigt att Kronofogden bedömer rekonstruktörens förmåga att tidigt avgöra företags livskraft, så att rekonstruktioner inte inleds för företag där livskraft saknas och onödiga kostnader därmed uppstår.

Skärpningen av livskraftstestet vid rekonstruktioner har ännu inte lett till att fler företag överlever

År 2022 skärptes kraven på de företag som ansöker om företagsrekonstruktion. Skärpningen innebar högre krav på att företaget ska ha en långsiktig livskraft, och syftet var att fler företag skulle överleva efter rekonstruktionen. Granskningen visar att dessa intentioner ännu inte har infriats. Ungefär lika många företag går i konkurs efter avslutad rekonstruktion i dag som före lagändringen. När företag genomför en rekonstruktion och sedan ändå går i konkurs leder det till ökade kostnader i form av ytterligare utbetalningar av lönegaranti och även minskad utdelning till borgenärerna. Granskningen visar att tingsrätterna har begränsade förutsättningar att göra livskraftstestet, vilket delvis beror på brister i kompetensen att göra de företagsekonomiska bedömningar som krävs. Regeringen har föreslagit att färre tingsrätter ska hantera dessa ärenden, vilket kan förmodas leda till en högre grad av specialisering, men Riksrevisionen bedömer att det också krävs stärkt stöd till dessa tingsrätter från Domstolsverket i dessa frågor.

Staten har svagt fokus på utfallet för borgenärer i insolvensförfarandena

Både konkurser och rekonstruktioner syftar till att ge bästa möjliga utfall för borgenärerna. Granskningen visar att staten i förhållandevis låg grad har beaktat detta syfte med insolvensförfarandena. Ingen myndighet följer i dag upp hur stora utdelningarna är i konkurser eller vilket utfall borgenärer får i rekonstruktioner. De förändringar av konkursförfarandet som träder i kraft den 1 juli 2026 innebär bland annat att fler uppgifter överförs till konkursförvaltarna. Sammantaget bedöms dessa förändringar öka konkursförvaltarnas arbetsbörda, vilket kan förmodas leda till ökade arvoden och minskad utdelning. Riksrevisionen konstaterar att det är en brist att effekterna för borgenärerna inte kan följas.

Rekommendationer

Riksrevisionen lämnar följande rekommendationer.

Till regeringen

- Initiera ett arbete för att reglera statens hantering av förvaltarkretsen. Regleringen bör inbegripa formerna för hur förvaltare blir en del av förvaltarkretsen och på vilka grunder förvaltare tillfälligt eller tills vidare kan uteslutas ur den.
- Utred hur Kronofogdemyndighetens möjligheter att påskynda avslutet av konkurser kan stärkas. Det gäller särskilt de konkurser som skrivs av på grund av att konkursboets tillgångar inte räcker till betalning av konkurskostnaderna och andra skulder som boet har ådragit sig.
- Initiera ett arbete för att ge Kronofogdemyndigheten utökade befogenheter att ta del av underlag i tillsynen över rekonstruktioner.
- Stärk den löpande uppföljningen av utdelningen i konkurser genom att ge lämplig myndighet i uppdrag att följa upp detta. Följ särskilt upp hur utdelningarna påverkas av de lagändringar som träder i kraft 2026.

Till Kronofogdemyndigheten

- Fortsätt det påbörjade arbetet med att effektivisera tillsynen och få till en enhetlig tillsyn mellan sektionerna. Se särskilt till att dra lärdom av de skillnader i arbetssätt och resurseffektivitet som funnits mellan sektionerna.
- Förtydliga i styrdokumenten för förvaltargenomgångarna hur granskningen av rekonstruktörer ska ske. Inkludera i detta sammanhang särskilt granskningen av rekonstruktörer vars rekonstruktioner ofta misslyckas i ett tidigt skede.

Till Domstolsverket

- Utveckla stödet till tingsrätterna avseende företagsrekonstruktioner, särskilt kompetensinsatser till domare relaterat till prövningen av gäldenärens livskraft.

1 Inledning

På en fungerande marknad slås ineffektiva företag[1] ut och de effektiva företagen överlever. Utgallringen av ineffektiva företag görs framför allt när företag, som inte längre kan betala sina skulder, försätts i konkurs.[2] Ett företagsmisslyckande kan leda till betydande förluster för de aktörer (borgenärerna) som har fordringar på företaget (gäldenären), och genom konkursen fördelas dessa förluster. För att undvika onödiga kreditförluster och för att begränsa antalet arbetstillfällen som går förlorade finns också möjligheten att rekonstruera företag. Företag som i grunden är livskraftiga, men som har hamnat i ekonomiska svårigheter, ges därigenom en möjlighet att leva vidare.[3] Konkurs och företagsrekonstruktion är Sveriges förfaranden för att hantera företag som är insolventa[4] eller riskerar att bli det.[5] Statens hantering av förfarandena syftar till att garantera en ordnad och rättssäker avveckling eller rekonstruktion av företagen.

Granskningen syftar till att bedöma om statens hantering av insolvensförfarandena är effektiv.

1.1 Motiv till granskning

I Sverige delas ansvaret för hanteringen av insolvensförfarandena mellan staten och särskilt utsedda förvaltare. Staten (genom tingsrätterna och Kronofogdemyndigheten) beslutar om att inleda och avsluta förfarandena, utser förvaltare samt utövar tillsyn. Vid en konkurs ansvarar konkursförvaltaren för att avveckla konkursboet och vid en rekonstruktion leds arbetet av en rekonstruktör. I denna rapport används benämningen förvaltare som ett samlingsbegrepp för både konkursförvaltare och rekonstruktörer.[6]

Det svenska konkursförfarandet har sitt ursprung i 1862 års konkurslag men har sedan dess genomgått flera moderniseringar, särskilt under 1970- och 1980-talen, då det bland annat beslutades att Kronofogdemyndigheten (Kronofogden) skulle vara tillsynsmyndighet i konkurser.[7] År 2021 genomfördes förändringar av lagstiftningen

1 Med företag avses i denna granskning en organisation, juridisk person, som bedriver verksamhet av ekonomisk eller kommersiell natur. Detta exkluderar enskild näringsidkare, som bedriver näringsverksamhet men som inte är juridiska personer. Jfr 1 kap. 5 § konkurrenslagen (2008:579).

2 Ett företag kan även avvecklas genom likvidation, vilket är ett förfarande för företag som fortfarande kan betala sina skulder men som av något skäl väljer eller tvingas att upphöra med sin verksamhet. Likvidation leder till att en juridisk person blir upplöst, det vill säga slutar att existera. Se 25 kap. 1–17 §§ aktiebolagslagen (2005:551) och 2 kap. 24–30 §§ lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag. Denna granskning behandlar inte likvidationer.

3 Se 1 kap. 1§ lagen om företagsrekonstruktion. Se också prop. 2021/22:215, s. 350 och 355.

4 Med insolvens avses att företaget inte rätteligen kan betala sina skulder och att denna oförmåga inte är tillfällig. Detta är synonymt med att företaget är på obestånd.

5 Utöver dessa insolvensförfaranden finns skuldsanering för företagare som regleras i lagen (2016:676) om skuldsanering för företagare. Skuldsanering för företag avser fysiska personer, det vill säga enskilda näringsidkare, och ingår inte i denna granskning.

6 Jfr bilaga B i insolvensförordningen (EU) 2015/848.

7 Kronofogdemyndigheten var vid den tidpunkten uppdelad i flera regionala myndigheter. Se prop. 1978/79:105, bet. 1978/79:LU19, rskr. 1978/79:309.

för att modernisera och effektivisera konkursförfarandet, bland annat genom att flytta uppgifter från tingsrätterna till konkursförvaltarna.[8] Ytterligare förändringar i samma riktning träder i kraft i juli 2026 och innebär att tingsrätternas roll renodlas, genom att fler uppgifter flyttas till konkursförvaltare och Kronofogden.[9] I dagsläget har tingsrätterna, utöver rent administrativa uppgifter, framför allt ansvaret för att besluta om att inleda och avsluta förfarandena, utse och entlediga konkursförvaltare samt att genomföra bevakningsförfaranden. Tingsrätterna beslutar även om konkursförvaltarnas arvoden. Kronofogden har i uppdrag att utöva tillsyn över konkursförvaltarna och konkursförvaltningen.

Företagsrekonstruktion infördes som ett separat förfarande i svensk lagstiftning år 1996.[10] Den nuvarande lagstiftningen från 2022, som bygger på EU:s insolvensdirektiv, sänkte tröskeln för när ett företag kan beviljas företagsrekonstruktion men skärpte samtidigt kraven på företagens livskraft.[11] Statens roll vid företagsrekonstruktioner liknar den vid konkurser men är mer begränsad, eftersom rekonstruktioner i högre grad har setts som en angelägenhet för gäldenären och borgenärerna.

Vid sidan av tingsrätterna och Kronofogden finns Skatteverket som företräder staten som borgenär i konkurser och företagsrekonstruktioner. Domstolsverket ansvarar för att ge administrativt stöd, utveckla it-system och fördela resurser till Sveriges domstolar. Bolagsverket ansvarar för insolvensregistret, vilket är ett register med pågående och genomförda insolvensförfaranden.

Statens kostnad för själva hanteringen av konkurser och rekonstruktioner uppgick år 2024 till 413 miljoner kronor.[12] Borgenärernas förluster när företag går i konkurs uppgår till stora belopp. Staten, som är en av de största borgenärerna, förlorade år 2024 drygt 10 miljarder kronor på grund av obetalda fordringar vid konkurser och rekonstruktioner.[13]

Effektiva insolvensförfaranden är avgörande i en marknadsekonomi eftersom de säkerställer att resurser snabbt omfördelas från olönsamma till livskraftiga verksamheter, vilket minskar de samhällsekonomiska kostnaderna och stärker förtroendet för kreditmarknaden. Detta är nära kopplat till näringspolitikens mål att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler

8 Se prop. 2020/21:148, bet. 2020/21:CU19, rskr. 2020/21:318.
9 Se prop. 2024/25:135, bet. 2024/25:CU18, rskr. 2024/25:279.
10 Se prop. 1995/96:5, bet. 1995/96:LU11, rskr. 1995/96:279.
11 Se prop. 2021/22:215, bet. 2021/22:CU22, rskr. 2021/22:375. Se också Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1023 av den 20 juni 2019 om ramverk för förebyggande rekonstruktion, om skuldavskrivning och näringsförbud och om åtgärder för att göra förfaranden rörande rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning effektivare samt om ändring av direktiv (EU) 2017/1132.
12 Detta inkluderar 74 miljoner kronor för Kronofogdemyndighetens tillsyn och 131 miljoner kronor för tingsrätternas hantering av konkurser och rekonstruktioner. Siffran inkluderar också 242 miljoner kronor i ersättning till konkursförvaltare. Staten tog samma år (2024) in avgifter som sammanlagt uppgick till 34 miljoner kronor, vilket har subtraherats från kostnaderna. I siffran ingår inte utbetalad lönegaranti som år 2024 uppgick till 2,9 miljarder kronor.
13 E-post från Skatteverket, 2025-12-11.

och växande företag.[14] Genom att olönsamma företag hanteras på ett effektivt sätt främjas entreprenörskap, investeringar och sysselsättning, samtidigt som riskerna för långvariga störningar i ekonomin begränsas.

1.2 Övergripande revisionsfråga och avgränsningar

Granskningens övergripande revisionsfråga är om statens hantering av insolvensförfarandena för företag är effektiv.

Granskningen innefattar följande delfrågor:

1. Är statens insatser vid inledandet av insolvensförfarandena effektiva?
2. Är statens insatser efter beslutet om att inleda insolvensförfarandena effektiva?
3. Är statens insatser vid avslutandet av insolvensförfarandena effektiva?

Granskningen omfattar regeringen (Finansdepartementet, Justitiedepartementet och Klimat- och näringslivsdepartementet), Bolagsverket, Domstolsverket, Kronofogdemyndigheten, Skatteverket och tingsrätterna.

1.2.1 Avgränsningar

Granskningen fokuserar främst på perioden 2018–2025. Statens hantering av lönegarantin ingår inte i granskningen.[15] Granskningens fokus är statens hantering av konkurs- och rekonstruktionsärenden, där Kronofogden, tingsrätterna och Domstolsverket har det huvudsakliga ansvaret. Granskningen omfattar inte statens arbete med att förebygga, upptäcka eller utreda ekonomisk brottslighet i samband med konkurser eller rekonstruktioner.

1.3 Bedömningsgrunder

Granskningens bedömningsgrunder utgår från konkurslagen och lagen om företagsrekonstruktion samt förarbetena till dessa.[16]

1.3.1 Bedömningsgrunder till första delfrågan om statens insatser vid inledandet av insolvensförfarandena

Ansökningar om konkurs och rekonstruktion ska hanteras skyndsamt.[17] En fördröjning i hanteringen riskerar att medföra att gäldenärens situation förvärras ytterligare med ökade skulder och därmed försämrade förutsättningar för

[14] Se prop. 2014/15:1 utg.omr. 24, bet. 2014/15:NU1, rskr. 2014/15:68.

[15] Riksrevisionen granskade den statliga lönegarantin år 2022. Se *Den statliga lönegarantin – förekomst av missbruk och myndigheternas kontrollarbete*, Riksrevisionen, 2022.

[16] Se konkurslagen (1987:672) och SOU 1974:6, prop. 1975/76:210, bet. 1976/77:LU11, rskr. 1976/77:63; SOU 1977:29, prop. 1978/79:105, bet. 1978/79:LU19, rskr. 1978/79:309; SOU 1983:24, prop. 1986/87:90, bet. 1986/87:LU32, rskr. 1986/87:320; Ds. 1988:37, prop. 1988/89:31, bet. 1988/89:LU11, rskr. 1988/89:35. Se också lagen (2022:964) om företagsrekonstruktion och SOU 2021:12, prop. 2021/22:215, bet.2021/22:CU22, rskr. 2021/22:375.

[17] Se 2 kap. 14 och 16 §§ konkurslagen och 2 kap. 7 och 8 §§ lagen om företagsrekonstruktion.

borgenärerna att få betalt för sina fordringar.[18] En ansökan om rekonstruktion behöver dessutom hanteras skyndsamt också eftersom gäldenären, genom ett beslut om rekonstruktion, får ett skydd mot konkurs.[19] När en ansökan görs till tingsrätten är det viktigt att det är en behörig person som lämnar in ansökan eftersom falska ansökningar kan innebära betydande problem för gäldenären.[20]

Tingsrätten ska pröva de ansökningar som kommer in, och det innebär i vissa fall en komplicerad bedömning av företagens förmåga att betala sina skulder eller möjligheten för företaget att leva vidare, vilket ställer höga krav på domarens kompetens.[21] Det är vidare viktigt att det görs en enhetlig bedömning i liknande ärenden.[22] Den administrativa hanteringen av ansökningarna ska ske skyndsamt, enhetligt och korrekt, vilket förutsätter att även den administrativa personalen vid tingsrätterna har nödvändig kompetens.

Att förvaltaruppdragen anförtros åt kvalificerade personer som har tillräckliga resurser för verksamheten är en förutsättning för en effektiv och opartisk förvaltning.[23] Tingsrätterna utser förvaltaren, men Kronofogden ska dessförinnan yttra sig om dennes lämplighet att ansvara för ärendet.[24]

Operationaliserade bedömningsgrunder:

1. Tingsrätterna ska genomföra nödvändiga kontroller i syfte att undvika falska ansökningar.
2. Domstolsverket ska ge möjlighet till nödvändig kompetensutveckling till tingsrätternas personal avseende insolvensförfarandena.
3. Tingsrätterna ska se till att de som hanterar ansökningar har nödvändig kompetens så att ansökningarna kan behandlas korrekt och enhetligt.
4. Hanteringen av ansökningar ska ske skyndsamt och utan omotiverade systematiska skillnader i handläggningstid mellan tingsrätterna.
5. Tingsrätterna ska, med bistånd av Kronofogden, säkerställa att de som utses till förvaltare är lämpade att tids- och kostnadseffektivt sköta konkursförvaltningen och rekonstruktionen.

---

18 Se artikel 1,1 c och skäl 6 och 85 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1023 av den 20 juni 2019 om ramverk för förebyggande rekonstruktion, om skuldavskrivning och näringsförbud och om åtgärder för att göra förfaranden rörande rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning effektivare samt om ändring av direktiv (EU) 2017/1132. Se också 2 kap. 14 och 16 §§ konkurslagen och 2 kap. 7 och 8 §§ lagen om företagsrekonstruktion.

19 Se 2 kap. 10 a § konkurslagen och 2 kap. 23 § lagen om företagsrekonstruktion.

20 Se 2 kap. 7 § konkurslagen. Jfr Ds 2019:31, s. 158–159.

21 Se exempelvis SOU 2021:12, s. 269 och 589 samt ds 2019:31, s. 397.

22 Se 1 kap. 9 § regeringsformen.

23 Se SOU 1974:6, s. 166ff och SOU 2021:12, s. 598ff. I förarbetena betonas vikten av att konkursdomaren i princip gör en prövning av omständigheterna i varje särskilt fall och inte faller tillbaka på en slentrianmässig rutin. Se prop. 1975/76:210, s. 187.

24 Se 2 kap. 24 § och 7 kap. 3 § konkurslagen samt 2 kap. 13 § lagen om företagsrekonstruktion.

1.3.2 Bedömningsgrunder till andra delfrågan om statens insatser efter beslutet om att inleda insolvensförfarandena

De statliga aktörerna ska se till att förvaltarna hanterar konkurser och rekonstruktioner utan onödig fördröjning och inte heller själva fördröja förfarandet i onödan, exempelvis genom långa handläggningstider.

Enligt konkurslagen är konkursförvaltaren skyldig att höra tillsynsmyndigheten (det vill säga Kronofogden) i viktigare frågor.[25] Hörandet har både funktionen att ge konkurstillsynen insyn i viktiga ställningstaganden i konkursförvaltningen och att ge konkursförvaltaren vägledning.[26]

En effektiv tillsyn förutsätter att Kronofogden har en god kunskap om riskerna inom sitt tillsynsområde och inriktar sina insatser utifrån den kunskapen. Tillsynen bör även vara strategisk såtillvida att utformningen av tillsynsarbetet bygger på en analys av hur tillsynen kan få bästa möjliga effekt. För detta krävs en löpande uppföljning. För att undvika omotiverade skillnader i bedömning eller arbetssätt inom Kronofogden krävs det att myndigheten arbetar aktivt för en enhetlig tillsyn. Särskilt viktigt är det att undvika omotiverade skillnader i bedömning eller arbetssätt som får konsekvenser för förvaltare, borgenärer eller gäldenärer. Kronofogden kommer i kontakt med komplexa frågor, som kräver hög kompetens inom både juridik och ekonomi.[27]

Operationaliserade bedömningsgrunder:

1. Kronofogdens och tingsrätternas handläggning ska inte medföra onödiga dröjsmål i förfarandena. Kronofogden ska dessutom genom tillsynen se till att förvaltaren sköter konkursförvaltningen skyndsamt och utan onödiga dröjsmål.
2. Kronofogden, tingsrätterna och Domstolsverket ska säkerställa att det inom verksamheterna finns den kompetens, de resurser och de hjälpmedel som behövs för uppdraget.
3. Kronofogden ska i sina svar på konkursförvaltarnas hörande ge tydlig och relevant vägledning.
4. Kronofogdens tillsyn ska vara strategisk och riskbaserad. Med strategisk avser vi att utformningen av tillsynsarbetet bygger på en analys av hur tillsynen kan skapa bästa möjliga effekt. Med riskbaserad avser vi att Kronofogden har en god bild av riskerna inom sitt tillsynsområde och inriktar sina insatser utifrån den kunskapen.
5. Kronofogdens tillsyn ska vara enhetlig, vilket innebär att systematiska skillnader i arbetssätt, vägledning eller bedömningar inte förekommer.

[25] Se 7 kap. 10 § konkurslagen.
[26] Se prop. 1986/87:90 s. 113 och 264.
[27] Se bet. 1978/79:LU19, s. 106.

1.3.3 Bedömningsgrunder till tredje delfrågan om statens insatser vid avslutandet av insolvensförfarandena

När en konkurs avslutas beslutar tingsrätten om konkursförvaltarens arvode.[28] Även i rekonstruktioner beslutar tingsrätten i vissa fall om rekonstruktörens ersättning.[29] Rätten ska inhämta yttrande i arvodes- och ersättningsfrågan från Kronofogden innan de tar beslut.[30] Vad som är skäligt arvode ska bedömas med hänsyn till det arbete som uppdraget har krävt, den omsorg och skicklighet som det har utförts med samt boets eller näringsverksamhetens omfattning.[31] Bedömningen ska göras utan onödiga dröjsmål, vara saklig och enhetlig, vilket förutsätter att Kronofogden har en generell bild av utfallen i konkurser och rekonstruktioner. Kronofogdens bedömning av förvaltarnas arvode och ersättning syftar också till att skapa enhetliga bedömningar och riktlinjer i hela landet.[32] För detta behöver Kronofogden skapa sig en bild av utvecklingen av arvodesnivåerna.

Operationaliserade bedömningsgrunder:

1. Kronofogdens och tingsrätternas bedömning av arvodesanspråk samt Kronofogdens granskning av slutredovisningar ska genomföras skyndsamt utan onödiga dröjsmål.
2. Kronofogdens och tingsrätternas bedömning av arvodesanspråk samt Kronofogdens granskning av slutredovisningar ska vara enhetlig, vilket innebär att det inte finns några omotiverade systematiska skillnader i hur dessa bedöms.
3. Kronofogdens bedömning av förvaltarnas omsorg och skicklighet ska vara välgrundad. För detta krävs att Kronofogden följer upp och analyserar förvaltarnas arbetsmetodik i förhållande till utfallet av konkurser och rekonstruktioner.
4. Kronofogden ska följa upp och analysera kostnadsutvecklingen i konkurser, och omotiverade kostnadsökningar ska leda till förändringar i Kronofogdens arbetssätt.

1.4 Metod och genomförande

Granskningen har genomförts av en projektgrupp bestående av Joakim Grausne (projektledare) och Dimitrios Ioannidis. Två referenspersoner har lämnat synpunkter på granskningsupplägg och på ett utkast till granskningsrapport: Annina H. Persson, professor i juridik vid Kungliga tekniska högskolan och Marie Karlsson-Tuula, professor i civilrätt och adjungerad vid Luleå universitet. Företrädare för

[28] Se 14 kap. 4 § konkurslagen. Kronofogden ska i konkurser även granska konkursförvaltarens slutredovisning och i vissa fall även utlåta sig över den till tingsrätten. Se 13 kap. 5 § konkurslagen.
[29] Se 9 kap. 4 § lagen om företagsrekonstruktion.
[30] Se 14 kap. 8 § konkurslagen och 9 kap. 4 § lagen om företagsrekonstruktion.
[31] Se 14 kap. 4 § konkurslagen och 9 kap. 4 § lagen om företagsrekonstruktion.
[32] Se prop. 1978/79:105, s. 207.

Regeringskansliet (Finansdepartementet, Justitiedepartementet, Klimat- och näringsdepartementet), Bolagsverket, Domstolsverket, Kronofogdemyndigheten, Skatteverket och tingsrätterna har fått tillfälle att faktagranska och i övrigt lämna synpunkter på ett utkast till granskningsrapport.

Granskningen har genomförts genom en kombination av dokumentstudier, intervjuer, enkätundersökningar samt analyser av registerdata och verksamhetsstatistik från flera av de granskade aktörerna.

Intervjuer har genomförts med representanter från tre tingsrätter: en handläggare och en domare från respektive tingsrätt. Vi har dessutom genomfört intervjuer med personal från Kronofogdens tre sektioner inom konkurstillsynen: en sektionschef och en senior jurist från respektive sektion. Därutöver har vi genomfört intervjuer med representanter från Domstolsverket och Skatteverket. Vi har även intervjuat representanter från Rekonstruktör- och konkursförvaltarkollegiet i Sverige (Rekon)[33], Ackordscentralen, Företagarna, Almi och Almi Invest, Svensk Inkasso, Svensk Bankförening och Advokatsamfundet. Intervjuerna har kompletterats med skriftliga frågor till flera av dessa parter samt till Regeringskansliet.

De dokumentstudier vi gjort har innefattat interna styrdokument från Kronofogden samt dokumentation från kvalitetsuppföljningar och det strategiska tillsynsarbetet. Från Domstolsverket har vi granskat kursplaner och styrdokument. Vi har även tagit del av styrdokument från de tingsrätter som intervjuats och från Skatteverket.

I granskningen har vi analyserat verksamhetsstatistik (tidsredovisning, ekonomiska uppgifter och ärendestatistik) från Kronofogden, Domstolsverket och Skatteverket.

Vi har genomfört två enkätundersökningar: en riktad till förvaltare och en riktad till tingsrätterna. Enkätundersökningen riktad till förvaltarna genomfördes som en webbundersökning under perioden 2025-10-01–2025-11-07. Målgruppen för enkäten var alla aktiva konkursförvaltare och rekonstruktörer. Målgruppen utgjordes totalt av 437 förvaltare och svar erhölls från 264 förvaltare, vilket motsvarar en svarsfrekvens på 60 procent.[34] Enkätundersökningen riktad till tingsrätterna genomfördes också som en webbundersökning. Undersökningen genomfördes under perioden 2025-11-10–2025-12-05. Målgruppen för enkäten var alla 48 tingsrätter och vi fick svar från samtliga. Enkäten skickades ut till lagmännen vid respektive tingsrätt och svaren skulle vara tingsrättens svar.[35]

[33] Rekonstruktör- & Konkursförvaltarkollegiet i Sverige är en ideell förening som bildades 1986 och samlar konkursförvaltare och rekonstruktörer över hela landet.
[34] Se ärendedokument 2025/0407-186 Enkät till förvaltare.
[35] Se ärendedokument 2025/0407-187 Enkät till tingsrätter.

Med hjälp av registerdata har vi analyserat granskningsperiodens samtliga konkurser och företagsrekonstruktioner. För detta ändamål har vi använt registerdata från Kronofogden och Domstolsverket, avseende exempelvis tidpunkten när olika moment i förfarandet inträffat, arvoden och uppgifter om förhållanden i de enskilda konkurserna och rekonstruktionerna. Vi har använt detta bland annat för att belysa tidsåtgången i förfarandet.[36] När tidsåtgång redovisas i rapporten är det genomgående, om inget annat nämns, medianvärdet som presenteras.

[36] Se ärendedokument 2025/0407-248 Redovisning av registerdata och analyser.

2 Statens insatser vid inledandet av konkurser och rekonstruktioner

Granskningen visar att prövningen av konkursansökningar från borgenärer ofta drar ut på tiden och att konkursförhandlingen oftast genomförs efter den lagstadgade tvåveckorsfristen. Det finns dessutom betydande skillnader mellan tingsrätterna i hur snabbt de hanterar dessa ansökningar. Granskningen visar också att statens (Skatteverkets) konkursansökningar inte alltid behandlas på samma vis som ansökningar från andra borgenärer. De tingsrätter som hanterar statens ansökningar enligt en särskild ordning tar i allmänhet längre tid på sig att pröva dessa ansökningar.

Betydande delar av statens arbete med att på förhand godkänna förvaltare saknar lagreglering, vilket medför otydlighet, ett visst mått av dubbelarbete och bristande rättssäkerhet. Granskningen visar också att det finns brister i tingsrätternas förutsättningar att göra bedömningarna av ansökningar om företagsrekonstruktion. Bedömningarna är komplicerade och kräver företagsekonomisk kompetens, vilken inte alltid är tillräcklig inom tingsrätterna. Domstolsverket har inte erbjudit kompetensutveckling inom detta område trots att behovet har varit känt.

2.1 Beskrivning av inledandet av konkurs- och rekonstruktionsförfarandet

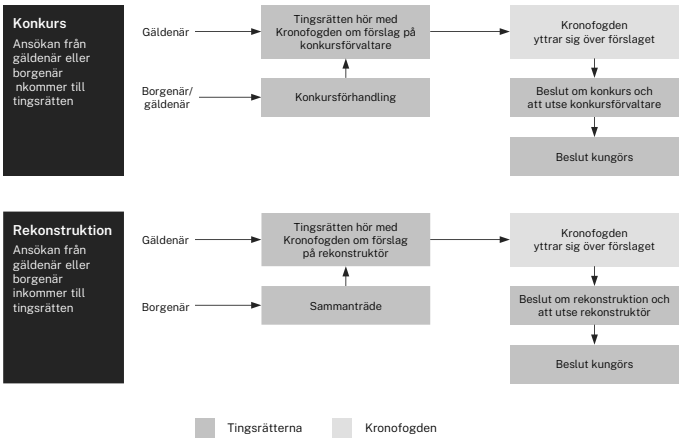
Statens hantering av inledandet av konkurser och rekonstruktioner består i att behandla och pröva ansökningar samt att utse förvaltare. Tingsrätterna ansvarar för en stor del av hanteringen, men Kronofogden är delaktig i valet av förvaltare.

2.1.1 Processen att inleda en konkurs eller rekonstruktion

Inledandet av konkurs- respektive rekonstruktionsförfarandena har stora likheter med varandra (se figur 1). En ansökan görs till tingsrätten av gäldenären själv eller av en borgenär.[37] Det är den sökande som avgör vilket insolvensförfarande som den vill inleda. Tingsrätten kan inte besluta om att inleda ett annat förfarande än det som ansökan avser.

[37] Se 1 kap 2 § konkurslagen och 2 kap. 1 § lagen om företagsrekonstruktion.

Figur 1 Schematisk beskrivning av processen vid inledandet av konkurs-respektive rekonstruktionsförfarandet

Lagstiftningen föreskriver skyndsamhet i inledandet av såväl konkurser som rekonstruktioner. En ansökan från gäldenären ska prövas genast av tingsrätten om den inte avvisas.[38] I praktiken innebär detta att ansökan ska hanteras samma dag eller dagen efter att ansökan kom in. Vid en ansökan från en borgenär ska en konkursförhandling eller ett sammanträde hållas inom två veckor för att pröva ansökan.[39]

Lagstiftningen ställer inga omfattande krav på innehållet i en konkursansökan från gäldenären själv. En borgenärsansökan ska däremot innehålla uppgifter om borgenärens fordran och de omständigheter i övrigt som ansökan grundar sig på.[40] En konkursansökan kan dessutom innehålla ett förslag på konkursförvaltare, men det är inget krav. Vid en ansökan om rekonstruktion är det däremot ett krav att ansökan ska innehålla ett förslag på en rekonstruktör, inklusive de uppgifter som behövs för att dennes lämplighet för uppdraget ska kunna bedömas. Rekonstruktionsansökan ska också ange vilka borgenärer som kontaktats före ansökan och deras inställning till förslaget på rekonstruktör. En rekonstruktionsansökan från en gäldenär ska dessutom innehålla en borgenärsförteckning, en kortfattad ekonomisk redogörelse

[38] Prövningen av en konkursansökan från gäldenären kan i vissa fall göras senare vid en konkursförhandling. Se 2 kap. 5 och 14 §§ konkurslagen samt 2 kap. 7 § lagen om företagsrekonstruktion.

[39] Se 2 kap. 16 § konkurslagen och 2 kap. 8 § lagen om företagsrekonstruktion. Om det finns särskilda skäl kan konkursförhandlingen och sammanträdet hållas senare än inom två veckor, dock senast inom sex veckor. I vissa fall kan en konkursförhandling även hållas när det är gäldenären själv som ansöker om konkurs. Se 2 kap. 14 § andra stycket konkurslagen.

[40] Se 2 kap. 1 och 4 §§ konkurslagen. Borgenären ska visa att denne har talerätt, det vill säga att denne har en fordran på gäldenären enligt 2 kap. 4 och 6 §§ konkurslagen samt visa att gäldenären är på obestånd för att rätten ska kunna bevilja en ansökan. Se också 2 kap. 8 § konkurslagen.

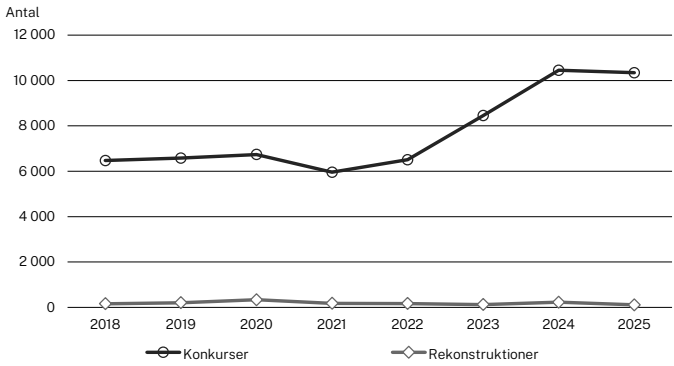
inklusive orsakerna till de ekonomiska svårigheterna samt en redogörelse för hur gäldenären avser att verksamheten ska bedrivas i fortsättningen och hur verksamhetens livskraft ska säkerställas.[41] En borgenärsansökan ska innehålla upplysningar om gäldenärens ekonomiska svårigheter och uppgift om borgenärens fordran på gäldenären.[42]

I samband med att tingsrätten beslutar om att inleda en konkurs eller rekonstruktion ska en förvaltare utses. Innan tingsrätten gör detta ska den höra Kronofogden om valet av förvaltare.[43] När Kronofogden har yttrat sig utser tingsrätten förvaltare, och tar då hänsyn till yttrandet och andra kända omständigheter.

2.1.2 Antalet konkurser har ökat kraftigt de senaste åren, men rekonstruktioner är fortfarande ovanliga

Som framgår av diagram 1 har antalet konkurser ökat de senaste åren. Antalet rekonstruktioner är få i jämförelse med konkursansökningarna och har inte heller ökat de senaste åren.

Diagram 1 Antal inledda företagskonkurser och företagsrekonstruktioner under perioden 2018–2025

Källa: Tillväxtanalys, Kronofogdens årsredovisningar för åren 2022 och 2024 samt Riksrevisionens bearbetning av uppgifter från Kronofogden.

Från att ha pendlat mellan cirka 6 000–7 000 konkurser per år ökade antalet år 2023 till cirka 8 500 och året därefter till cirka 10 500. Antalet rekonstruktioner är litet i jämförelse med antalet konkurser. Flest rekonstruktioner inleddes år 2020, med drygt 300 inledda rekonstruktioner.

41 Se 2 kap. 4 § lagen om företagsrekonstruktion.
42 Se 2 kap. 5 § lagen om företagsrekonstruktion.
43 Se 7 kap. 3 § konkurslagen och 2 kap. 13 § lagen om företagsrekonstruktion.

Det vanliga är att det är gäldenären själv som ansöker om konkurs och rekonstruktion. Sett över hela perioden 2018–2025 har nästan 80 procent av konkurserna och nästan alla rekonstruktioner inletts efter en ansökan av gäldenären själv.[44]

2.2 Prövningen av ansökningar

Tingsrätterna kontrollerar inte alltid identiteten hos den som ansöker om konkurs, men falska ansökningar är ovanliga. Gäldenärernas ansökningar hanteras oftast snabbt, men konkursansökningar från borgenärer tar längre tid och prövas vid en konkursförhandling som oftast sker efter den lagstadgade tvåveckorsfristen. Skatteverkets ansökningar hanteras i många fall enligt en särskild ordning, men detta har av Justitieombudsmannen bedömts som oförenligt med kravet på saklighet och objektivitet i regeringsformen. Hanteringen leder i allmänhet inte heller till snabbare handläggning.

2.2.1 Tingsrätterna kontrollerar inte alltid den sökandes identitet, men falska ansökningar är ovanliga

En ansökan om konkurs ska göras skriftligt och vara egenhändigt undertecknad av den sökande eller ett ombud för den sökande.[45] Om ansökan inlämnas elektroniskt ska den signeras digitalt.[46] Detta görs via en tjänst som Domstolsverket tillhandahåller.[47] Det finns inte reglerat i lag att den som ansöker behöver legitimera sig när ansökan lämnas in fysiskt.

En falsk konkursansökan är en ansökan där en obehörig person uppger sig företräda gäldenären eller en borgenär, exempelvis genom att förfalska företagets ställföreträdares namnteckning. Om inte den sökandes identitet kontrolleras vid konkurs kan det resultera i att företag felaktigt försätts i konkurs.[48] Detta kan ske mycket snabbt då företaget antas vara på obestånd om en ansökan inkommer från gäldenären själv.[49] Att någon skulle lämna in en falsk ansökan om rekonstruktion är mycket osannolikt, och det är ännu mer osannolikt att en sådan skulle beviljas. Skälet till det är att en ansökan om företagsrekonstruktion förutsätter att den sökande har kännedom om företagets affärsförhållanden, och dessutom krävs att en rekonstruktör föreslås och har blivit tillfrågad.

Vi kan konstatera att felaktiga konkursbeslut och falska konkursansökningar är mycket ovanliga. Under de åtta år som granskningen omfattar har omkring 30 konkursbeslut undanröjts av högre instans, vilket sker om tingsrättens beslut visar

44 Se ärendedokument 2025/0407-248 Redovisning av registerdata och analyser.
45 Se 2 kap. 1 och 2 §§ konkurslagen samt 2 kap. 1 och 3 §§ lagen om företagsrekonstruktion.
46 Se 2 kap. 2 § konkurslagen samt 2 kap. 3 § lagen om företagsrekonstruktion.
47 Domstolsverket, "Signera och skicka handlingar digitalt", hämtad 2026-02-27.
48 Se Ds 2019:31, s. 153–156. När den sökande är en juridisk person är det den behöriga företrädarens identitet som avses. Se 2 kap. 2 § konkurslagen.
49 Se 2 kap. 7 § konkurslagen.

sig vara felaktigt.[50] I det handläggarstöd som Domstolsverket tillhandahåller nämns hur tingsrätterna kan hantera frågan samt att det är underförstått att den sökandes behörighet att företräda en juridisk person måste utredas.[51] Granskningen visar att ungefär 65 procent av tingsrätterna vanligtvis inte gör någon annan kontroll än att säkerställa att namnet som står på ansökan är namnet på företagets ställföreträdare. Det finns tingsrätter som begär att få se legitimation på den som lämnar in ansökan, om det görs personligen, eller ringer upp den sökande för att kontrollera riktigheten.[52]

2.2.2 Ansökningar från gäldenären hanteras snabbt av tingsrätterna

Konkurs- eller rekonstruktionsansökningar från gäldenärer hanteras oftast snabbt. Vid en ansökan om konkurs från gäldenären prövas 88 procent av ansökningarna samma dag som de kom in eller dagen efter.[53] Även gäldenärsansökningar om rekonstruktion hanteras skyndsamt av tingsrätterna. Ungefär 70 procent av ansökningarna prövas samma dag eller nästkommande dag, men det finns variationer mellan åren. År 2023 prövades bara knappt hälften av ansökningarna samma dag eller dagen efter att de kom in. Efter två veckor är dock i stort sett alla ansökningar om rekonstruktion prövade respektive år. Kraven på innehållet i en rekonstruktionsansökan är högre än vid ansökan om konkurs, och i de fall nödvändiga uppgifter saknas ska tingsrätten kräva att den sökande inkommer med de uppgifter som krävs.[54] Kraven på vad en ansökan ska innehålla skärptes något i och med lagändringen som trädde i kraft i augusti 2022, vilket kan vara en förklaring till de längre handläggningstiderna år 2023.[55]

2.2.3 Borgenärsansökningar hanteras oftast senare än inom den lagstiftade tvåveckorsfristen

En konkursansökan från en borgenär ska prövas vid en konkursförhandling i tingsrätten som ska hållas inom två veckor från det att ansökningen kom in till rätten. Om det finns särskilda skäl kan den hållas senare, men senast inom sex veckor. Motsvarande moment i rekonstruktioner kallas sammanträden. Dessa är mycket ovanliga då borgenärer sällan ansöker om rekonstruktion.[56]

50 Antalet ärenden som upphävts på grund av att ansökan lämnats in av en obehörig person kan vara lägre än detta då det även kan finnas andra skäl till att besluten upphävts. I granskningen har vi inte tagit del av varje enskilt beslut utan uppgiften utgår från Kronofogdens uppgifter om vilka konkurser som upphävts.

51 E-post från Domstolsverket, 2025-10-09.

52 Se ärendedokument 2025/0407-187 Enkät till tingsrätter.

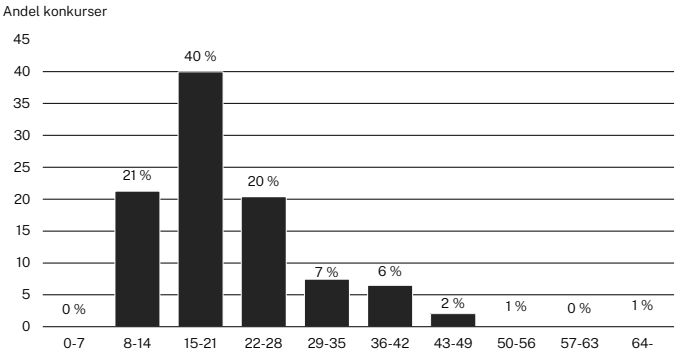
53 Se ärendedokument 2025/0407-248 Redovisning av registerdata och analyser.

54 Se 2 kap. 6 § lagen om företagsrekonstruktion.

55 Se 2 kap. 3–4 §§ lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion och 2 kap. 4–5 §§ lagen (2022:964) om företagsrekonstruktion.

56 Ett sammanträde har hållits i mindre än 1 procent av rekonstruktionerna under granskningsperioden, vilket endast görs när en borgenär är sökande.

Diagram 2 Antal dagar till första konkursförhandlingen vid konkurser där konkursförhandling hålls under perioden 2018–2025 (n = 27 190)

Källa: Riksrevisionens bearbetning av data från Domstolsverket, se ärendedokument 2025/0407-248 Redovisning av registerdata och analyser.

Konkursförhandlingen genomförs typiskt sett 20 dagar (medianen) efter konkursansökan.[57] Som framgår av diagram 2 hålls nästan 80 procent av konkursförhandlingarna efter den lagstadgade tvåveckorsfristen. Konkurslagen ger möjlighet till en senarelagd konkursförhandling om särskilda skäl föreligger. Ett sådant särskilt skäl kan vara delgivningssvårigheter. Detta är också ett skäl som flertalet av tingsrätterna lyfter fram som skäl till de sena förhandlingarna.[58] Enligt tingsrätterna är en annan vanlig orsak till sena konkursförhandlingar att borgenären är sen med att betala in ansökningsavgiften.[59] Av konkursförhandlingarna hålls 4 procent efter sex veckor, vilket är senare än den absoluta tidsgränsen vid konkurser där borgenären ansökt.

Vår analys indikerar dock att det också kan finnas andra skäl till att konkursförhandlingarna blir sena, utöver delgivningssvårigheter och sent inbetalda ansökningsavgifter. Vi har delat in tingsrätterna i två grupper: en med de tolv tingsrätter som regeringen föreslår ska få ett fortsatt ansvar för att hantera konkursärenden och en med övriga tingsrätter. I den första gruppen genomförs

[57] Analysen utgår från samtliga genomförda konkursförhandlingar, även konkursförhandlingar där gäldenären inte är ett företag. Detta eftersom datamaterialet inte innehållit uppgifter om vilken typ av gäldenär som ansökan avsåg. Vid en analys av konkursförhandlingarna i de konkurser som beslutats och där vi vet att gäldenären är ett företag, kan vi dock se att resultatet i stort sett inte skiljer sig.

[58] Se ärendedokument 2025/0407-187 Enkät till tingsrätter.

[59] En borgenär som ansöker om att försätta en gäldenär i konkurs är skyldig att betala en ansökningsavgift. Justitieombudsmannen har i ett beslut konstaterat att tvåveckorsfristen ska beräknas från det att ansökningen kom in till tingsrätten, inte från tidpunkten när ansökningsavgiften betalats. I beslutet framhölls vidare att tvåveckorsfristen är oproblematisk så länge konkursansökan är komplett och ansökningsavgiften är betald när ansökningen kommer in till domstolen. Om ansökningsavgiften däremot betalas till exempel en vecka senare har rätten en mycket begränsad tid på sig att sätta ut ärendet till förhandling och delge gäldenären. Se Justitieombudsmannens beslut i ärende 8454-2019, 2021-05-20.

17 procent av konkursförhandlingarna inom två veckor jämfört med 27 procent för övriga tingsrätter. Förutsatt att det inte finns systematiska skillnader i hur de sökande agerar mellan dessa grupper av tingsrätter, är detta en effekt av att olika tingsrätters hantering av ärendena är mer eller mindre effektiv.[60]

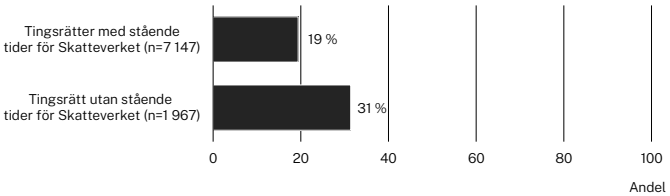
2.2.4 Tingsrätterna har ofta en särskild hantering av Skatteverkets konkursansökningar, men förfarandets effektivitet kan ifrågasättas

Skatteverket är den borgenär som ansöker om flest konkurser. Årligen ansöker Skatteverket om att försätta ungefär 2 000–3 000 företag i konkurs.[61] Skatteverket ansöker om konkurs för statens räkning och bevakar statens fordringar i konkurser.

I många fall hanteras Skatteverkets ansökningar i en särskild ordning, i jämförelse med ansökningar från andra borgenärer. Det är till exempel oftare notarier som beslutar i de konkurser där Skatteverket är sökande.[62] Hälften av tingsrätterna har dessutom en särskild ordning med stående tider för konkursförhandlingar där Skatteverket är den sökande parten.[63] Justitieombudsmannen har framfört kritik mot en tingsrätt för att de haft en sådan överenskommelse med Skatteverket, med motiveringen att detta inte är förenligt med kravet på saklighet och objektivitet i regeringsformen.[64]

Flera av tingsrätterna framhåller i de enkätsvar vi fått att deras särbehandling av statens ansökningar är ett effektivt sätt att hantera statens konkursansökningar.[65] I granskningen har vi dock kunnat se att det tar längre tid till konkursförhandling för Skatteverkets konkurser vid de tingsrätter som har stående tider för Skatteverket.

Diagram 3 Andelen av Skatteverkets konkursförhandlingar som hållits inom tvåveckorsfristen fördelat på tingsrätter med respektive utan stående tider för Skatteverket, perioden 2018–2025

Källa: Riksrevisionens bearbetning av data från Domstolsverket och Kronofogdemyndigheten samt svar från enkäten till tingsrätterna. Se ärendedokument 2025/0407-248 Redovisning av registerdata och analyser samt ärendedokument 2025/0407-187 Enkät till tingsrätter.

60 Se ärendedokument 2025/0407-248 Redovisning av registerdata och analyser.
61 E-post från Skatteverket, 2025-06-09.
62 E-post från Skatteverket, 2025-06-10.
63 Se ärendedokument 2025/0407-187 Enkät till tingsrätter.
64 Justitieombudsmannen påtalade även att Lunds tingsrätts överenskommelse med Skatteverket, om utsättningar av konkursförhandlingar, innebar att regeln om att ansökningen ska prövas inom två veckor från det att den kom in till rätten svårligen kunnat upprätthållas. Se Justitieombudsmannens beslut i ärende 8454-2019, 2021-05-20. Se också 1 kap. 9 § regeringsformen.
65 Se ärendedokument 2025/0407-187 Enkät till tingsrätter.

Som framgår av diagram 3 hålls 31 procent av konkursförhandlingarna i konkurser där Skatteverket var den sökande inom tvåveckorsfristen vid tingsrätter som inte har stående tider. Motsvarande andel för de tingsrätter som har stående tider var 19 procent.

Sammanfattningsvis tyder granskningens resultat på att stående tider för Skatteverket inte är effektiva, sett till hur lång tid det tar tills konkursförhandlingen hålls. Det utesluter inte att det ger effektivitetsvinster internt vid tingsrätterna, exempelvis genom bättre förutsättningar att planera. Vi kan dock konstatera att konkursansökningar från borgenärer inte hanteras enhetligt.

2.2.5 Tingsrätterna har goda förutsättningar att bedöma konkursansökningarna

Vid prövningen av en konkursansökan gör tingsrätten en bedömning av om gäldenären kan betala sina skulder, och huruvida en eventuell oförmåga att betala sina skulder är tillfällig eller inte.[66] Ofta är det gäldenären själv som ansöker om konkurs och då antas dennes uppgifter stämma om det inte finns särskilda skäl som talar emot det.[67] Om ansökan är gjord av en borgenär kan bedömningen bli mer komplicerad, men den underlättas om borgenären åberopar de presumtionsregler som finns angivna i konkurslagen.[68] Om dessa regler är tillämpliga är det upp till gäldenären att bevisa att insolvens inte föreligger.[69]

Domstolsverket genomför, genom Domstolsakademin, regelbundet utbildningar i konkursrätt för domare i form av en grundkurs och en fortsättningskurs.[70] Ungefär 60 procent av tingsrätterna uppger att domares (rådmäns) möjligheter till kompetensutveckling via Domstolsverkets är tillräckliga.[71] Vidare får många domare erfarenhet av att döma i konkursmål redan under sin notarietjänstgöring. Tre fjärdedelar av tingsrätterna uppger att de erbjuder egen kompetensutveckling till sin

66 Se 1 kap. 2 § konkurslagen.

67 Se 2 kap. 7 § konkurslagen.

68 Enligt presumtionsreglerna anses exempelvis en gäldenär vara insolvent om det inom sex månader före konkursansökan framgått att denne saknar tillgångar som medger full betalning av utmätningsfordringen vid verkställighet enligt 4 kap. utsökningsbalken (1981:774) eller om gäldenären själv ställt in sina betalningar. Se 2 kap. 8–9 §§ konkurslagen.

69 Se *Den allmänna obeståndsgrunden*, Rättslig vägledning, Skatteverket, 2025. Se även intervju med rådman vid tingsrätt 2025-09-26 och intervju med rådman vid tingsrätt 2025-09-25.

70 Utbildningen är uppdelad i grundkursen konkursrätt 1 och fördjupningskursen konkursrätt 2. Konkursrätt 1 är en e-utbildning som ges löpande. Under perioden den 1 januari 2018 till den 23 september 2025 hade 258 personer gått utbildningen. Konkursrätt 2 är en fysisk utbildning som genomförts åren 2018–2019 och 2021–2023. År 2020 ställdes utbildningen in på grund av covid-19-pandemin och 2024 ställdes den in på grund av besparingskrav. År 2025 har det inte genomförts någon utbildning på grund av osäkerheter kring kommande lagändringar. Totalt har 60 personer gått utbildningen under perioden 2018–2025.

71 Drygt 60 procent av tingsrätterna uppger att Domstolsverket erbjuder tillräckliga möjligheter till kompetensutveckling för rådmän i insolvensärenden. Se ärendedokument 2025/0407-187 Enkät till tingsrätter.

personal, och flera nämner i det sammanhanget att erfarna domare utbildar notarierna vid tingsrätten.[72]

Granskningen visar att tingsrätterna generellt anser sig ha tillräcklig kompetens och goda förutsättningar att göra bedömningen av konkursansökningarna. Denna bild bekräftas också av att nästan tre fjärdedelar av konkursförvaltarna upplever att tingsrättens personal har tillräcklig kompetens att bedöma konkursansökningarna.[73] Förvaltarnas uppfattning om detta bör dock tolkas med försiktighet då konkursförvaltarna inte är involverade förrän efter att gäldenären försatts i konkurs.

2.2.6 Rekonstruktörerna gör i varierande grad en bedömning av om företaget har förutsättningarna att rekonstrueras före ansökan

Vid ansökan om rekonstruktion är det, till skillnad från vid ansökan om konkurs, obligatoriskt att inkludera ett förslag på en förvaltare. I de allra flesta fall är det gäldenären själv som ansöker om rekonstruktionen och då åligger det denne att föreslå en rekonstruktör. Ett företag som vill genomgå en rekonstruktion men som inte finner en rekonstruktör som är villig att åta sig uppdraget, har ingen möjlighet att inleda en rekonstruktion. Rekonstruktören har redan innan ansökan haft kontakt med gäldenären och fått viss inblick i företaget.[74] Den inledande kontakten innebär att rekonstruktören i många fall kan göra en preliminär bedömning av förutsättningarna för en lyckad rekonstruktion redan innan ansökan lämnas in.

Vi har inte kunnat fastslå i vilken utsträckning rekonstruktörerna gör en sådan inledande bedömning av förutsättningarna för en rekonstruktion. Uppgifter från samtal med Skatteverket och vissa enkätsvar tyder dock på att detta görs i varierande grad av rekonstruktörerna.[75] Enligt Skatteverket förekommer det att företag hör av sig till dem och meddelar att de avser att ansöka om rekonstruktion. När dessa inte sedan återkommer med en ansökan kan det, enligt Skatteverket, i många fall förmodas bero på att de inte funnit en rekonstruktör som är villig att ta sig an uppdraget.[76] Skatteverket gör även analyser av utfallet av rekonstruktionerna, med utgångspunkt från vilken byrå som hanterat ärendet, och har i dessa funnit att vissa byråer har en låg andel framgångsrika rekonstruktioner.[77] Några rekonstruktörer uppger även i enkätsvaren att de gör en sådan bedömning av förutsättningarna för en

72 Se ärendedokument 2025/0407-187 Enkät till tingsrätter.

73 I enkäten till förvaltarna uppger 74 procent att tingsrättens personal har tillräcklig kompetens när det gäller att bedöma om företag är på obestånd vid ansökan om konkurs. Endast 12 procent anger att deras kompetens är bristfällig och 14 procent visste inte eller upplevde inte att de kunde svara. Se ärendedokument 2025/0407-186 Enkät till förvaltare.

74 Se prop. 1995/96:5, s. 187f. Se också SOU 2021:12, s. 164.

75 Intervju med handläggare vid Skatteverket, 2025-11-10 och ärendedokument 2025/0407-186 Enkät till förvaltare.

76 Intervju med handläggare vid Skatteverket, 2025-11-10.

77 E-post från Skatteverket, 2026-01-14. Analysen utgår från byråer, och vid varje byrå kan en eller flera rekonstruktörer arbeta. Analyserna visar hur många inledda rekonstruktioner som slutat med konkurs eller att en rekonstruktionsplan fastställts. Skatteverket framhåller att en låg andel framgångsrika rekonstruktioner i sig självt inte behöver innebära en bristande skicklighet hos rekonstruktören.

rekonstruktion, men att deras bild är att inte alla gör det.[78] Kronofogden menar å sin sida att alla seriösa rekonstruktörer gör en mer eller mindre ingående analys av förutsättningarna för en lyckad rekonstruktion innan ett sådant uppdrag accepteras. Och om förutsättningar saknas avböjer många rekonstruktörer att åta sig uppdraget. Enligt Kronofogden skulle det kunna vara en indikation på bristande skicklighet hos rekonstruktören om dennes ärenden regelmässigt avslutas kort efter att de inletts.[79]

2.2.7 Tingsrätterna har begränsade förutsättningar att bedöma livskraften hos företagen vid ansökan om rekonstruktion

Enligt den nya lagen om företagsrekonstruktion som trädde i kraft år 2022 får företagsrekonstruktion beslutas om gäldenären kan antas ha ekonomiska svårigheter, vilket är en mer generös skrivning än i den tidigare lagen där gäldenären skulle ha betalningssvårigheter.[80] Detta innebär att tröskeln för att beviljas företagsrekonstruktion i det här avseendet blev lägre jämfört med den tidigare lagen.[81] För att en ansökan om rekonstruktion ska beviljas ska även ett så kallat livskraftstest göras. Kraven på företagets livskraft skärptes i den nya lagen jämfört med den äldre.[82] Från år 2018 fram till lagändringen beviljades 78 procent av ansökningarna, jämfört med 71 procent efter.[83]

Det skärpta livskraftstestet ställer högre krav på domarnas kompetens.[84] Livskraftstestet innebär att tingsrätten ska göra en bedömning av om det finns grundad anledning att anta att företagets livskraft kan säkras genom rekonstruktionen. Domstolsverket genomförde en grundläggande utbildning i den nya lagen om företagsrekonstruktion, strax efter att lagen trätt i kraft.[85] Sedan dess har det inte genomförts någon ny utbildningsinsats. I slutbetänkandet som föranledde den nya lagen om företagsrekonstruktion framhölls att det nya regelverket ställer betydligt högre krav på domarnas kompetens än de dåvarande reglerna, och att det därför är viktigt att Domstolsakademin (Domstolsverket) ges förutsättningar och resurser att vidareutbilda domarna i dessa frågor.[86]

---

78 Se ärendedokument 2025/0407-186 Enkät till förvaltare.

79 Skriftliga svar från Kronofogdemyndigheten, 2026-01-22.

80 Se prop. 2021/22:215 s. 120f. Som ekonomiska svårigheter anges i 2 kap. 10 § punkt 1 lagen (2022:964) om företagsrekonstruktion att det kan antas att gäldenären inte kan betala sina förfallna skulder eller att en sådan oförmåga inträder inom kort eller att gäldenären i något annat avseende har ekonomiska svårigheter som innebär en risk för insolvens.

81 Se prop. 2021/22:215, s. 355.

82 I den tidigare lagen fick företagsrekonstruktion inte meddelas om det saknades skälig anledning att anta att syftet med rekonstruktionen kunde uppnås. Se 2 kap. 6 § lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion. Beviskravet ansågs lågt ställt och innebar i princip att det var tillräckligt att det inte var uteslutet att en rekonstruktion ledde till att verksamheten kunde överleva. Se SOU 2021:12, s. 163. Enligt den nya lagen får rekonstruktion endast beslutas om det finns grundad anledning att anta att verksamhetens livskraft kan säkras genom rekonstruktionen. Se 2 kap. 10 § 2 lagen (2022:964) om företagsrekonstruktion.

83 Se ärendedokument 2025/0407-248 Redovisning av registerdata och analyser.

84 Se SOU 2021:12, s. 28 och prop. 2021/22:215, s. 1.

85 Utbildningen i företagsrekonstruktion genomfördes 2022-09-20. Se e-post från Domstolsverket med information om genomförda utbildningar, 2025-10-16.

86 Se SOU 2021:12, s. 589.

Livskraftstestet kräver företagsekonomiska överväganden om företagets möjligheter att överleva. Behovet av företagsekonomisk kompetens framhölls i remissvar på betänkandet som föranledde den nya lagen.[87] Hälften av tingsrätterna uppger att företagsekonomisk kompetens har avgörande eller stor betydelse vid bedömningen av gäldenärens livskraft, och en tredjedel uppger att det har måttlig betydelse. Endast 17 procent av tingsrätterna ansåg att det har liten eller ingen betydelse.[88] Trots detta har Domstolsverket inte genomfört några utbildningsinsatser särskilt fokuserade på livskraftstesterna eller med inriktning mot företagsekonomisk kompetens. En majoritet av rekonstruktörerna som i vår enkät tog ställning till en fråga om kompetensen hos tingsrätten, ansåg att det finns brister i kompetensen att bedöma livskraften hos företag vid företagsrekonstruktion.[89] Samtidigt bedömer en majoritet av tingsrätterna att domarna har tillräcklig företagsekonomisk kompetens för att pröva insolvensärenden generellt.[90] Vi har sammanlagt intervjuat tre domare, och två av dessa har lyft behovet av ytterligare kompetensinsatser inom rekonstruktion och i de företagsekonomiska aspekterna av livskraftstestet.[91] Förutsättningarna för tingsrätten att göra livskraftstestet påverkas också av det skyndsamhetskrav som finns i lagen om företagsrekonstruktion. Kravet innebär att ansökan ska prövas genast, vilket ger tingsrätten begränsat med tid för en analys av företagets livskraft.

Vi kan konstatera att mycket talar för att bedömningarna av livskraften vid ansökningstillfället inte har skärpts efter lagändringen. Vår genomgång av hovrättsdomar visar att en majoritet av de överklagade avslagen på ansökan om rekonstruktion efter lagändringen 2022 har ändrats av hovrätten när de överklagats. Detta gäller särskilt överklaganden till Svea hovrätt, som har ändrat över 80 procent av avslagsbesluten från tingsrätten.[92] En domare med stor erfarenhet av rekonstruktionsärenden framhöll i vår intervju att den nya lagen, enligt dennes bedömning, inte leder till hårdare bedömningar än den tidigare lagen vid den inledande prövningen. Detta mot bakgrund av att domstolens beslutsunderlag utgörs av det underlag som sökanden själv tillhandahåller, vilket medför att prövningen är

87 Se exempelvis Göta hovrätt, *Yttrande över SOU 2021:12 Andra chans för krisande företag – en ny lag om företagsrekonstruktion*, Ju2021/01037, 2021, s. 2. Se också Svenska Bankföreningen, *Andra chans för krisande företag – en ny lag om företagsrekonstruktion (SOU 2021:12)*, 2021/03/008, s. 16.

88 På frågan om vilken betydelse som företagsekonomisk kompetens har vid bedömningen av gäldenärens livskraft i företagsrekonstruktioner svarade 10,4 procent av tingsrätterna att det har avgörande betydelse, 39,6 procent svarade att det har stor betydelse, 33,3 procent svarade att det har måttlig betydelse och 16,7 procent svarade att det har liten eller ingen betydelse.

89 Av 104 svarande uppgav 43 (41 procent) att kompetensen är bristfällig och 26 (26 procent) att den är tillräcklig, medan 35 (34 procent) angav svarsalternativet ”vet ej/kan inte svara”. Av de 69 som tog ställning, alltså inte angav ”vet ej/kan inte svara” svarade alltså 62 procent att kompetensen är bristfällig. Se ärendedokument 2025/0407-186 Enkät till förvaltare.

90 På frågan om tingsrätten bedömer att deras domare i dag har tillräcklig företagsekonomisk kompetens för bedömningen i insolvensärenden svarade 54 procent ”Ja, kompetensen är fullt tillräcklig”, 42 procent svarade ”Ja, kompetensen är tillräcklig men den behöver utvecklas” och 4 procent svarade ”Nej, kompetens hos domarna är inte tillräcklig”.

91 Intervju med rådman vid Stockholms tingsrätt, 2025-09-26; intervju med rådman vid Uddevalla tingsrätt, 2025-09-25.

92 Genomgång av överklaganden i rekonstruktionsmål, ärendedokument 2025/0407–113.

relativt liberal och summarisk.[93] Att domstolarnas bedömningar är tillåtande och att det inte blivit någon större skillnad i jämförelse med tidigare lagstiftning, bekräftas också i en intervju med en handläggare vid Skatteverket. Skatteverket har överklagat flera ärenden till Högsta domstolen för att fastställa praxis men har ännu inte fått prövningstillstånd.[94]

2.3 Tillsättandet av förvaltare

Tingsrätterna har ofta egna administrativa listor med godkända förvaltare, och förvaltarna behöver göra separata ansökningar om att bli upptagna på dessa. I samband med detta gör både tingsrätten och Kronofogden kontroller av kandidaterna. Varken det förfarandet eller Kronofogdens arbete med att tillfälligt eller tillsvidare avråda tingsrätterna från att ge en viss förvaltare ytterligare uppdrag är lagreglerat.

2.3.1 Både tingsrätterna och Kronofogden kontrollerar personer som vill börja arbeta som förvaltare

I samband med beslutet om att inleda en konkurs eller en rekonstruktion ska en förvaltare utses. Förvaltaruppdraget tilldelas i allmänhet personer som ingår i en krets av på förhand godkända förvaltare, den så kallade förvaltarkretsen. Totalt fanns år 2025 cirka 450 aktiva konkursförvaltare och av dessa är 65 även aktiva rekonstruktörer.[95] Förfarandet för att bli en del av förvaltarkretsen är inte reglerat i lag, och det finns inget system med formell auktorisation av förvaltare.[96]

Granskningen visar att både tingsrätterna och Kronofogden genomför kontroller av personer som vill börja arbeta som förvaltare. En person som vill börja arbeta som förvaltare lämnar in en ansökan om att bli upptagen på listan till den tingsrätt där de vill åta sig uppdrag. Tingsrätternas listor är en administrativ lösning för att effektivisera valet av förvaltare i konkurser, men saknar lagreglering.[97] Nästan alla tingsrätter har en lista med tillgängliga förvaltare som antingen är tingsrättens egen eller delas med en närliggande tingsrätt.[98] När en person inkommer med en ansökan om att börja arbeta som förvaltare gör drygt tre fjärdedelar av tingsrätterna egna

93 Intervju med rådman vid Stockholms tingsrätt, 2025-09-26. Se också prop. 2021/22:215 s 126 f.

94 Intervju med handläggare vid Skatteverket, 2025-11-10.

95 Enligt förvaltarlista erhållen från Kronofogdemyndigheten via e-post 2025-09-04 och Riksrevisionens egna beräkningar. En aktiv rekonstruktör definieras här som en rekonstruktör som hanterat minst en rekonstruktion sedan augusti 2022. Totalt har nästan 160 rekonstruktörer hanterat minst en rekonstruktion sedan 2018.

96 Se Kronofogdemyndigheten, *Kronofogdemyndighetens ställningstagande Konkursförvaltarkretsen*, 840-14104-18/121, 2018, s. 3.

97 Även personer som inte är upptagna på tingsrättens administrativa lista kan utses till förvaltare om de bedöms lämpliga för uppdraget och uppfyller kraven i lagstiftningen. Se Kronofogdemyndigheten, *Kronofogdemyndighetens ställningstagande Konkursförvaltarkretsen*, 840-14104-18/121, 2018, s. 2–3 och 12. Se också NJA 2007 s. 471, NJA 1981 s. 764 och 7 kap. 3 § konkurslagen. En rekonstruktör ska uppfylla samma krav som en konkursförvaltare men vid bedömningen ska det särskilt beaktas om hen har erfarenhet av att i egenskap av konkursförvaltare fortsätta driva rörelse för ett konkursbos räkning eller har annan motsvarande erfarenhet. Se 2 kap. 15 § lagen om företagsrekonstruktion.

98 Se ärendedokument 2025/0407-187 Enkät till tingsrätter.

kontroller av personen.[99] Kontrollerna skiljer sig åt men kan exempelvis innebära att man kontrollerar den sökandes referenser, tillfrågar Rekon eller bedömer om personen har en tillräcklig kontorsorganisation. Även kontroll hos Advokatsamfundet förekommer. Nästan alla tingsrätter uppger att de förvaltare som finns med på listan är godkända av Kronofogden som lämpliga förvaltare.[100] Vissa tingsrätter fattar formella beslut om att uppta en person på listan, men utan överklagandehänvisning. Andra tingsrätter kompletterar sin lista formlöst.[101]

När Kronofogden får kännedom om att en ny person vill åta sig uppdrag som förvaltare utreder de personens lämplighet och genomför i allmänhet en intervju med personen. En konkursförvaltare ska ha juridisk, arbetsrättslig och företagsekonomisk kompetens samt erfarenhet av bokföring och affärsjuridik. Dessutom krävs en fungerande och tillräckligt stor kontorsorganisation. Kraven innebär att uppdragen som konkursförvaltare är koncentrerade till en begränsad krets av personer som specialiserat sig på konkursförvaltning, i praktiken advokater eller specialister vid Ackordscentralen.[102] För att en person ska få åta sig rekonstruktionsuppdrag måste hen uppfylla kraven för att bli konkursförvaltare, samt ha erfarenhet av att driva verksamhet vidare i konkursbo.[103]

Tre fjärdedelar av förvaltarna upplever att kraven är rimliga, och i de öppna svaren i vår enkät framhåller flera att höga krav krävs för att verka som konkursförvaltare då man ofta behöver ta ställning i komplicerade juridiska och affärsmässiga frågor. I de öppna svaren uttrycker flera förvaltare dock att tillsynen och uppföljningen av redan godkända förvaltare är bristfällig, vilket gör att personer som uppfyllt de grundläggande kraven men misskött sig får fortsätta verka.[104] Förvaltarna är mer delade i sin syn på om de nuvarande kraven på rekonstruktörer är rimliga eller inte. Av de som tar ställning till detta i vår enkät upplever 56 procent att kraven är rimliga, 24 procent att de är för höga och 20 procent att de är för låga.[105]

99 Se ärendedokument 2025/0407-187 Enkät till tingsrätter.

100 Av 48 tingsrätter uppger 46 att alla konkursförvaltare på deras förvaltarlista har blivit tillstyrkta som lämpliga konkursförvaltare av Kronofogdemyndigheten. 1 tingsrätt uppger att så inte är fallet och 1 svarade "vet ej". Se ärendedokument 2025/0407-187 Enkät till tingsrätter.

101 Domstolsverket har i ett beslut fastslagit att en tingsrätts beslut om att inte ta upp en konkursförvaltare på dess administrativa lista är överklagningsbart. Se Domstolsverkets beslut den 8 juni 2020, dnr 2020/799. Se också Kronofogdemyndigheten, *Konkursförvaltarkretsen*, dnr 840-14374-18/121, 2018.

102 Jfr prop. 1978/79:105 s. 157. Ackordscentralen är ett svenskt konsultföretag som hjälper företag med ekonomiska problem genom rekonstruktioner, konkurser och likvidationer. Organisationen har funnits sedan 1857.

103 Se 2 kap. 15 § lagen om företagsrekonstruktion och 7 kap. 1 § första stycket konkurslagen. Se också Kronofogdemyndigheten, *Krav för att utses till rekonstruktör, Kronofogdemyndighetens ställningstagande*, dnr KFM 11571–2022, 2022.

104 Av förvaltarna anser 5 procent att kraven är för högt ställda medan 19 procent upplever att de är för lågt ställda. Ungefär 1 procent kunde inte svara på frågan (och angav svarsalternativet "Vet ej/Kan inte svara"). Se ärendedokument 2025/0407-186 Enkät till förvaltare.

105 Se ärendedokument 2025/0407-186 Enkät till förvaltare.

Sammanfattningsvis bedömer vi att kraven som ställs på personer som vill arbeta som förvaltare är rimliga men att statens kontroll av dessa innebär dubbelarbete, när både tingsrätter och Kronofogden utför kontroller. Det finns också skillnader i hur tingsrätterna hanterar ansökningarna. Det gäller både avseende vilka kontroller som görs och om det tas beslut eller inte vid godkännandet av en förvaltare.

2.3.2 Förvaltarens lämplighet att hantera den enskilda konkursen eller rekonstruktionen bedöms endast i begränsad utsträckning

En särskild bedömning av förvaltarens lämplighet ska göras i varje enskild konkurs och rekonstruktion.[106] Enligt ett avgörande i Högsta domstolen är syftet med de listor över konkursförvaltare som finns vid tingsrätterna att tingsrätten inte ska behöva bereda Kronofogden tillfälle att yttra sig i ett enskilt fall när rätten utser en konkursförvaltare som är upptagen på listan.[107] Enligt Kronofogden är dock deras önskemål att bli hörda i varje enskilt ärende, då en förvaltare som är upptagen på listan av olika skäl ändå kan vara olämplig i det enskilda fallet. Enligt Kronofogden genomför för närvarande samtliga landets tingsrätter sådana höranden med Kronofogden inför att förvaltare utses.[108]

I praktiken innebär hörandet att tingsrätten lämnar ett eller flera förslag på förvaltare till Kronofogden som därefter besvarar med ett tillstyrkande eller ett avstyrkande samt en motivering i de fall man avstyrker. Vid rekonstruktioner ska ansökan innehålla ett förslag på rekonstruktör. Om varken gäldenären eller någon borgenär lämnat förslag på en konkursförvaltare vid en konkurs, föreslår tingsrätten i allmänhet den konkursförvaltare som står på tur i deras lista.[109] Kronofogden föreslår aldrig själv en förvaltare, utan yttrar sig endast över de förslag som tingsrätten lämnat i hörandet.

Kronofogden svarar i allmänhet mycket snabbt på tingsrätternas höranden om förvaltarvalet.[110] När Kronofogden får ett förslag på konkursförvaltare kontrollerar de vissa grundläggande uppgifter om konkursen, främst omsättning och antal anställda men också vilken typ av verksamhet som företaget bedrivit.[111] I de fall då det är gäldenären som föreslagit konkursförvaltaren tittar de även på styrelsebyten och om konkursförvaltaren på något sätt varit inblandad i företaget före konkursen.[112]

---

106 Se bet. 1986/87: LU32, s.10 och prop. 2021/22:215, s. 360.

107 Se NJA 2007 s. 471.

108 Skriftliga svar från Kronofogdemyndigheten, 2026-01-22. Se också 7 kap. 3 § konkurslagen.

109 Se Riksrevisionen, *Den statliga lönegarantin – förekomst av missbruk och myndigheternas kontrollarbete*, RiR 2022:4, s. 52 f. Se även Sundsvalls tingsrätt, *Beredning av konkurser för domstolshandläggare*, 2023, s. 5.

110 Vi har inga exakta uppgifter på hur lång tid det tar för tingsrätterna att få svar, men vår samlade bild, utifrån intervjuer och analyser av tillgängliga data, är att svarstiden är mycket kort. I allmänhet svarar Kronofogdemyndigheten inom en timme och nästan alltid samma dag som förfrågan inkom. Se intervju med domstolshandläggare Sundsvalls tingsrätt 2025-09-17 samt Kronofogdemyndigheten, *Kvalitetsuppföljning konkurstillsyn höstgranskning 2019*, KFM 1785–2020, 2020.

111 Se Kronofogdemyndigheten, *Handbok konkurstillsyn*, 2024, s. 26. Se också intervju med senior jurist 2025-09-30.

112 Intervju med senior jurist 2025-09-30. Kronofogdemyndigheten undersöker exempelvis även om konkursen föregåtts av en likvidation eller företagsrekonstruktion vem som i sådana fall hanterat dessa. Se Kronofogdemyndigheten, *Handbok konkurstillsyn*, 2024, s. 26. Se också intervju med senior jurist 2025-10-03 samt Kronofogdemyndigheten, *Förslag på konkursförvaltare*, 840 24044-19/121, 2019.

Konkursförvaltaren har själv en skyldighet enligt lag att underrätta Kronofogden om förhållanden som kan medföra jäv.[113] Bedömningen av förvaltarnas lämplighet görs av medarbetare vid Kronofogdens sektioner. Till stöd i bedömningen och för att säkerställa ett enhetligt arbetssätt finns flera styrdokument.[114]

Granskningen visar att det är ovanligt att Kronofogden avstyrker en förvaltare. Enligt Kronofogden sker det uppskattningsvis i 1 procent av ärendena. Skälet till den låga andelen avstyrkanden är att i princip alla förvaltare har blivit godkända tidigare, när de upptogs på tingsrätternas listor. Avstyrkandena som ändå förekommer kan vid konkurser exempelvis röra en mindre erfaren konkursförvaltare som föreslås få en stor konkurs, konkursförvaltare som föreslås få en mindre konkurs på stort avstånd från konkursförvaltaren och konkursförvaltare som har för många uppdrag och dras med förseningar i redan pågående uppdrag.[115] Efter att Kronofogden yttrat sig beslutar tingsrätten, med hänsyn tagen till yttrandet, om att utse en förvaltare. Över hälften av tingsrätterna uppger att de alltid följer Kronofogdens yttrande vid beslutet.[116] Vi har inte funnit några indikationer på skillnader i hur Kronofogden eller tingsrätterna gör dessa bedömningar. Detta bekräftas också av att en majoritet av förvaltarna upplever att konkursförvaltarens och rekonstruktörens lämplighet bedöms lika av både Kronofogden och tingsrätten oberoende av vem som handlägger eller beslutar i ärendet.[117]

Vi kan konstatera att bedömningen av förvaltarens lämplighet att utses till förvaltare i den enskilda konkursen eller rekonstruktionen endast i begränsad utsträckning tar hänsyn till omständigheter i det enskilda ärendet. Endast i undantagsfall tas det exempelvis hänsyn till förvaltarens skicklighet i att hantera en viss typ av konkurs. Lagstiftningens krav på att ansökan ska hanteras skyndsamt omöjliggör en mer kvalificerad bedömning av detta. Dessutom saknar både Kronofogden och tingsrätterna detaljerad kännedom om förhållanden i det enskilda ärendet. Detta är också något som framhålls av förvaltarna. Ungefär hälften av förvaltarna upplever att det i låg grad görs en prövning av konkursförvaltarens lämplighet utifrån

113 Vid konkurser kan det antingen ske i samband med att konkursförvaltaren får information om att hen är tilltänkt som konkursförvaltare eller senare när jävsförhållandena uppdagas. Se 7 kap. 1 § konkurslagen och Kronofogdemyndigheten, *Handbok konkurstillsyn*, 2024, s. 26. Lagen om företagsrekonstruktion innehåller inga uttryckliga föreskrifter relaterade till rekonstruktörens jäv. I förarbetena anges dock att det är av stor vikt att rekonstruktören intar en självständig och opartisk hållning och att hen beaktar både gäldenärens och borgenärernas intressen Se prop. 2021/22:215, s. 360.

114 Se exempelvis Kronofogdemyndigheten, *Handbok konkurstillsyn*, 2024, s. 25 och Kronofogdemyndigheten, *Förslag på konkursförvaltare*, 840 24044-19/121, 2019.

115 Skriftliga svar från Kronofogdemyndigheten, 2026-01-22.

116 Av tingsrätterna uppger 56 procent att de alltid följer Kronofogdemyndighetens tillstyrkande eller avstyrkande av förvaltaren, 29 procent uppger att de inte gör det och 15 procent uppger att de inte vet. Se ärendedokument 2025/0407-187 Enkät till tingsrätter.

117 Av de svarande upplever 56 procent att lämpligheten i hög grad bedöms lika (”helt eller i mycket hög grad” eller ”i ganska hög grad”) av Kronofogdemyndigheten och motsvarande andel för tingsrätten är 59 procent. Se ärendedokument 2025/0407-186 Enkät till förvaltare.

omständigheterna i varje enskild konkurs.[118] Flera förvaltare framhåller just att konkursansökningar ofta innehåller otillräcklig information, vilket försvårar möjligheterna att utse lämpliga konkursförvaltare utifrån förhållanden i den enskilda konkursen.[119]

2.3.3 Tillfälliga avstyrkanden och tillsvidareavstyrkanden används sällan av Kronofogdemyndigheten och är inte reglerat i lag

Kronofogden kan avstyrka en förvaltare tillfälligt eller tillsvidare från att utses till förvaltare i nya ärenden. Tillfälliga avstyrkanden och tillsvidareavstyrkanden är Kronofogdens främsta verktyg för att hantera förvaltare som godkänts, och därmed ingår i förvaltarkretsen, men som blivit försenad med pågående ärenden eller misskött sig.

Ett tillfälligt avstyrkande används om förvaltaren är försenad med flera avslut av konkurser eller försenad med obligatoriska handlingar, och innebär att Kronofogden avstyrker från att utse förvaltaren i nya ärenden till dess att det inte längre föreligger några förseningar.[120] Att avstyrka en förvaltare från nya uppdrag tillsvidare innebär att Kronofogden på obestämd tid avstyrker från att utse förvaltaren i nya konkurser eller rekonstruktioner.[121] I praktiken innebär detta att förvaltaren får svårt att fortsätta verka som förvaltare, eftersom Kronofogdens yttrande i så hög grad är vägledande för tingsrättens beslut.

Användningen av tillfälliga avstyrkanden eller tillsvidareavstyrkanden är inte reglerat i lag, och det är inte möjligt för en förvaltare att överklaga besluten.[122] Kronofogden har dock styrdokument för hur dessa verktyg ska användas.[123] Tillfälliga avstyrkanden och tillsvidareavstyrkanden sker inte sällan mot bakgrund av vad som framkommit i Kronofogdens förvaltargenomgångar (se avsnitt 3.3.2). Enligt Kronofogden görs tillfälliga avstyrkanden några gånger per år och tillsvidareavstyrkanden ungefär en gång per år.[124]

---

118 Av de förvaltare som svarat på Riksrevisionens enkät anger 55 procent att de i låg grad (svarsalternativen ”i ganska låg grad” samt ”i mycket låg grad eller inte alls”) upplever att tingsrätten gör en prövning av konkursförvaltarens lämplighet utifrån omständigheterna i varje enskild konkurs. Motsvarande andel för Kronofogdemyndigheten är 48 procent. Se ärendedokument 2025/0407-186 Enkät till förvaltare.

119 Se ärendedokument 2025/0407-186 Enkät till förvaltare.

120 Se Kronofogdemyndigheten, *Anvisning för tillfälligt avstyrkande av förordnanden i samband med hörande enligt 7 kap. 3 § konkurslagen*, 2156–2025, 2025.

121 Se Kronofogdemyndigheten, *Anvisning för avstyrkande av konkursförvaltare tills vidare*, KFM 20428–2024, 2024.

122 Se Kammarrätten i Stockholms dom i mål nr 2402–20, 2021-03-05. Beslutet om tillsvidareavstyrkande kan dock, enligt Kronofogdemyndighetens egna styrdokument, omprövas på Kronofogdemyndighetens initiativ eller på förvaltarens begäran. Se Kronofogdemyndigheten, *Anvisning för avstyrkande av konkursförvaltare tills vidare*, KFM 20428–2024, 2024.

123 Kronofogdemyndigheten, *Anvisning för avstyrkande av konkursförvaltare tills vidare*, KFM 20428–2024, 2024; Kronofogdemyndigheten, *Anvisning för tillfälligt avstyrkande av förordnanden i samband med hörande enligt 7 kap. 3 § konkurslagen*, 2156–2025, 2025.

124 Skriftliga svar från Kronofogdemyndigheten, 2026-01-22.

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att det är ovanligt att Kronofogden använder sig av tillfälliga avstyrkanden eller tillsvidareavstyrkanden. Vi bedömer att det faktum att hanteringen inte är reglerad i lag kan vara en bidragande faktor till detta. Avsaknaden av en möjlighet för förvaltarna att överklaga avstyrkandena innebär att hanteringen riskerar att bli rättsosäker och kan även bidra till att verktygen blir kraftfullare än vad de skulle ha varit om de gick att få rättsligt prövade.

2.3.4 Gäldenärens förslag på förvaltare vid konkurs godtas oftast, och andelen ansökningar med förslag ökar

I många fall lämnar gäldenären själv ett förslag på en konkursförvaltare vid ansökan om konkurs. Dessa förslag på konkursförvaltare kallas gäldenärsförslag. Riksrevisionen har i en granskning från 2022, av den statliga lönegarantin, konstaterat att det är problematiskt att nästan alla tingsrätter ger gäldenärer möjlighet att få sitt förslag av konkursförvaltare godkänt. Detta då det skapar både en risk för lönegarantibedrägerier och en risk för andra former av brottslighet som är kopplad till konkurser.[125] Sedan dess har dock förekomsten av gäldenärsförslag ökat.[126]

Kronofogden har ingen synpunkt på vem som ursprungligen har föreslagit konkursförvaltaren, utan såväl borgenärsförslag som gäldenärsförslag godtas under förutsättning att ingen jävssituation föreligger.[127] Hur tingsrätterna hanterar gäldenärsförslag skiljer sig åt. I vissa fall godtas de utan vidare, i andra fall tillämpas i stället domstolens rutiner för löpande fördelning av uppdrag.[128]

Kronofogden genomförde år 2025 en granskning av gäldenärsförslagen inom ramen för sin tillsyn och fann då att man inte med säkerhet kunde uttala sig om huruvida gäldenärsförslagen eller konkursinstitutet har missbrukats eller använts på ett otillbörligt sätt. Samtidigt konstaterade man att omständigheter som uppdagades i granskningen gav stöd för antagandet att det finns en risk för att så är fallet.[129]

Regeringskansliet uppger att man för närvarande bereder frågan om hur gäldenärsförslag ska hanteras vid konkurser.[130]

---

125 Se Riksrevisionen, *Den statliga lönegarantin – förekomst av missbruk och myndigheternas kontrollarbete*, 2022, s. 53 och 89. Riksrevisionen rekommenderade att Domstolsverket skulle ändra blanketten för ansökan om egen konkurs så att gäldenären behöver motivera eventuellt förslag på konkursförvaltare. Denna ändring har Domstolsverket genomfört. Se Domstolsverket, "Ansökan om egen konkurs – juridisk person", hämtad 2026-03-05.

126 År 2022 fanns ett gäldenärsförslag i 39 procent av de beslutade konkurserna medan motsvarande andel år 2024 var 45 procent. Mindre än 1 procent av konkurserna hade ett förslag från en borgenär år 2024.

127 Se Kronofogdemyndigheten, *Handbok Konkurstillsyn*, 2024, s. 26. Kronofogden kan exempelvis avstyrka ett gäldenärsförslag om det finns en risk för att förvaltarförslaget utnyttjas i ett otillbörligt syfte eller om en likvidator under en viss tid vid upprepade tillfällen föreslår en viss förvaltare. Se inkomna synpunkter efter faktagranskning från Kronofogdemyndigheten, ärendedokument 2025/0407–245.

128 E-post från Domstolsverket med utdrag från Domstolsverkets handläggarsstöd för konkursärenden (Bereda egen konkursansökan), 2025-10-09.

129 Kronofogdemyndigheten, *Strategisk tillsynsinsats – gäldenärsförslag*, 2025, s. 3.

130 E-post från Regeringskansliet, 2025-12-04.

3 Statens insatser vid förvaltningen av konkursboet och rekonstruktionen

Granskningen visar att Kronofogdens tillsyn i huvudsak är effektiv. I den löpande tillsynen bevakar Kronofogden effektivt tidsgränser och hanterar höranden snabbt. Granskningen visar dock på variationer mellan sektioner avseende arbetssätt, kostnader och tillsynsdjup. Kronofogdens tillsyn över rekonstruktioner är mer begränsad och myndigheten saknar inte sällan underlag för att kunna yttra sig till tingsrätten, exempelvis om lämpligheten i att en rekonstruktion förlängs.

En av tingsrätternas mer omfattande insatser under konkursförvaltningen är bevakningsförfarandena. Hanteringen av dessa är administrativt betungande, men hanteringen utifrån nuvarande lagstiftning bedrivs i huvudsak effektivt. Domstolsverket tillhandahåller stöd till domstolshandläggarna, både i form av vägledning och utbildningar i konkurshantering. Stödet i rekonstruktionshantering är dock mycket begränsat.

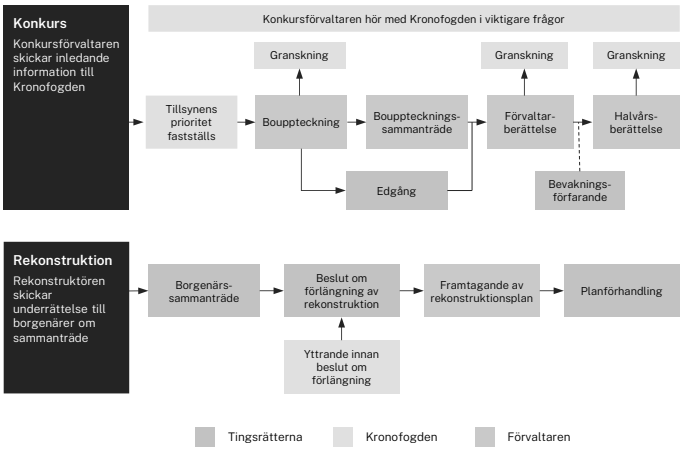
3.1 Beskrivning av förvaltning av konkursboet och rekonstruktionen

Efter domstolsbeslut har förvaltaren ansvaret för konkursförvaltningen respektive rekonstruktionen. Vid konkurs avvecklas konkursboet och Kronofogden övervakar processen. Vid rekonstruktion utreds och genomförs åtgärder som kan få företaget lönsamt. Från juli 2026 överflyttas flera arbetsmoment i konkurshanteringen från tingsrätterna till Kronofogden och konkursförvaltarna.

3.1.1 Processen efter beslutet om att inleda konkurs respektive rekonstruktion

Efter att tingsrätten beslutat om att försätta gäldenären i konkurs eller inleda en rekonstruktion samt utsett en förvaltare ansvarar denne för konkursförvaltningen eller rekonstruktionen (se figur 2).

Figur 2 Schematisk beskrivning av konkursförvaltningen och genomförandet av en rekonstruktion

Vid en konkurs inleds förvaltningsfasen med att alla tillgångar i företaget omhändertas av konkursbo som konkursförvaltaren har rådighet över. Konkursförvaltarens huvudsakliga uppdrag är att skyndsamt avyttra tillgångarna på det sätt som ger högst utdelning till borgenärerna, vilket kan innebära att konkursboet säljs i sin helhet eller att tillgångarna säljs var för sig.[131]

Efter att beslutet om att inleda en konkurs är taget är statens roll framför allt att, genom Kronofogdens tillsyn, övervaka konkursförvaltningen. Enligt konkurslagen ska Kronofogden övervaka att konkursförvaltningen bedrivs på ett ändamålsenligt sätt i överensstämmelse med lagen och andra författningar samt särskilt se till att avvecklingen av konkursen inte fördröjs i onödan.[132] Under konkursen kan gäldenärens utestående löner till anställda betalas av staten genom lönegarantin.[133] Kronofogden tar inledningsvis emot information om konkursboet och gäldenären från konkursförvaltaren, i syfte att bedöma hur omfattande tillsynen behöver vara. Inledningsvis gör konkursförvaltaren också en bouppteckning där företagets verksamhet, tillgångar, skulder och räkenskapsinformation förtecknas samt kartläggs.[134] Konkursförvaltaren ska se till att gäldenären bekräftar bouppteckningens uppgifter vid ett bouppteckningssammanträde.[135] Konkursförvaltaren ska snarast upprätta en skriftlig förvaltarberättelse om konkursboets tillstånd och orsakerna till

131 Se 7 kap. 8 § konkurslagen, prop. 2020/21:148, s. 35 samt SOU 1977:29, s. 155.
132 Se 1 kap. 3 § och 7 kap. 27 § konkurslagen
133 Se lönegarantilagen (1992:497). Se också RIR 2022:4.
134 Se 7 kap. 13 § konkurslagen.
135 Se 6 kap. 2 b § konkurslagen.

gäldenärens obestånd.[136] Löpande under konkursen ska konkursförvaltaren dessutom upprätta halvårsberättelser, bland annat med en redogörelse för de åtgärder som har vidtagits och de åtgärder som återstår att vidta för att avsluta konkursen samt en ekonomisk redovisning. Samtliga dessa dokument skickas till Kronofogden som granskar dem. Om en konkursförvaltare bedömer att borgenärer med oprioriterade fordringar[137] kommer att kunna få utdelning[138] i konkursen, kan konkursförvaltaren begära att tingsrätten ska besluta om att ett bevakningsförfarande inleds.[139] Det innebär att borgenärerna för att vara berättigade till utdelning i konkursen måste bevaka sin fordran genom att inom en viss angiven tid skicka uppgift om den till tingsrätten.

Vid en rekonstruktion ska rekonstruktören, tillsammans med gäldenären, undersöka hur företaget kan drivas vidare. När företagsrekonstruktion pågår får bolaget generellt inte försättas i konkurs, och de anställdas löner kan bekostas av staten genom lönegarantin.[140] Tillsammans tar rekonstruktören och gäldenären fram en plan för vilka åtgärder som behöver vidtas för att företaget ska bli lönsamt. Under genomförandet av en rekonstruktion är statens roll mer begränsad än vid en konkurs. Framför allt har Kronofogden ett mer begränsat tillsynsuppdrag. Efter att beslut om att inleda en rekonstruktion är taget ska rekonstruktören underrätta samtliga kända borgenärer om beslutet och upplysa om tiden för borgenärssammanträdet. Borgenärssammanträdet ska normalt hållas inom tre veckor från beslutet att inleda rekonstruktion. Vid sammanträdet, som hålls hos tingsrätten, ges borgenärerna tillfälle att yttra sig om hur de ställer sig till rekonstruktionen och rekonstruktören. Om tingsrätten finner att det finns förutsättningar att fortsätta rekonstruktionen påbörjas arbetet med att ta fram en rekonstruktionsplan. En rekonstruktionsplan kan liknas vid en affärsplan och innehåller exempelvis åtgärder för att minska kostnader, omförhandling av skulder (planförhandling), uppsägning eller nyanställning av personal och uppsägning av avtal som belastar företaget. När rekonstruktionsplanen har upprättats kan gäldenären eller rekonstruktören begära att en planförhandling ska hållas. Vid planförhandlingen ska de berörda parterna rösta om huruvida rekonstruktionsplanen ska antas. Gäldenären bestämmer fortfarande över sin egendom, men måste inhämta rekonstruktörens samtycke i vissa frågor, till exempel om vissa lån ska betalas och om viss egendom ska säljas. Om en rekonstruktion ska fortsätta längre än 3 månader måste tingsrätten medge det. Detta får göras om det

136 Se 7 kap. 15 § konkurslagen.

137 Med oprioriterade fordringar avses fordringar som saknar förmånsrätt enligt förmånsrättslagen (1970:979). En borgenär som har oprioriterade fordringar saknar således företräde till utdelning och kan endast få betalning efter att de med förmånsrätt fått betalt.

138 Utdelning innebär att borgenären/fordringsägaren får betalt till viss del av sina fordringar.

139 Se 9 kap. 1 § konkurslagen. Bevakning bör äga rum, om fordringar utan förmånsrätt kan antas erhålla utdelning i konkursen, men det är konkursförvaltaren som framställer om det.

140 Se skrivning om konkurshinder i prop. 2021/22:215, s. 145f. Lönegarantin betalas ut under de förutsättningar som anges i lönegarantilagen (1992:497). År 2020 betalades drygt 1 miljard kronor ut i lönegaranti till anställda i 328 rekonstruerade företag, vilket kan jämföras med 2,1 miljarder som betalades ut till anställda i 2 366 företag som gått i konkurs. Se Riksrevisionen, *Den statliga lönegarantin – förekomst av missbruk och myndigheternas kontrollarbete*, 2022, s. 21.

finns särskilda skäl som motiverar det. Tingsrätten får därefter bevilja förlängningar om 3 månader i taget om det finns synnerliga skäl för detta. Normalt kan en företagsrekonstruktion pågå under högst 12 månader, men om beslut om planförhandling finns kan en företagsrekonstruktion förlängas till högst 15 månader.[141] Vid beslutet att förlänga en rekonstruktion ska Kronofogden ges möjlighet att yttra sig innan tingsrätten beslutar om förlängning. När som helst under förfarandet kan Kronofogden även göra en bedömning av om rekonstruktören är lämplig för uppdraget. Om Kronofogden finner att rekonstruktören brister i sin hantering eller av någon annan orsak bör skiljas från uppdraget har de möjlighet att begära att tingsrätten entledigar rekonstruktören från uppdraget.[142]

3.1.2 Kommande förändringar

Från och med juli 2026 kommer ett antal förändringar av konkursförfarandets förvaltningsfas genomföras. En av de viktigaste förändringarna är att det blir konkursförvaltaren som framöver får ansvaret att besluta om och hantera bevakningsförfarandet, något som i dag ligger på tingsrätten. Dessutom kommer själva bevakningsförfarandet att förenklas. Tingsrätten kommer inte längre att ha ett öppet ärende under hela konkursförfarandet och kommer inte heller vara mottagare av handlingar i konkurserna.[143] Kronofogdemyndigheten kommer att få ett utökat ansvar under konkursförfarandet. Myndigheten övertar vissa av de handläggnings- och beslutsfunktioner som tingsrätten i dagsläget ansvarar för. Kronofogdemyndigheten kommer därför att fatta ett större antal beslut i konkursen. Myndigheten kommer bland annat att besluta i frågor om avskrivning och nedläggning av konkurser, fastställande av utdelningsförslag och om konkursförvaltarens arvode och kostnadsersättning.[144]

3.2 Kronofogdens löpande tillsyn

Kronofogden bedriver en i huvudsak effektiv löpande tillsyn under konkursförvaltningen, där ärendena riskbedöms med utgångspunkt från relevanta faktorer och underlag. Kronofogdens tillsyn över konkurs- och rekonstruktionsärenden är organiserad i regionala sektioner, och granskningen visar att arbetssätt, kostnad per avslutat ärende och resursfördelning varierar mellan sektionerna. Det finns även skillnader i hur långt tillsynen går i sin granskning av konkurser.

Kronofogden bedömer tillsynsbehovet för varje konkurs utifrån inledande information och en modell med fastställda kriterier, men modellen har inte tillämpats helt likadant mellan sektionerna. För rekonstruktioner är Kronofogdens

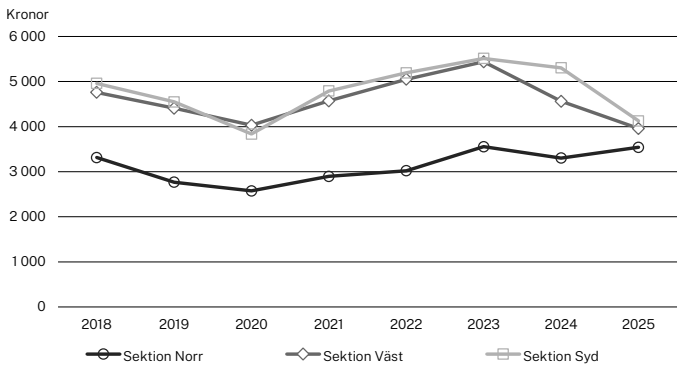
141 Se 6 kap. 2–3 §§ lagen om företagsrekonstruktion.
142 Se 2 kap. 17 § lagen om företagsrekonstruktion.
143 Se prop. 2024/25:135, s. 192 f.
144 Se prop. 2024/25:135, s. 194 f.

tillsynsuppdrag begränsat och innefattar i praktiken ingen löpande tillsyn över rekonstruktionen.

3.2.1 Kronofogdens regionala sektioner skiljer sig i arbetssätt och kostnad per avslutat ärende

Kronofogdens tillsyn har under större delen av granskningsperioden varit organiserad i tre sektioner: Syd, Väst och Norr.[145] I december 2025 beslutade Kronofogden att dela upp sektion Norr och inrätta sektion Öst med ansvar för ärenden i Stockholmsområdet och kringliggande delar. Varje sektion ansvarar för konkursärendena i respektive geografiska område, men vid hög belastning kan sektionerna bistå varandra.[146] Sektion Väst har ensamt ansvar för tillsynen över rekonstruktörer. Granskningen visar att det finns skillnader i både arbetssätt och kostnad per avslutat ärende mellan Kronofogdens sektioner. Skillnaderna i kostnad per avslutat ärende har flera orsaker, men sektionernas olika arbetssätt kan ha bidragit. Vi har inte funnit något som tyder på att skillnaderna i arbetssätt lett till skillnader i tillsynens effekt mellan sektionerna, men kan inte heller utesluta det.

Diagram 4 Kronofogdens kostnad per avslutat konkursärende fördelat på sektion, perioden 2018–2025

Källa: Kronofogdemyndigheten.

Som framgår av diagram 4 är kostnaden per avslutat konkursärende mellan 1 300 och 2 200 kronor mer för sektion Syd och Väst jämfört med för sektion Norr under hela perioden från 2018 till 2024. År 2025 minskade skillnaden mellan sektion Norr och övriga sektioner.

[145] Kronofogdens benämning på dessa är konkurstillsynssektion Syd, Väst och Norr. Vi benämner dessa som sektion Syd, Väst och Norr.

[146] Ansvaret för konkursärendena fördelas mellan sektionerna baserat på vilken tingsrätt som hanterar konkursen. Se ärendedokument 2025/0407-248 Redovisning av registerdata och analyser.

Det finns flera förklaringar till denna skillnad. Kronofogden framhåller att sektionerna Syd och Väst har haft betydligt högre andel utökade konkurser än sektion Norr, och de utökade konkurserna kräver normalt sett mer arbete per ärende (se avsnitt 3.2.3). Vidare menar Kronofogden att man under perioden, från 2018 och framåt, haft riksgemensam hantering av sluthandlingar i konkurserna med bastillsyn, vilket innebär att sektionerna delar på hanteringen av dessa. Sektionerna Syd och Väst kan därför ha slutgranskat konkurser som tillhört Norr, som har haft en större andel baskonkurser. Slutligen har det varit en lägre bemanning på sektion Norr jämfört med sektion Syd och Väst.[147] Under 2025 påbörjades en personalförstärkning av tillsynen, och sektion Norr delades upp i två sektioner.[148]

Vi kan se att sektion Norrs relativt lägre personaltäthet har inverkat på arbetsformerna. Sektion Norr arbetar i högre grad än övriga sektioner med scheman, där vissa handläggare ansvarar för vissa arbetsmoment under en begränsad tid och då utför det arbetsmomentet i samtliga konkurser. Sektion Väst och Syd fördelar konkurserna på sina handläggare som sedan ansvarar för alla, eller nästan alla, arbetsmoment i dessa konkurser.[149] I våra kontakter med Kronofogden framkommer också att det finns, och framför allt har funnits, skillnader mellan sektionerna i hur djupt tillsynen bedrivs i enskilda frågor eller enskilda ärenden, vilket Kronofogden beskriver som en skillnad i tillsynsdjup.[150]

En majoritet av förvaltarna upplever dock att Kronofogden arbetar enhetligt i tillsynen av konkursförvaltningen, utan omotiverade skillnader i arbetssätt. Av de förvaltare som svarade på vår enkätundersökning uppgav 65 procent att Kronofogden i hög grad arbetar enhetligt i tillsynen, medan 26 procent uppgav att de gör det i låg grad. Resterande 9 procent valde att inte ta ställning till frågan.[151] Resultatet bör dock tolkas med viss försiktighet när det gäller att bedöma enhetligheten i arbetssätt mellan sektioner, då många av förvaltarna endast har haft kontakt med en sektion.[152] Resultatet från Kronofogdens egna kvalitetsuppföljningar visar inte heller på några systematiska skillnader i sektionernas arbete när det gäller efterlevnaden av regelverk och interna styrdokument. Uppföljningarna genomförs regelbundet och innebär att ett antal slumpmässiga tillsynsärenden väljs ut och granskas av en grupp jurister vid Kronofogden. Som underlag har man dokumentationen i ärendena. Huvudsakligen visar resultatet på god följsamhet till regelverk och styrdokument i hanteringen.[153]

147 E-post från Kronofogdemyndigheten, 2026-02-04.

148 Skriftliga svar från Kronofogdemyndigheten, 2026-01-22.

149 Intervju med sektionschef vid Kronofogdemyndigheten, 2025-10-08; intervju med sektionschef vid Kronofogdemyndigheten, 2025-10-08; intervju med sektionschef vid Kronofogdemyndigheten, 2025-10-06.

150 Intervju med sektionschef vid Kronofogdemyndigheten, 2025-10-08; skriftliga svar från Kronofogdemyndigheten, 2026-01-22.

151 Se ärendedokument 2025/0407-186 Enkät till förvaltare.

152 Vi ser detta när vi analyserar vilken sektion och förvaltare som ansvarat för respektive konkurs under perioden 2018–2025, i de konkurser där det endast funnits en förvaltare. Nästan hälften av förvaltarna har då haft kontakt med mer än en sektion under perioden.

153 Kronofogdemyndigheten, *Kvalitetsuppföljning konkurstillsyn höstgranskning 2020*, 2020; Kronofogdemyndigheten, *Kvalitetsuppföljning konkurstillsyn höstgranskning 2022*, 2022; Kronofogdemyndigheten, *Kvalitetsuppföljning konkurstillsyn höstgranskning 2023*, 2023.

Enligt Kronofogden fångar kvalitetsuppföljningarna dock inte upp skillnader i tillsynsdjupet.[154]

3.2.2 Kronofogdens personal har generellt tillräcklig kompetens för uppdraget, men den kan utvecklas inom vissa områden

Kronofogdens personal har generellt tillräcklig kompetens för uppdraget, där kompetens inom obeståndsrätt är av central betydelse. Kompetensen inom företagsekonomi och arbetsrätt kan dock utvecklas. Myndigheten möjliggör på ett ändamålsenligt sätt kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte inom verksamheten.

Kronofogdens tillsynsarbete utförs av seniora jurister, ekonomer, beredningsjurister och administrativa handläggare. Det finns viss variation mellan sektionerna, men de seniora juristerna har mest kontakter med förvaltarna och arbetar bland annat med att besvara höranden. Ekonomerna granskar löpande den ekonomiska hanteringen i konkurserna samt bistår juristerna i de större konkurserna och granskar vid avslut hela den ekonomiska hanteringen i dessa. Beredningsjuristerna arbetar med granskning av mindre konkurser och yttrar sig över arvodena i dessa. Handläggarna hanterar framför allt de administrativa momenten i konkurserna. Handläggarna granskar även de allra minsta konkurserna och yttrar sig till tingsrätten i dessa.[155]

Flertalet av förvaltarna upplever att Kronofogdens personal har tillräcklig kompetens inom obeståndsrätt.[156] En knapp majoritet upplever att deras kompetens är tillräcklig i företagsekonomi och arbetsrätt.[157] Mindre än hälften upplever att kompetensen inom processrätt är tillräcklig.[158] Kronofogden menar dock att många av de seniora juristerna har stor processrättslig kunskap och erfarenhet, i och med att de regelmässigt processar lönegarantimål i allmän domstol.[159] Kronofogdens kompetensutveckling av personal består i hög grad av interna utbildningsinsatser och handledning. Nya medarbetare inom tillsynen får en intern introduktionsutbildning och en utsedd handledare. Handledaren stöttar under upplärningsperioden och säkerställer att den nyanställde förstår processer, juridik och arbetssätt. En mycket stor del av lärandet sker genom samtal mellan kollegor, både löpande och i veckovisa arbetsmöten. Även återkopplingen från kvalitetsuppföljningarna bidrar till

154 Skriftliga svar från Kronofogdemyndigheten, 2026-01-22.

155 E-post från Kronofogdemyndigheten, 2025-09-04.

156 Av 263 svarande förvaltare uppger 79 procent att personalen har tillräcklig kompetens i obeståndsrätt och 11 procent uppger att den inte är tillräcklig. Resterande 10 procent uppger att de inte vet eller kan svara. Se ärendedokument 2025/0407-186 Enkät till förvaltare.

157 Av 263 svarande förvaltare uppger 53 procent att personalens kompetens är tillräcklig i företagsekonomi, 24 procent uppger att den inte är det och 23 procent uppger att de inte vet eller kan svara. Totalt 51 procent uppger att personalens kompetens i arbetsrätt är tillräcklig och 18 procent uppger att den inte är det medan 31 procent uppger att de inte vet eller kan ta ställning. Se ärendedokument 2025/0407-186 Enkät till förvaltare.

158 Av 263 svarande förvaltare uppger 40 procent att personalens kompetens i processrätt är tillräcklig, 27 procent att den inte är det och 34 procent uppger att de inte vet eller kan svara. Se ärendedokument 2025/0407-186 Enkät till förvaltare.

159 Inkomna synpunkter efter faktagranskning från Kronofogdemyndigheten, ärendedokument 2025/0407–245.

lärandet.[160] Kronofogden har också en expertgrupp dit medarbetarna kan lyfta svårare juridiska frågor som de ställts inför.[161]

3.2.3 Kronofogdens riskbedömning av konkursärenden är ändamålsenlig men har tillämpats olika

Kronofogden bedömer behovet av tillsyn i varje enskild konkurs utifrån den inledande information som konkursförvaltarna lämnar till myndigheten.[162] Informationen ska lämnas av konkursförvaltaren inom två veckor från konkursbeslutet, och granskningen visar att så oftast sker.[163] Den inledande informationen och tidpunkten för den har inte något uttryckligt lagstöd men anses, av Kronofogden, grunda sig på konkursförvaltarens upplysningsskyldighet och följer en sedan länge inarbetad rutin.[164]

Bedömningen av tillsynsbehovet i konkurser görs utifrån ett antal fastställda kriterier och utmynnar i ett beslut om att konkursen ska få antingen bastillsyn eller utökad tillsyn. Kriterier för att konkursen ska få utökad tillsyn är bland annat om konkursboet har stora tillgångar, om konkursgäldenären haft många anställda eller om konkursförvaltaren är ny eller har uppvisat stora brister.[165] Utifrån vår genomgång av Kronofogdens styrdokument och kriterierna kan vi konstatera att modellen för att prioritera och riskbedöma konkurser utgår från relevanta faktorer och bygger på tillräckligt med underlag för att fastställa tillsynsbehovet. Kronofogden omvärderar fortlöpande tillsynsbehovet under konkursförvaltningen, vilket minskar risken för att eventuellt bristfällig information i inledningsskedet leder till att tillsynsinsatserna inte står i rimlig proportion till de faktiska riskerna i konkursen.

Bland förvaltarna är bilden delad när det gäller i vilken grad tillsynen inriktas mot de konkurser där riskerna för missförhållanden eller svårigheter är som störst.[166] Totalt 37 procent av de svarande i vår enkät anser att så sker i hög grad och 40 procent anser

160 Intervju med sektionschef vid Kronofogdemyndigheten, 2025-10-08; intervju med sektionschef vid Kronofogdemyndigheten, 2025-10-06.

161 Expertgruppens syfte är att skapa förutsättningar för enhetliga och rättsligt korrekta bedömningar. Gruppen bedömer framför allt frågor av mer principiell och komplex natur. Medlemmarna i expertgruppen utses av konkurstillsynens enhetsledning. Se Kronofogdemyndigheten, *Uppdragsbeskrivning för konkurstillsynens expertgrupp*, 2024.

162 Samtliga konkurser registreras inledningsvis, automatiskt, med prioritet bastillsyn. Om något eller några av kriterierna för utökad tillsyn bedöms föreligga ska den förvalda prioriteringen (bas) ändras så att utökad tillsyn i stället tillämpas i konkursen. Se Kronofogdemyndigheten, *Planering av tillsyn i konkurser (anvisning)*, 2024, s. 4. Se också Kronofogdemyndigheten, *Handbok konkurstillsyn*, 2024, s. 28.

163 Se ärendedokument 2025/0407-248 Redovisning av registerdata och analyser.

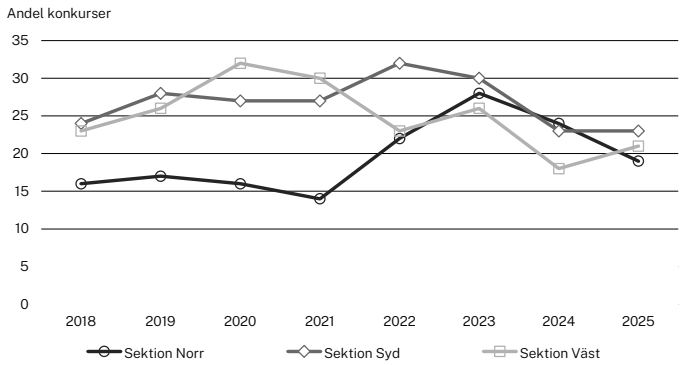
164 Se 7 kap. 9 § konkurslagen samt Kronofogdemyndigheten, *Handbok konkurstillsyn*, 2024, s. 28.

165 Se Kronofogdemyndigheten, *Planering av tillsyn i konkurser (anvisning)*, 2024, s. 4–5.

166 Även om konkursförvaltarna kan ha en upplevelse av hur omfattande Kronofogdens tillsynsinsatser är i den enskilda konkursen underrättades de vanligtvis inte om vilken tillsynsnivå (bas eller utökad) deras konkurser har. Se inkomna synpunkter efter faktagranskning från Kronofogdemyndigheten, ärendedokument 2025/0407–245.

att det sker i låg grad, medan resten inte tar ställning.[167] Vår analys av uppgifter från Kronofogden tyder dessutom på att sektionerna inte alltid har tillämpat modellen lika.

Diagram 5 Andelen konkurser med utökad tillsyn perioden 2018–2025, fördelat på Kronofogdens sektioner

Källa: Riksrevisionens bearbetning av registerdata från Kronofogdemyndigheten, se ärendedokument 2025/0407-248 Redovisning av registerdata och analyser.

Ungefär en fjärdedel av konkurserna får utökad tillsyn, men som framgår av diagram 5 har sektion Norr under flera år haft en lägre andel konkurser med utökad tillsyn. Åren 2018–2022 var skillnaden stor, för att sedan minska. Kronofogden är medvetna om att sektionerna haft delvis olika syn på hur allvarliga förvaltarens brister behöver vara för att det ska motivera att konkursen kategoriseras som utökad och att det kan finnas vissa variationer i sektionernas tillämpning av styrdokumenten, enligt vilka prioriteringen görs. Ett arbete pågår med att komma tillrätta med detta. Enligt Kronofogden finns det dock även vissa naturliga variationer över tid när det gäller vilken typ av konkurser som kommer in på de olika sektionerna, vilket kan förklara en del av skillnaden. Dessutom menar man att förvaltaren är en vanligt förekommande anledning till att konkursen blir utökad och att det även där finns naturliga variationer mellan sektionerna över tid när det gäller den regionala förvaltarkretsens skicklighet.[168]

[167] Av de svarande uppgav 37 procent att tillsynsmyndigheten (Kronofogdemyndigheten) inriktar tillsynen mot de konkurser där riskerna för missförhållanden eller svårigheter är som störst, i ganska hög grad/helt eller i mycket hög grad. Totalt 40 procent upplevde att så sker i ganska låg grad/i mycket låg grad eller inte alls och 23 procent angav att de inte vet/inte kan svara.

[168] Skriftliga svar från Kronofogdemyndigheten, 2026-01-22.

3.2.4 Kronofogden övervakar effektivt att förvaltarna inkommer med obligatoriska handlingar i tid

Konkursförvaltaren är enligt lag skyldig att inkomma med dokument och genomföra moment inom angivna tidsgränser. Kronofogdens löpande tillsyn av konkurser består till stor del i att granska dessa handlingar, i syfte att säkerställa att avvecklingen sker skyndsamt och att förfarandet inte drar på sig onödiga kostnader.[169]

Vår analys visar att de lagstadgade tidsgränserna oftast följs av förvaltarna. Kronofogden bevakar aktivt att de obligatoriska handlingarna inkommer och påminner om de blir försenade. Påminnelserna skickas automatiskt och i vissa fall även manuellt.[170]

En majoritet av förvaltarna upplever att tillsynen bidrar till att skynda på förvaltningen. Drygt hälften av förvaltarna upplever att tillsynen i hög grad bidrar till att skynda på konkursförvaltningen, samtidigt som endast 14 procent upplever att tillsynen i hög grad bidrar till att fördröja förvaltningen.[171]

3.2.5 Förvaltarnas hörande i viktigare frågor i konkurser hanteras snabbt av Kronofogden

Konkursförvaltaren är skyldig att höra Kronofogden och särskilt berörda borgenärer i viktigare frågor.[172] Vad som är viktigare frågor kan variera, men frågor som rör stora ekonomiska värden anses allmänt som viktiga, liksom situationer då konkursförvaltaren överväger åtgärder som kan förorsaka boet stora kostnader.[173] Hörandet syftar dels till att göra tillsynen effektivare, dels till att ge konkursförvaltaren stöd i sitt arbete.[174]

Konkursförvaltaren hör Kronofogden, en eller flera gånger, i drygt en fjärdedel av konkurserna. Hörandet innebär att konkursförvaltaren kontaktar Kronofogden och presenterar förhållandena avseende en viktig fråga i konkursen. Det är inte närmare specificerat i lagstiftningen vilka frågor som anses som viktigare frågor. Kronofogden ger dock viss vägledning i sin publikt tillgängliga handbok i konkurstillsyn.[175] I vår enkätundersökning anger 85 procent av förvaltarna att det är tydligt för dem i vilka frågor de ska höra Kronofogden.[176] Kontakten kan tas skriftligen eller per telefon.

---

169 Prop. 1978/79:105, s. 189, 284–285.

170 Se ärendedokument 2025/0407-248 Redovisning av registerdata och analyser.

171 Se ärendedokument 2025/0407-186 Enkät till förvaltare.

172 I viktigare frågor ska konkursförvaltaren höra tillsynsmyndigheten (Kronofogdemyndigheten) och särskilt berörda borgenärer, om det inte föreligger hinder mot det. Förvaltaren ska i sådana frågor höra även gäldenären, om det lämpligen kan ske. Se 7 kap. 10 § konkurslagen.

173 Kronofogdemyndigheten, *Handbok konkurstillsyn*, 2024, s. 88.

174 Se prop. 1986/87:90, s. 113 och 264.

175 Av den framgår att viktigare frågor exempelvis kan vara fortsatt drift av gäldenärens rörelse, försäljning av värdefull egendom och inledande av rättegång för konkursboets räkning. Se Kronofogdemyndigheten, *Handbok konkurstillsyn*, 2024, s. 88.

176 Av de svarande angav 29 procent att det är mycket tydligt och 56 procent att det är ganska tydligt medan 12 procent angav att det är ganska otydligt och 3 procent menade att det är mycket otydligt. Se ärendedokument 2025/0407-186 Enkät till förvaltare.

Kronofogden svarar i allmänhet snabbt på hörandena. Över hälften av förvaltarna uppger i enkätundersökningen att Kronofogden vanligtvis svarar inom en arbetsdag och nästan alla uppger att de vanligtvis svarar inom tre arbetsdagar.[177]

Förutom att ge underlag till tillsynen syftar hörandet som nämnts till att vara ett stöd till konkursförvaltaren. Tanken är att Kronofogden ska kunna bistå med sin erfarenhet och ge konkursförvaltaren viktigt stöd i viktigare frågor. Kronofogden, och förarbetena, är dock tydliga med att det är konkursförvaltaren som beslutar och att denne är självständig i sitt arbete.[178] Hörandet har dock en styrande effekt. En majoritet av förvaltarna uppger att Kronofogdens återkoppling styrt deras förvaltning av konkursboet. Nästan en femtedel uppger att den gjort det helt eller i mycket hög grad.[179] Kronofogden ser sig dock inte bundna av de råd de ger vid hörandet, om det senare visar sig att de beslut som konkursförvaltaren tagit har varit ofördelaktiga för konkursens utfall. I en intervju vi gjort med en jurist vid Kronofogden beskrivs det som att tillsynen alltid är i ett informationsunderläge eftersom konkursförvaltaren väljer vilken information denne presenterar i samband med hörandet.[180] I och med att konkursförvaltaren beslutar självständigt och är ansvarig för utfallet även efter ett hörande med Kronofogden, kan konkursförvaltaren inte bli fri från ansvar med hänvisning till att Kronofogden svarade på ett visst sätt vid hörandet.[181] Konkursförvaltarna är splittrade i sin syn på om hörandet varit ett stöd för dem. Ungefär hälften av de svarande i enkäten uppger att det i hög grad varit ett stöd, medan den andra hälften uppger att det varit det i låg grad.[182] I fritextsvaren i enkätundersökningen framkommer kritik mot att Kronofogden minskat tillgängligheten via telefon när det gäller hörandena. Att förhållandevis många upplever att hörandet i låg grad är ett stöd för dem ska ses mot bakgrund av att Kronofogden inte kan lämna några bindande besked till konkursförvaltaren. Det innebär en inte helt enkel balansgång för att stödja utan att styra.[183] Tillsynen får aldrig agera på ett sätt som kan uppfattas som att myndigheten i praktiken är medförvaltare i konkursen, utan det är konkursförvaltaren som självständigt ansvarar för förvaltningen av konkursboet.[184]

---

177 Av de svarande uppgav 53 procent att Kronofogdemyndigheten vanligtvis svarar inom 1 arbetsdag, 43 procent uppgav att de svarar inom 2–3 arbetsdagar och 4 procent uppgav att de svarar senare än så. Se ärendedokument 2025/0407-186 Enkät till förvaltare.

178 Se Kronofogdemyndigheten, *Handbok konkurstillsyn*, 2024, s. 88. Se också Ds 2019:31, s. 354.

179 Av de svarande uppger 17 procent att Kronofogdemyndighetens återkoppling styrt deras förvaltning av konkursboet helt eller i mycket hög grad och 38 procent uppger att den gjort det i ganska hög grad, medan 28 procent uppger att den styrt dem i ganska låg grad och 16 procent uppger att den inte alls gjort det eller gjort det i mycket låg grad. 1 procent angav att de inte vet/inte kan svara. Se ärendedokument 2025/0407-186 Enkät till förvaltare.

180 Intervju med senior jurist Kronofogdemyndigheten, 2025-10-03.

181 Inkomna synpunkter efter faktagranskning från Kronofogdemyndigheten, ärendedokument 2025/0407–245.

182 Av de svarande uppger 19 procent att hörandet varit ett stöd för dem i mycket hög grad och 32 procent uppger att det varit det i ganska hög grad, medan 29 procent uppger att det varit det i ganska låg grad och 20 procent att det varit det i mycket låg grad. Se ärendedokument 2025/0407-186 Enkät till förvaltare.

183 Intervju med senior jurist vid Kronofogdemyndigheten, 2025-09-30.

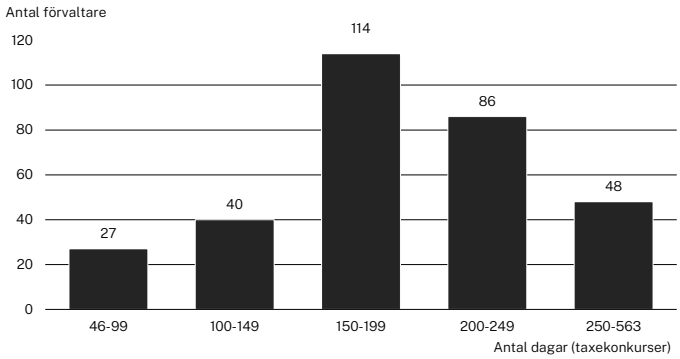
184 Se Kronofogdemyndigheten, *Handbok konkurstillsyn*, 2024, s. 86 ff.

3.2.6 Skillnader mellan förvaltarna i hur lång tid det tar att slutföra en konkurs

Tiden från konkursbeslutet till att konkursförvaltaren inkommer med sluthandlingarna är den period då konkursförvaltaren är den drivande parten i konkursförfarandet. Hur omfattande och komplex konkursen är påverkar tiden som konkursförvaltningen tar. Vi kan se att konkurser som Kronofogden prioriterat med utökad tillsyn, bland annat eftersom de är mer komplexa, tar längre tid än de med bastillsyn. Konkurser där det betalas ut lönegaranti och sådana som genomförs med fortsatt drift av verksamheten tar längre tid från konkursbeslut till att slutredovisning lämnas in.

Det finns vidare betydande skillnader mellan konkursförvaltarna i konkurser som liknar varandra. En illustration av detta är tiden det tar för konkursförvaltare att slutföra så kallade taxekonkurser. Taxekonkurser är enkla konkurser där arvodet utgår i enlighet med en på förhand fastställd taxa (se avsnitt 4.3.1). När vi studerar de konkursförvaltare som har hanterat 20 eller fler taxekonkurser under perioden 2018–2024 kan vi se att vissa konkursförvaltare tar betydligt längre tid på sig att slutföra dessa konkurser.

Diagram 6 Antal dagar (median) som en taxekonkurs tar för konkursförvaltare som har hanterat 20 eller fler taxekonkurser under perioden 2018–2024

Källa: Riksrevisionens bearbetning av registerdata från Kronofogdemyndigheten, se ärendedokument 2025/0407-248 Redovisning av registerdata och analyser.

Den typiska taxekonkursen under perioden tar 191 dagar från konkursbeslut tills konkursförvaltaren lämnar in sin slutredovisning. Som framgår av diagram 6 tar dock 15 procent av förvaltarna typiskt sett 250 dagar eller mer på sig, om vi studerar medianvärdet för hur lång tid det tar för dem att avsluta taxekonkurserna.

Vi kan konstatera att Kronofogden saknar reella möjligheter att genomdriva att konkursen ska avslutas, då det är konkursförvaltaren som självständigt beslutar över förvaltningen av konkursboet.[185] Det Kronofogden kan göra är att bevaka att konkursförvaltarna kommer in med handlingar i tid och påminna om så inte sker. I halvårsberättelserna ska konkursförvaltaren ge upplysningar om orsakerna till att konkursen inte har avslutats och en bedömning av när den kan avslutas.[186] Om avslutet dröjer kan Kronofogden kontakta konkursförvaltaren för att utröna vad dröjsmålet beror på och mana på. I riktigt graverande fall kan Kronofogden begära konkursförvaltarens entledigande från den enskilda konkursen.[187] Vid ett sent avslut av en konkurs kan man under vissa omständigheter rekommendera ett lägre arvode på grund av försenat avslut av konkursen och försening med obligatoriska konkurshandlingar (se också avsnitt 4.3.1).[188] Högsta domstolen har dock i ett avgörande slagit fast att det inte finns något lagstöd för en sänkning av konkursförvaltares arvode, om nedsättningen har karaktären av en utpräglad sanktion och inte anknyter till brister i en viss förvaltningsåtgärd.[189]

Om en konkursförvaltare vid upprepade tillfällen avslutar konkurser med onödigt dröjsmål kan det leda till att förvaltaren och dennes konkurser får utökad tillsyn. När en konkursförvaltare är sen med avslut av pågående konkurser kan det dessutom bli aktuellt med ett tillfälligt avstyrkande, där Kronofogden tillfälligt avråder från att konkursförvaltaren får ta nya uppdrag (se avsnitt 2.3.3).[190]

3.2.7 Tillsynen över rekonstruktionerna är begränsad

Enligt 1996 års rekonstruktionslag stod rekonstruktörerna inte under någon särskild tillsyn. Med den nya lagen om företagsrekonstruktion som trädde i kraft 2022 fick Kronofogden ett tillsynsuppdrag. Kronofogden har dock inte ett uppdrag att utöva löpande tillsyn över rekonstruktioner på samma sätt som över konkurser. Medan det i konkurslagen anges att Kronofogden ska utöva tillsyn över förvaltningen, anges det i lagen om företagsrekonstruktion att Kronofogden ska utöva tillsyn över rekonstruktörerna.[191] I praktiken är Kronofogdens tillsynsuppdrag begränsat till en rätt att begära att tingsrätten entledigar rekonstruktörer och att yttra sig innan tingsrätten prövar en fråga om entledigande, samt till att yttra sig innan tingsrätten

185 Skriftliga svar från Kronofogdemyndigheten, 2026-01-22. Se även Ds 2019:31, s. 355 och Kronofogdemyndigheten, *Handbok konkurstillsyn*, 2024, s. 11.
186 Se 7 kap. 20 § konkurslagen.
187 Skriftliga svar från Kronofogdemyndigheten, 2026-01-22.
188 Skriftliga svar från Kronofogdemyndigheten, 2026-01-22.
189 Se i NJA 2014 s. 788 och 798.
190 Man använder vanligen inte tillsvidareavstyrkanden enbart på grund av att förvaltaren är långsam i sin hantering. Se intervju med senior jurist Kronofogdemyndigheten, 2025-09-29 och intervju med senior jurist Kronofogdemyndigheten, 2025-09-30.
191 Se 1 kap. 3 § och 7 kap. 27 § konkurslagen samt 7 kap. lagen om företagsrekonstruktion.

prövar frågan om förlängning eller upphörande av rekonstruktionen.[192] Kronofogden har inte någon självständig beslutanderätt i sin tillsyn.[193]

Kronofogden har inte heller på samma sätt som vid konkurser lagstadgad rätt att få ta del av underlag i rekonstruktionen.[194] Enligt lagen om företagsrekonstruktion ska Kronofogden ges tillfälle att yttra sig innan tingsrätten beslutar om förlängning av rekonstruktionen.[195] Men enligt Kronofogden saknar de många gånger möjligheten att bedöma om det finns förutsättningar att förlänga rekonstruktionen eller inte. Lagen om företagsrekonstruktion föreskriver inte att Kronofogden löpande ska få ta del av rekonstruktörens handlingar under rekonstruktionen, och det hörandeförfarande som finns vid konkurser saknas. Mot bakgrund av detta finns det oftast inte någon anledning för Kronofogden att inkomma med ett yttrande.[196]

3.3 Den strategiska tillsynen

Kronofogden kompletterar sin löpande tillsyn av konkurser och rekonstruktioner med temagranskningar och regelbundna förvaltargenomgångar.[197] Temagranskningarna fokuserar på övergripande risker och aktuella frågeställningar, och resultatet redovisas i rapporter. Förvaltargenomgångarna innebär en systematisk granskning av hur förvaltarna hanterar konkurser och rekonstruktioner, med särskild uppföljning av utvalda förvaltare. Underlag och handlingsplaner visar att myndigheten arbetar strukturerat enligt tydliga urvalskriterier, även om rekonstruktörernas arbete endast granskas i begränsad omfattning.

3.3.1 Kronofogden genomför fördjupande temagranskningar, men rapporterna saknar ofta åtgärdsförslag

En temagranskning är en tillsynsinsats som tar sin utgångspunkt i en övergripande frågeställning eller en risk i konkurs- eller rekonstruktionshanteringen. Till skillnad från den löpande tillsynen och förvaltargenomgångarna har Kronofogden vanligtvis ett bredare perspektiv i temagranskningarna. Temagranskningar har exempelvis genomförts av gäldenärsförslag, rekonstruktioner och förvaltarnas användning av sakkunniga biträden.[198]

---

192 Se 7 kap. 1 §, 2 kap. 17 § och 6 kap. 4 § lagen om företagsrekonstruktion.

193 Se Prop. 2021/22:215, s. 320ff och SOU 2021:12, s. 652.

194 Enligt 7 kap. 9 § konkurslagen är konkursförvaltaren skyldig att på begäran lämna upplysningar om boet och dess förvaltning till rätten, borgenärer, granskningsmän, gäldenären eller tillsynsmyndigheten. Någon motsvarande bestämmelse finns inte i lagen om företagsrekonstruktion.

195 Se 6 kap. 4 § lagen om företagsrekonstruktion.

196 Skriftliga svar från Kronofogdemyndigheten, 2026-01-22.

197 Strategisk tillsyn är enligt Kronofogdemyndighetens definition: "Icke ärenderelaterat arbete hänförligt till en viss förvaltare eller till förvaltarkåren i stort. Omfattar t ex byråbesök och strategiska förvaltargenomgångar samt arbete med tillsynsnytt, tillsynsdialog och tillsynshandbok. Även frågor som avser ny förvaltare." Se e-post från Kronofogdemyndigheten, 2025-11-12.

198 Se Kronofogdemyndigheten, *Strategisk tillsynsinsats – gäldenärsförslag,* 2025; Kronofogdemyndigheten, *Kartläggning företagsrekonstruktioner*, 2020; Kronofogdemyndigheten, *Rapport angående sakkunniga biträden*, 2020.

Årligen genomförs även temagranskningar av arvodena. Av en sådan granskning framgår bland annat hur många nedsättningar av arvodet som myndigheten rekommenderat under året och med hur stora belopp, samt hur stor andel av de rekommenderade nedsättningarna som fått gehör hos tingsrätterna. Genom dessa temagranskningar följer man också den generella arvodesutvecklingen i landet, till exempel genom att redovisa medelarvodet i vissa typer av konkurser.[199]

Vår genomgång av genomförda temagranskningar visar att dessa genomförts utifrån angelägna frågeställningar och med lämpliga undersökningsmetoder. Granskningarna utmynnar i rapporter med en relativt detaljerad redovisning av granskningsresultaten. Granskningsrapporterna utmynnar dock sällan i konkreta åtgärdsförslag. Kronofogden menar att resultatet av temagranskningarna i vissa fall lett till att vissa förvaltare fått utökad tillsyn på grund av brister som framkommit. Den senaste temagranskningen om gäldenärsförslag har lett till att Kronofogden nu förbereder åtgärder relaterade till tillsynens rutiner och arbetssätt.[200]

3.3.2 Kronofogdens förvaltargenomgångar

Förvaltargenomgångar genomförs två gånger per år, en gång på våren och en gång på hösten. Inför vårens förvaltargenomgång tar Kronofogden sektionsvis fram ett antal underlag med uppgifter om förvaltarna. Underlagen innehåller bland annat information om de förvaltare som är föremål för utökad tillsyn och vilka förvaltare som endast har fått ett fåtal nya konkurser de senaste åren, samt vilka förvaltare som varit försenade med obligatoriska handlingar. I normalfallet omfattar dessa underlag tiden efter den senaste förvaltargenomgången. Underlagen granskas och med utgångspunkt från denna granskning väljer man ut de förvaltare som ska följas upp, och för dessa förvaltare tas det fram en skriftlig handlingsplan med lämpliga åtgärder. Planen ska även innehålla en tidplan för när uppföljningen ska vara genomförd. Under höstens förvaltargenomgång följer man framför allt upp den handlingsplan som togs fram under våren.[201]

Vår genomgång av styrdokument och handlingsplaner visar att Kronofogden på ett systematiskt sätt följer upp förvaltarna i förvaltargenomgångarna. Förvaltargenomgångarna genomförs regelbundet, och sektionerna har ett i huvudsak enhetligt arbetssätt. Tillsynen över rekonstruktörer utförs av sektion Väst, och dokumentation från deras förvaltargenomgång visar att även rekonstruktörernas arbete granskats i genomgången.[202] Vi kan dock konstatera att Kronofogdens styrdokument för förvaltargenomgångar inte avhandlar rekonstruktörernas arbete och prestationer, samt att detta inte heller fångas upp med de underlag/urval som ska

[199] Se exempelvis Kronofogdemyndigheten, *Konkurser och arvoden 2018*, 2019; Kronofogdemyndigheten, *Konkurser och arvoden 2021*, 2022; Kronofogdemyndigheten, *Konkurser och arvoden 2023*, 2024.
[200] Skriftliga svar från Kronofogdemyndigheten, 2026-01-22.
[201] Kronofogdemyndigheten, *Enhetliga rutiner för strategiska förvaltargenomgångar*, 2025.
[202] Kronofogdemyndigheten, Handlingsplan strategiskt arbete 2025 Väst, intern promemoria, 2025-04-22.

tas fram enligt styrdokumentet.[203] Dessutom kan vi, baserat på våra tidigare iakttagelser (se avsnitt 2.3.3), konstatera att Kronofogden sällan vidtar åtgärder mot förvaltare i form av tillfälliga avstyrkanden eller tillsvidareavstyrkanden.

3.4 Tingsrätternas arbete under konkursförvaltningen och rekonstruktionen

En av tingsrätternas mer omfattande insatser under pågående konkursförvaltning är att hantera bevakningsförfarandena. Konkursförvaltaren kan begära att tingsrätten beslutar om att inleda ett bevakningsförfarande, vilket innebär att borgenärerna, för att vara berättigade till utdelning i konkursen, måste anmäla sin fordran till tingsrätten. Hanteringen är till stor del administrativ till sin karaktär och betungande.

3.4.1 Hanteringen av bevakningsförfarandena i konkurser innebär en betydande administrativ arbetsinsats för tingsrätterna

Om en konkursförvaltare bedömer att borgenärer med oprioriterade[204] fordringar kommer att kunna få utdelning i konkursen, kan konkursförvaltaren begära att tingsrätten ska besluta om att ett bevakningsförfarande inleds.[205] Det innebär att borgenärerna för att vara berättigade till utdelning i konkursen måste bevaka sin fordran genom att inom en viss angiven tid skicka uppgift om den till tingsrätten.

Bevakningstiden ska, enligt konkurslagen, vara minst fyra och högst tio veckor från dagen då beslut om bevakningsförfarande fattas.[206] Typiskt sett tar det 46 dagar (medianen) från beslutet om bevakningsförfarande till att konkursförvaltaren inkommer med bevakningsförteckningen till Kronofogden.[207] Detta indikerar att bevakningsförfarandet oftast håller sig väl inom den maximala bevakningstiden (70 dagar). Därutöver tillkommer dock tid för borgenärer eller andra att invända mot en bevakad fordran, vilket ska göras inom minst två och högst fyra veckor räknat från bevakningstidens utgång.[208] Vid en anmärkning mot en fordran ska ett förlikningssammanträde hållas tidigast två och senast fyra veckor efter att anmärkningstiden gått ut.[209]

I våra intervjuer med domstolshandläggare och domare framkommer att förfarandet är administrativt krävande; bland annat genomförs ofta omfattande utskick och

[203] Kronofogdemyndigheten, *Enhetliga rutiner för strategiska förvaltargenomgångar*, 2025.
[204] Med oprioriterade fordringar avses fordringar som saknar förmånsrätt enligt förmånsrättslagen (1970:979). En borgenär som har oprioriterade fordringar saknar således företräde till utdelning och kan endast få betalning efter att de med förmånsrätt fått betalt.
[205] Se 9 kap. 1 § konkurslagen. Bevakning bör äga rum, om fordringar utan förmånsrätt kan antas erhålla utdelning i konkursen, men det är konkursförvaltaren som framställer om det.
[206] Se 9 kap. 2 § konkurslagen.
[207] Se ärendedokument 2025/0407-248 Redovisning av registerdata och analyser. Se också 9 kap. 7 § konkurslagen och Kronofogdemyndigheten, *Handbok Konkurstillsyn*, 2024, s. 166.
[208] Se 9 kap. 8 § konkurslagen.
[209] Se 9 kap. 8 § konkurslagen.

hantering av inkommande handlingar.[210] Från och med den 1 juli 2026 ska konkursförvaltarna ta över ansvaret för bevakningsförfarandet.[211] I förarbetena konstateras att detta kommer leda till något större arbetsbörda för konkursförvaltarna och deras organisationer, samt till högre konkurskostnader. Den exakta omfattningen av denna ökade arbetsbörda bedömdes dock som svår att uppskatta eftersom vissa andra av förvaltarnas uppgifter kommer att tas bort och förenklas. Regeringen menade exempelvis att avskaffandet av förlikningssammanträdet kommer innebära att konkursförvaltaren endast behöver inställa sig till ett begränsat antal sammanträden i domstol vid en bevakningstvist, vilket kommer innebära minskade kostnader för förvaltaren.[212]

3.4.2 Domstolsverket tillhandahåller stöd och utbildningar till handläggare gällande konkurser men inte rekonstruktioner

Tingsrättens hantering av konkurser utförs till stor del av domstolshandläggare.[213] Domstolsverket tillhandahåller stöd i konkurser, riktat till domstolshandläggare. Handläggarstöd finns publicerat på domstolarnas intranät och beskriver konkurshanteringens olika moment. Merparten av tingsrätterna (85 procent) uppger att stödet i mycket hög grad eller i viss grad är ett stöd för dem i hanteringen av konkurser.[214] Domstolsverket tillhandahåller dessutom en introduktionsutbildning (e-utbildning) i konkurser riktad till domstolshandläggare samt anordnar regelbundet en grundkurs och fortsättningskurs i konkurser riktat till dem.[215] Drygt två tredjedelar av tingsrätterna uppger att Domstolsverket erbjuder tillräckliga möjligheter till kompetensutveckling för handläggare i insolvensärenden.[216] Många tingsrätter (85 procent) uppger dessutom att de har en egen handbok eller rutin för hur konkursärenden ska hanteras.[217]

När det gäller rekonstruktioner tillhandahåller Domstolsverket inget motsvarande handläggarstöd och inte heller några utbildningar. Det handläggarstöd som finns, och som är publicerat på domstolarnas intranät, berör endast hur handläggarna ska registrera ärende om företagsrekonstruktion.[218] Ändå uppger drygt tre fjärdedelar av tingsrätterna att Domstolsverkets handläggningsstöd i mycket hög grad eller i viss

---

210 Intervju med domstolshandläggare Sundsvalls tingsrätt, 2025-09-17; intervju med domstolshandläggare vid Uddevalla tingsrätt, 2025-09-24; intervju med rådman vid Stockholms tingsrätt, 2025-09-26.

211 Se prop. 2024/25:135, s. 96 ff. Se också bet. 2024/25:CU18, rskr. 2024/25:279. Tingsrätten kommer att hantera bevakningar endast om förvaltaren överlämnar en bevakningstvist för prövning.

212 Se prop. 2024/25:135, s. 196 ff. Se också ds 2019:31, s. 478.

213 Se ärendedokument 2025/0407-187 Enkät till tingsrätter.

214 Se ärendedokument 2025/0407-187 Enkät till tingsrätter.

215 Introduktionsutbildningen är en e-utbildning som handläggarna kan gå när de själva önskar det. Utbildningen har funnits under hela perioden från 2018 och framåt. Utbildningen har haft 489 deltagare från 2018 fram till den 23 september 2025. Grundkursen har anordnats vid 1–3 tillfällen varje år från 2018 och framåt. Totalt har kursen anordnats vid 13 tillfällen fram till oktober 2025 och kursen har haft 194 deltagare. Fortsättningskursen har anordnats vid 1–2 tillfällen per år och har haft 113 deltagare. Se e-post från Domstolsverket, 2025-10-16.

216 Se ärendedokument 2025/0407-187 Enkät till tingsrätter.

217 Se ärendedokument 2025/0407-187 Enkät till tingsrätter.

218 E-post från Domstolsverket, 2025-10-28.

grad är ett stöd i deras hantering av företagsrekonstruktioner. Över hälften av tingsrätterna (54 procent) uppger att de inte har en egen handbok eller rutin för hur rekonstruktionsärenden ska hanteras.[219]

Granskningen visar att Domstolsverkets stöd till handläggarna är förhållandevis omfattande i konkurser men begränsat i rekonstruktioner. Att det ändå inte uttrycks ett tydligare behov av ytterligare handläggarstöd i rekonstruktioner ska förmodligen ses mot bakgrund av det låga antalet rekonstruktioner samt att tingsrätternas arbetsinsats i rekonstruktioner är mindre omfattande än i konkurser.

3.4.3 En lägre andel av rekonstruktionerna upphör i samband med borgenärssammanträdet med den nya lagen

När en rekonstruktion inleds, ska tingsrätten bestämma tidpunkt för ett borgenärssammanträde. Sammanträdet ska hållas inom tre veckor från beslutet om företagsrekonstruktion eller den längre tid efter beslutet som är nödvändig.[220] Vid borgenärssammanträdet ges borgenärerna tillfälle att yttra sig om huruvida rekonstruktionen bör fortsätta. Oftast håller tingsrätterna borgenärssammanträdet inom treveckorsfristen.

Prövningen av livskraften hos ett företag som vill genomgå rekonstruktion görs, som tidigare nämnts (se avsnitt 2.2.7), framför allt vid inledandet av rekonstruktionen. Men frågan aktualiseras även vid borgenärssammanträdet då borgenärernas inställning blir känd.[221] Stora borgenärer kan då deklarera att de kommer att motsätta sig skuldnedskrivning, eller så framkommer nya uppgifter som leder till bedömningen att livskraftsvillkoret inte uppfylls.[222] De högre kraven på livskraft som introducerades i den nya lagen om företagsrekonstruktion (år 2022) skulle således kunna innebära att fler rekonstruktioner avslutas i detta skede av rekonstruktionen, när mer är känt. Vår analys av registerdata visar dock att förekomsten av rekonstruktioner som avslutades inom fyra veckor från att de inleddes minskat något sedan den nya lagen infördes, från 16 procent till 9 procent. Detta visar att det är förhållandevis få livskraftsbedömningar som ändras i samband med eller före borgenärssammanträdet, och andelen har minskat sedan den nya lagen trädde i kraft.

219 Se ärendedokument 2025/0407-187 Enkät till tingsrätter.

220 Se 2 kap. 13 § lagen (2022:964) om företagsrekonstruktion. I 2 kap. 10 § lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion anges att sammanträdet ska äga rum inom tre veckor från beslutet om företagsrekonstruktion eller den längre tid efter beslutet som är oundgängligen nödvändig.

221 Se 2 kap. 18 § lagen om företagsrekonstruktion. Jfr Nästegård, ”En analys av det skärpta rekonstruktionsrättsliga livskraftstestet”, 2025.

222 Intervju med rådman vid Stockholms tingsrätt, 2025-09-26.

4 Statens insatser vid avslutandet av förfarandena

Granskningen visar att statens handläggningstider vid avslutet av konkurser är långa och har ökat det senaste året. Kronofogdens granskning av sluthandlingar inbegriper en granskning av förvaltarnas arvodesanspråk. Det är ovanligt att Kronofogden rekommenderar nedsättning av arvodet till förvaltarna i konkurser, men granskningens resultat tyder på att de insatser som myndigheten gör bidrar till att hålla arvodesnivåerna nere.

Konkurser tar ofta lång tid, från att de inleds till att de avslutas. Granskningen visar att Kronofogden har begränsade möjligheter att påskynda en avveckling av konkursboet, även när det riskerar att bli en avskrivningskonkurs. Det är få konkurser som leder till utdelning, och staten har ett svagt fokus på utdelning i konkurs. Det kommer till exempel till uttryck i att inte någon statlig aktör följer utvecklingen när det gäller utdelningarnas storlek och förhållandet mellan konkursboets tillgångar och utdelningen. Vidare visar granskningen att de företag som inleder rekonstruktion ofta ändå går i konkurs till slut. Den skärpning av lagstiftningen som genomfördes år 2022 i syfte att öka andelen framgångsrika rekonstruktioner förefaller således ännu inte ha fått önskad effekt.

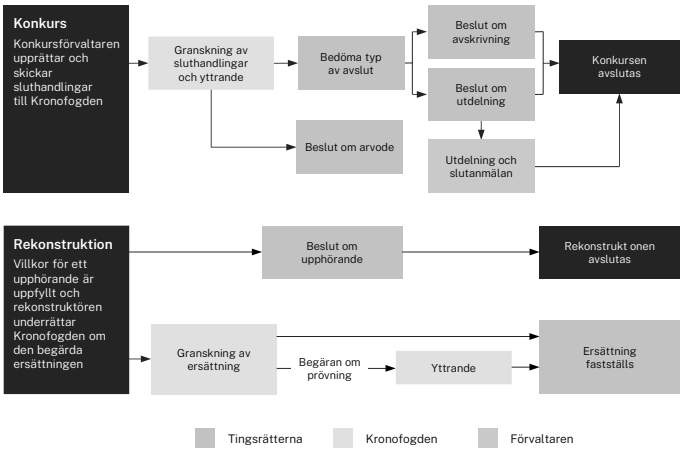
4.1 Beskrivning av avslutandet av konkurs- och rekonstruktionsförfarandet

En konkurs avslutas vanligtvis genom avskrivning eller utdelning, och konkursförvaltaren måste då lämna in sluthandlingar som granskas av Kronofogden innan tingsrätten beslutar om arvode och avslut. En rekonstruktion avslutas när något av lagens villkor för upphörande uppfylls, och rekonstruktören ska då underrätta Kronofogden om den ersättning som hen begär samt, på begäran från Kronofogden, lämna en redogörelse för det arbete som uppdraget har medfört. Tingsrätten ska fastställa rekonstruktörens ersättning om Kronofogden, gäldenären eller rekonstruktören begär det, men först efter ett yttrande från Kronofogden.

4.1.1 Processen vid avslutandet av konkurs- och rekonstruktionsförfarandet

Statens insatser i den avslutande fasen av konkurser och rekonstruktioner innefattar bland annat att granska förvaltarnas arvode eller ersättning och att ta det formella beslutet att avsluta förfarandet (se figur 3).

Figur 3 Schematisk beskrivning av den avslutande fasen av konkurser och rekonstruktioner

En konkurs kan avslutas på flera olika sätt. Vanligast är att konkursen slutar med avskrivning eller utdelning. Avskrivning (avskrivningskonkurs) innebär att konkursboets tillgångar inte räcker till betalning av uppkomna och väntade konkurskostnader och andra skulder som boet har ådragit sig.[223] Utdelning (utdelningskonkurs) innebär att konkursboets pengar, i den mån medlen inte går åt till betalning av konkurskostnaderna och andra skulder som boet har ådragit sig, ska delas ut till borgenärerna.[224] Konkurslagen ger även möjlighet att avsluta en konkurs genom nedläggning och fastställande av ackord.[225] Vid avslutet av en konkurs ska konkursförvaltaren upprätta en slutredovisning[226], en redogörelse för brottsefterforskning[227], en arvodesframställan med arbetsredogörelse[228] samt antingen ett utdelningsförslag eller en begäran om avskrivning av konkursen. Dessa handlingar brukar gemensamt benämnas sluthandlingar.[229] Handlingarna skickas in till Kronofogden och tingsrätten.[230] Kronofogden granskar sluthandlingarna och skickar ett utlåtande till tingsrätten. Detta innefattar ett yttrande över det

223 Se 10 kap. konkurslagen.
224 Se 11 kap. 1 § konkurslagen.
225 Nedläggning innebär att tingsrätten, på ansökan av gäldenären, kan besluta om att konkursen ska läggas ned om gäldenären visar att denne har kommit överens med sina borgenärer. Se 12 kap. 1 § konkurslagen. Avslut genom fastställande av ackord kan antingen ske genom en frivillig uppgörelse mellan gäldenären och borgenärerna eller genom ett så kallat tvångsackord som binder alla borgenärer till en skuldnedskrivning, även den eventuella minoritet av borgenärer som motsätter sig överenskommelsen. Se 12 kap. konkurslagen.
226 Se 13 kap. konkurslagen.
227 Se 7 kap. 17 § konkurslagen.
228 Se 14 kap. 6 § konkurslagen.
229 Se Kronofogdemyndigheten, *Handbok Konkurstillsyn*, 2024, s. 171.
230 Se 13 kap. 3 § konkurslagen.

arvodesanspråk som konkursförvaltaren gjort. Tingsrätten beslutar därefter om konkursförvaltarens arvode och avslutar konkursen.[231]

En rekonstruktion avslutas om ett av de villkor som finns angivna i lagstiftningen är uppfyllt.[232] Villkoren är bland annat att syftet med företagsrekonstruktionen kan anses uppnått, att rekonstruktören begär att rekonstruktionen avslutas eller att syftet med företagsrekonstruktionen inte kan antas bli uppnått. En bedömning av om något av villkoren är uppfyllt görs var tredje månad då tingsrätten fattar beslut om förlängning. Men rekonstruktionen kan även avslutas vid annat tillfälle om något av villkoren är uppfyllt. Rekonstruktören ska innan rekonstruktionen upphör underrätta Kronofogden om den ersättning som hen begär för arbete och utlägg. Rekonstruktören ska också, på begäran från Kronofogden, tillhandahålla en redogörelse för det arbete som uppdraget har medfört med en specificerad räkning som visar det begärda beloppets fördelning på de olika åtgärderna.[233] Om Kronofogden, rekonstruktören eller gäldenären begär det ska rekonstruktörens ersättning fastställas av tingsrätten.[234] I sådana fall ska Kronofogden först ges möjlighet att yttra sig.

4.1.2 Kronofogden tar från och med juli 2026 över flera uppgifter från tingsrätterna

Från och med juli 2026 införs flera förändringar i den avslutande fasen av konkursförfarandet. Kronofogden kommer som utgångspunkt besluta om arvodet, något som i dagsläget alltid görs av tingsrätten. Detta beslut ska kunna överklagas till tingsrätten. Dessutom kommer Kronofogden att besluta om avskrivning av konkurser och om att fastställa utdelningen i konkurser i de fall då inga borgenärer invänt mot utdelningsförslaget; också dessa uppgifter var tidigare tingsrättens. Även dessa beslut kan överklagas till tingsrätten. En annan viktig nyhet är att Kronofogden inte längre är skyldiga att genomföra en särskild granskning av slutredovisningen eller lämna något utlåtande om den till tingsrätten.

4.2 Handläggningen av sluthandlingarna i konkurser

Granskningen visar att Kronofogdens och tingsrätternas sammanlagda handläggningstid vid konkurser ofta är lång, vilket innebär både förlängning och fördyrning av konkursförfarandet. De planerade förändringarna av konkursförfarandet kan dock förväntas leda till kortare handläggningstider. Vid avslutet av rekonstruktioner gör Kronofogden ingen granskning av sluthandlingar.

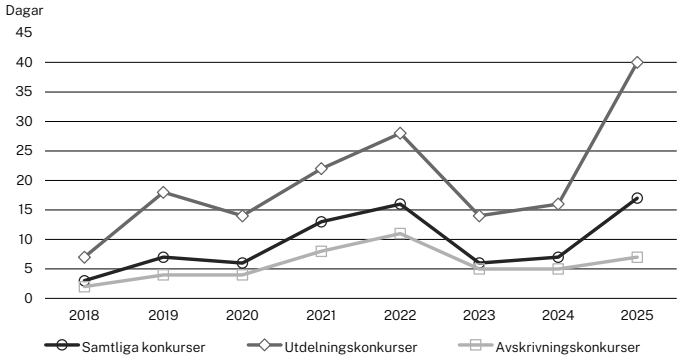
---

231 Se 13 kap. 5 § konkurslagen.
232 Se 6 kap. 1 § lagen om företagsrekonstruktion.
233 Se 9 kap. 5 § lagen om företagsrekonstruktion.
234 Se 9 kap. 4 § lagen om företagsrekonstruktion. Så länge rekonstruktionsplanen inte fullgjorts får också en berörd part vars fordran eller rättighet omfattas av planen begära en sådan prövning.

4.2.1 Kronofogdens handläggningstider har blivit längre i takt med ökande ärendemängder

Kronofogden ska enligt konkurslagen granska och i vissa fall avge utlåtande över slutredovisningen i konkurser.[235] Granskningarna av sluthandlingar i konkurser är en av de mer tidskrävande arbetsuppgifterna för Kronofogden. En fjärdedel av den totala nedlagda arbetstiden inom tillsynen används till handläggningen av sluthandlingarna och nästan 40 procent av den totala tiden som läggs på den löpande tillsynen av konkursärenden.[236] Vid avslutandet av en rekonstruktion upprättas ingen slutredovisning.

Diagram 7 Kronofogdens handläggningstid i dagar för granskningen av sluthandlingar, perioden 2018–2025

Källa: Riksrevisionens bearbetning av registerdata från Kronofogdemyndigheten, se ärendedokument 2025/0407-248 Redovisning av registerdata och analyser.

Som framgår av diagram 7 har Kronofogdens handläggningstid för sluthandlingar varierat under den period som granskningen omfattar. Under 2021–2022 ökade tiderna, enligt Kronofogden främst på grund av förberedelser inför det nya uppdraget att utöva tillsyn över rekonstruktörer.[237] År 2025 var handläggningstiden som längst, vilket berodde på en stor ökning av antalet konkursärenden. Typiskt sett tog det då Kronofogden 17 dagar (medianen) att yttra sig till tingsrätten från det att sluthandlingarna inkom. Utdelningskonkurser tog 40 dagar att handlägga medan avskrivningskonkurser tog 7 dagar. Ökningen i handläggningstid år 2025 går till stor del att härleda till en ökad handläggningstid vid en av Kronofogdens sektioner.

235 Se 13 kap. 5 § konkurslagen.
236 Uppgifterna bygger på statistik från Kronofogdemyndighetens tidsredovisning för åren 2023 och 2024. Se e-post från Kronofogdemyndigheten, 2025-11-24.
237 Se Kronofogdemyndigheten, *Årsredovisning 2022*, s. 42.

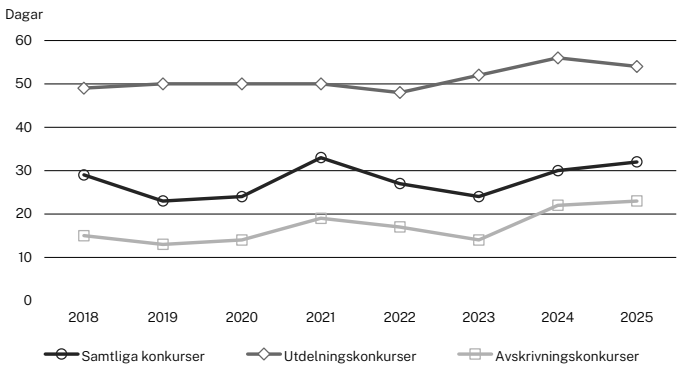
År 2025 hade sektion Syd längst handläggningstid med 46 dagar om vi ser till samtliga konkurser, jämfört med 9 respektive 16 dagar för sektion Norr och Väst.

Kronofogden följer regelbundet upp kvaliteten i granskningen av sluthandlingarna inom ramen för sin löpande kvalitetsuppföljning, och har då funnit att kvaliteten över lag är god. En vanlig brist som iakttagits i dessa uppföljningar är att den upprättade dokumentationen inte varit fullständig.[238] En majoritet av förvaltarna anser att Kronofogden oftast utför en enhetlig granskning av sluthandlingarna vid konkurser, oberoende av vem som handlägger eller beslutar i ärendet. En majoritet anser också att Kronofogdens granskar deras arvodesframställningar grundligt.[239]

4.2.2 Statens sammanlagda handläggningstid vid avslut av konkurser är lång, men kommande förändringar har potential att förkorta den

Efter att Kronofogden yttrat sig om sluthandlingarna ska tingsrätten avsluta konkursen. Tingsrätten prövar konkursförvaltarens ersättning och kan besluta om utdelning eller avskrivning beroende på boets tillgångar. Vid utdelningskonkurser har borgenärerna tre veckor på sig att yttra sig över utdelningsförslaget innan tingsrätten kan fatta beslut. I de fall då Kronofogden yrkar på nedsatt arvode ska konkursförvaltaren ges möjlighet att yttra sig över detta. Ytterligare skäl till att hanteringen drar ut på tiden är, enligt tingsrätterna själva, hög arbetsbelastning och att andra ärenden prioriteras högre.[240]

Diagram 8 Mediantiden i dagar från att Kronofogden yttrat sig över sluthandlingarna tills konkursen avslutas av tingsrätten, åren 2018–2025

Källa: Riksrevisionens bearbetning av registerdata från Kronofogdemyndigheten, se ärendedokument 2025/0407-248 Redovisning av registerdata och analyser.

238 Underlag från Kronofogdemyndigheten om det strategiska tillsynsarbetet, ärendedokument 2025/0407–165.
239 Totalt upplever 75 procent av de svarande förvaltarna att Kronofogden oftast granskar deras arvodesframställningar mycket eller ganska grundligt. Se ärendedokument 2025/0407-186 Enkät till förvaltare.
240 Se ärendedokument 2025/0407-187 Enkät till tingsrätter.

Om vi ser till hela granskningsperioden och alla konkurser, tar det i allmänhet nästan 30 dagar (medianen) från att Kronofogden yttrat sig över sluthandlingarna till att konkursen avslutas av tingsrätten (se diagram 8). Utdelningskonkurser tar typiskt sett drygt 50 dagar och avskrivningskonkurser tar 17 dagar, sett till hela perioden 2018–2025.

Sammantaget kan vi konstatera att statens totala handläggningstider ofta är långa, särskilt det senaste året (se avsnitt 4.2.1). Enkätsvaren från förvaltarna indikerar att långa handläggningstider gällande sluthandlingarna påverkar förvaltarnas likviditet samt medför att borgenärerna får vänta längre på sina utdelningar. Dessutom behöver förvaltarna ta fram ytterligare halvårsberättelser när förvaltningen inte avslutas, vilket innebär ökade konkurskostnader. Vi kan konstatera att de förändringar som är beslutade har potential att snabba upp hanteringen. Förändringarna innebär bland annat att Kronofogden själva ska besluta om avskrivning och utdelning.[241]

4.3 Bedömningen av förvaltarnas arvodesanspråk

Arvode i avskrivningskonkurser ska normalt bestämmas enligt konkursförvaltartaxan. Granskningen visar dock att taxan inte tillämpas i många avskrivningskonkurser. Kronofogden rekommenderar nedsättning av arvoden endast i omkring 3 procent av konkurserna. Arvodesnivåerna är i stort stabila över tid när inflationen beaktas, och konkursförvaltarna förefaller i viss mån anpassa sina anspråk till Kronofogdens hållning. Vi kan dock se att Kronofogden inte har möjlighet att skynda på ett avslut av konkurser där det inte finns tillräckliga tillgångar för att bekosta konkursförvaltarens arvode.

4.3.1 Arvodet i avskrivningskonkurser beslutas ofta inte enligt konkursförvaltartaxan

I avskrivningskonkurser bekostar staten hela eller en del av konkursförvaltarens arvode, då det inte finns tillgångar i konkursboet som täcker konkurskostnaderna. År 2025 betalade staten totalt ut 332 miljoner kronor i arvoden till konkursförvaltarna.[242]

Arvodet till förvaltarna i avskrivningskonkurser ska i allmänhet utgå enligt konkursförvaltartaxan när en konkurs skrivs av på grund av att tillgångarna är otillräckliga. Dessa konkurser bedöms i allmänhet som enkla och snabbt hanterade. Taxan uppgick år 2025 till 12 794 kronor.[243] Taxan fastställs årligen av Domstolsverket

[241] Se prop. 2024/25:135, s. 122 ff. En annan förändring är att Kronofogden inte längre blir skyldiga att särskilt granska slutredovisningen. Regeringen framhåller dock vikten av att Kronofogden för egen del granskar den slutredovisning som lämnas in, då det är ett beslutsunderlag som måste granskas inom ramen för beslutet att avsluta konkursen och fastställa arvodet. Se prop. 2024/25:135, s. 146 ff.

[242] Detta var en ökning från 242 miljoner kronor år 2024, 214 miljoner kronor år 2023, 197 miljoner kronor år 2022 och 182 miljoner kronor år 2021. Se Domstolsverket, *Årsredovisning 2025*, 2026. Se också e-post från Domstolsverket, 2025-08-14.

[243] Se 2 § Domstolsverkets föreskrifter (DVFS 2024:22) om konkursförvaltartaxa.

på grundval av en timkostnadsnorm som beslutas av regeringen.[244] Taxebeloppet får överskridas om konkursen krävt avsevärt mer arbete än normalt och då endast när tingsrätten finner att skälig ersättning överstiger taxan med minst hälften.[245] Det är tingsrätten som beslutar om arvodet ska utgå enligt taxan eller med ett högre belopp. Under granskningsperioden har konkursförvaltarna begärt arvode enligt konkursförvaltartaxan i mellan 30 och 40 procent av samtliga konkurser. Vår analys visar dock att så många som tre fjärdedelar av alla konkurser är avskrivningskonkurser. Det finns således många avskrivningskonkurser där taxan inte appliceras. I dessa konkurser är arvodet ofta betydligt högre än taxan. År 2024 uppgick exempelvis medianarvodet vid avskrivningskonkurser där taxan inte var applicerbar till 58 000 kronor, och det högsta beviljade arvodet i en sådan konkurs uppgick till drygt 45 miljoner kronor.

Kronofogden menar att man har begränsade möjligheter att påskynda en avveckling av konkursboet när man ser att det riskerar att bli en avskrivningskonkurs om förvaltningen får fortsätta, eftersom det är konkursförvaltaren som avgör om konkursen är färdig att avslutas eller inte. I samband med att konkursförvaltaren inkommer med halvårsberättelserna har Kronofogden möjlighet att ta en dialog med förvaltaren om konkursens avslut. Man har emellertid inte några reella möjligheter att genomdriva att konkursen ska avslutas mot konkursförvaltarens vilja.[246]
I granskningen har Kronofogden nämnt att statens möjligheter att påskynda avslut av avskrivningskonkurser skulle kunna stärkas genom att det i lag föreskrivs att konkursen som huvudregel ska avslutas senast i samband med att förvaltarberättelsen lämnas in. Om avslut inte kan ske då skulle förvaltaren behöva ange och motivera anledningen till det. Till det skulle man kunna knyta konkursförvaltarens möjligheter att få ersättning av statliga medel. Det svenska systemet bygger dock på att konkursförvaltaren är ensamt ansvarig och behörig att handla på konkursboets vägnar, för boets bästa. Ovan nämnda förändring skulle, enligt Kronofogden, utgöra en reell inskränkning i det.[247]

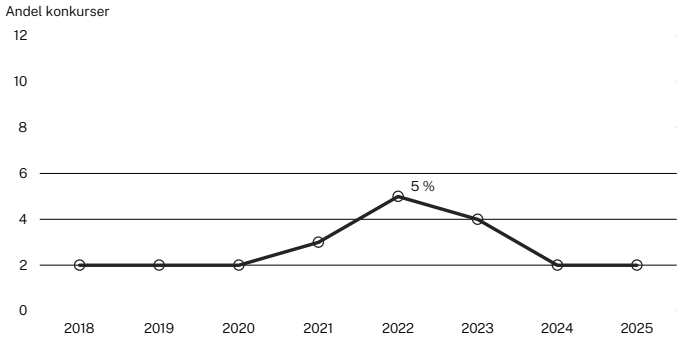
4.3.2 Ovanligt att Kronofogden rekommenderar nedsättning av arvodet i konkurser

I konkurser där taxan inte är tillämplig fastställs konkursförvaltarens arvode genom en individuell skälighetsbedömning. Vid prövningen ska domstolen bedöma arvodet med hänsyn till det arbete som uppdraget har krävt, den omsorg och skicklighet som det har utförts med samt konkursboets omfattning. Konkursförvaltaren är skyldig att styrka sitt anspråk genom att lämna in en specificerad arbetsredogörelse uppdelad på

[244] Se 14 kap. 4 § tredje stycket konkurslagen och 44 § konkursförordningen.
[245] Se SOU 2014:86 s. 347 f. om arvodeshanteringen. När en konkurs undantagsvis skrivs av på grund av att ingen fordran görs gällande i konkursen bestäms ett skäligt arvode utan tillämpning av någon taxa. Se Ds 2019:31, s. 284.
[246] Skriftliga svar från Kronofogdemyndigheten, 2026-01-22. Se också Kronofogdemyndigheten, *Handbok Konkurstillsyn*, 2024, s. 88.
[247] Skriftliga svar från Kronofogdemyndigheten, 2026-01-22.

olika förvaltningsåtgärder. Kronofogdens yttrande utgör ett underlag för domstolens beslut.[248]

Diagram 9 Andelen konkurser där Kronofogden rekommenderat nedsättning av konkursförvaltarens begärda arvode, perioden 2018–2025

Källa: Riksrevisionens bearbetning av registerdata från Kronofogdemyndigheten, se ärendedokument 2025/0407-248 Redovisning av registerdata och analyser.

Som framgår av diagram 9 är det ovanligt att Kronofogden rekommenderar nedsättning av konkursförvaltarens arvode. Om vi ser till hela den period som granskningen omfattar har det skett i 3 procent av konkurserna. Anledningen till uppgången under perioden 2021–2023 var att lagändringen år 2021 innebar att konkursförvaltarna fick ansvaret för att genomföra bouppteckningssammanträdet, vilket tidigare skötts av tingsrätten. Vissa konkursförvaltare begärde om arvode för den arbetsinsatsen, men enligt Kronofogdens tolkning var det inte lagstiftarens intention att detta skulle innebära någon ytterligare kostnad för konkursförvaltare. Kronofogden rekommenderade därför en nedsättning av det begärda arvodet i de fallen. Åren 2024 och 2025 rekommenderades nedsättning endast i 2 procent av konkurserna.

Att Kronofogdens rekommendationer om nedsättning har en styrande effekt framförs som en orsak till att nedsättningarna inte är vanligare. Detta då förvaltarna anpassar sig efter vad de förväntar sig att Kronofogden ska ha för inställning.[249] Det faktum att andelen rekommendationer om nedsättning minskade efter att Kronofogden markerat mot att förvaltarna velat få ersättning för bouppteckningssammanträdena indikerar detta. I intervjuerna framkommer dock att det kan finnas sätt för förvaltarna att kringgå detta, exempelvis genom att göra mindre påslag på andra arbetsmoment, vilket är svårt för Kronofogden att invända mot. Vi kan dock se att

[248] Se Kronofogdemyndigheten, *Handbok Konkurstillsyn*, 2024, s. 173.
[249] Intervju med rådman Stockholm tingsrätt, 2026-09-26.

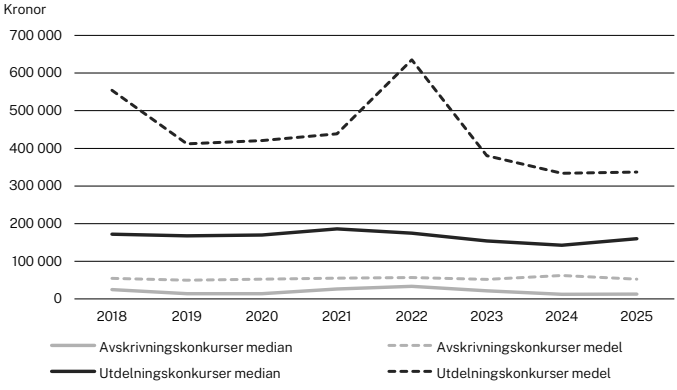
arvodena inte ökat under perioden 2018–2025, om vi tar hänsyn till inflationen (se avsnitt 4.3.3). Generellt rekommenderar Kronofogden nedsättning i de fall då det begärda arvodet avviker med omkring 5–10 procent från det som kan förväntas.[250]

En annan väg för konkurstillsynen att påverka förvaltarnas kostnadsnivåer är att ha synpunkter på kostnadseffektiviteten i samband med att konkursförvaltare utses. Skulle kostnaderna hos en viss konkursförvaltare gång på gång ligga på en oacceptabelt hög nivå och förvaltaren inte tar något intryck av konkurstillsynens yttranden i olika konkurser, kan konkurstillsynen ytterst uttala att myndigheten inte har fortsatt förtroende för förvaltarens sätt att sköta konkurser.[251] Som vi tidigare konstaterat är det dock ovanligt att Kronofogden beslutar om ett sådant permanent (tillsvidare) avstyrkande.

4.3.3 Tingsrätterna följer endast Kronofogdens rekommendation om nedsättning i hälften av fallen

Det är tingsrätterna som fastställer konkursförvaltarens arvode. I drygt hälften av de fall där Kronofogden rekommenderat en nedsättning beslutar tingsrätten i enlighet med rekommendationen, i resterande fall har tingsrätten gjort en annan bedömning. Det vanliga i dessa fall är att tingsrätten beslutar om ett högre arvode än det som Kronofogden rekommenderat, men något lägre än det som konkursförvaltaren begärt. Nivån på de beslutade arvodena i konkurser har legat förhållandevis stabilt över hela granskningsperioden, när vi justerar för inflationen.

Diagram 10 Beslutat arvode (median och medel) i konkurser 2018–2025, omräknat till 2025 års penningvärde

Källa: Riksrevisionens bearbetning av registerdata från Kronofogdemyndigheten, se ärendedokument 2025/0407-248 Redovisning av registerdata och analyser.

[250] Se intervju med senior jurist, sektion Norr, 2025-09-29.
[251] Se Kronofogdemyndigheten, *Handbok konkurstillsyn*, 2024, s. 175–176.

Som framgår av diagram 10 ökade det genomsnittliga (medelvärdet) arvodet kraftigt år 2022 i utdelningskonkurser. Anledningen till detta var att SAAB:s konkurs – en av de största konkurserna i Sveriges historia – avslutades detta år. Om vi ser till medianvärdet över hela granskningsperioden och justerar för inflationen, kan vi se att arvodena ligger relativt stabilt.

Vår enkätundersökning till förvaltarna visar att en majoritet av de svarande (64 procent) upplever att tingsrätterna gör en likvärdig bedömning av slutredovisning och arvodesframställan vid konkurser, oberoende av vem som handlägger eller beslutar i ärendet.[252] Flertalet av tingsrätterna, 88 procent, anser att Kronofogdens motiveringar till nedsättning av konkursförvaltarens eller rekonstruktörens arvode är tillräckligt utförliga.[253]

4.3.4 Rekonstruktörernas ersättning är ofta hög, vilket leder till att en rekonstruktion ofta är kostsam för gäldenären

I rekonstruktioner är det gäldenären som betalar rekonstruktörens ersättning. Medan konkursförvaltaren får betalt av staten om det inte finns tillgångar i konkursboet, får rekonstruktören alltid hela sin ersättning från gäldenären.[254]

Den tillgängliga statistiken avseende ersättningen till rekonstruktörer är bristfällig,[255] men under perioden 2023–2025 har ersättningen typiskt sett uppgått till 300 000 kronor (median).[256] Det finns dock betydande skillnader, och det händer att rekonstruktörer får flera miljoner kronor i ersättning. Flera som vi pratat med lyfter fram att rekonstruktioner i allmänhet är dyra för företaget som vill rekonstrueras och att de höga kostnaderna innebär att små företag inte har möjlighet att utnyttja möjligheten till rekonstruktion.[257]

Kronofogdens uppdrag är dessutom mer begränsat vid rekonstruktioner än vid konkurser, när det gäller granskningen av ersättningarna. Rekonstruktören ska meddela vilken ersättning denne avser att begära för sitt arbete, men ersättningen beslutas inte av tingsrätten, om ingen uttryckligen begär det.[258] Kronofogden yttrar sig därför inte om alla ersättningar till rekonstruktörerna. Kronofogden har möjlighet att begära att ersättningen prövas av tingsrätten men gör det endast i begränsad utsträckning.

---

252 Se ärendedokument 2025/0407-187 Enkät till tingsrätter.
253 Se ärendedokument 2025/0407-186 Enkät till förvaltare.
254 Se 9 kap. 7 § lagen (2022:964) om företagsrekonstruktion.
255 Vi har endast haft möjlighet att analysera ersättningarna till rekonstruktörerna från 2023 och framåt. Kronofogdemyndigheten började registrera dessa uppgifter från att de fick tillsynsuppdraget i augusti 2022.
256 Se ärendedokument 2025/0407-248 Redovisning av registerdata och analyser.
257 Intervju med Skatteverket, 2025-11-10; möte med Företagarna, 2025-03-12.
258 I sitt remissvar på förslaget till ny lag om företagsrekonstruktion ansåg Skatteverket att det borde vara obligatoriskt att arvodet prövas av domstolen eftersom arvodet har direkt påverkan på vilken skuldsuppgörelse som är möjlig under rekonstruktionen samt att om konkurs inträder har tillgångarna minskat med rekonstruktörens arvode till nackdel för borgenärerna. Se Skatteverket, *Remissvar SOU 2021:12 Andra chans för krisande företag – en ny lag om företagsrekonstruktion*, 2021.

4.3.5 Tillsynsavgiften vid konkurser fastställs utifrån storleken på arvodet

Enligt konkurslagen och förordningen om tillsynsavgift i konkurs får statens kostnader för tillsyn i konkurs ersättas genom en särskild tillsynsavgift.[259] Avgiften tas ut när en konkurs avslutas och det finns pengar kvar i konkursboet. Beräkningen av konkurstillsynsavgiften utgår från det beslutade arvodet till konkursförvaltaren. I dagsläget beräknas tillsynsavgiften som 5 procent av arvodet upp till 200 000 kronor och 2 procent för den del av arvodet som överstiger 200 000 kronor.[260] År 2025 fick Domstolsverket och Kronofogden i uppdrag att se över avgifterna under konkursförfarandet och i ärenden om företagsrekonstruktion.[261] I redovisningen av regeringsuppdraget beskrivs konkurstillsynsavgiften som en avgift som ska ge full kostnadstäckning för statens kostnader för tillsynen i utdelningskonkurser. Det konstateras dock att nuvarande nivåer täcker mindre än hälften av kostnaderna, och därför föreslås att tillsynsavgiften höjs till 10 procent av konkursförvaltarens arvode på belopp upp till 500 000 kronor och 4 procent på belopp därutöver. Syftet med höjningen är att tillsynsavgiften ska motsvara statens kostnader för tillsyn i borgenärernas intresse, medan staten fortsatt ska stå för kostnaden för tillsyn som sker i det allmännas intresse.[262] Intäkterna från avgiften disponeras inte av Kronofogden eller Domstolsverket.

Som framgår ovan utgår beräkningen av konkurstillsynsavgiften från det beslutade arvodet till konkursförvaltaren. Storleken på avgiften utgår således från det arvode som Kronofogdens tillsyn är satt att granska. Det skulle kunna leda till att Kronofogden accepterar höga arvodesanspråk och därmed driva upp kostnaderna i konkurser. Vi har dock inte funnit något som tyder på att avgiftens konstruktion har påverkat Kronofogden i deras granskning av arvodena, och det faktum att de inte själva disponerar över dessa medel gör det osannolikt.

4.4 Utfallet av konkurserna och rekonstruktionerna

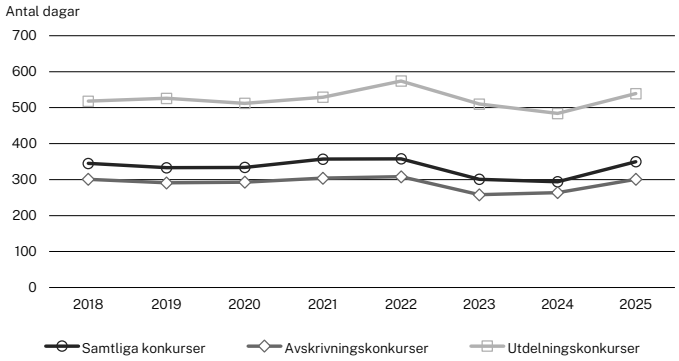
Konkursförfaranden tar ofta ett år eller längre. Endast 20–26 procent av konkurserna leder till utdelning, och ökade arbetsuppgifter för förvaltarna riskerar att minska utdelningarna ytterligare. Rekonstruktioner varar typiskt sett längre än huvudregeln om tre månader. Den nya lagen om företagsrekonstruktion har inte ökat andelen företag som överlever; ungefär lika många går i konkurs inom ett år som tidigare.

[259] Se 14 kap. 17 § konkurslagen och förordningen (1979:972) om tillsynsavgift i konkurs.
[260] Se 3 § förordningen (1979:972) om tillsynsavgift i konkurs.
[261] Regeringsbeslut Ju2025/00917.
[262] Domstolsverket, *Avgifter till staten under konkursförfarandet och i företagsrekonstruktion – redovisning av myndighetsgemensamt regeringsuppdrag*, 2025.

4.4.1 Konkurser tar ofta ett år eller längre och leder sällan till att borgenärerna får utdelning

Ett uttalat mål med konkursförfarandet är att avvecklingen ska ske skyndsamt. Det finns flera skäl till det. Ju längre tid hanteringen tar, desto högre blir kostnaderna. Borgenärerna får också vänta på att få sina fordringar betalda, och ställföreträdaren i gäldenärsbolaget kan få svårt att gå vidare med ny affärsverksamhet.

Diagram 11 Antal dagar (medianvärdet) från konkursbeslut tills konkursen avslutas för konkurser som avslutades 2018–2025

Källa: Riksrevisionens bearbetning av registerdata från Kronofogdemyndigheten, se ärendedokument 2025/0407-248 Redovisning av registerdata och analyser.

Den totala tiden som konkursförfarandet tar mäts vanligen från att konkursen inleddes till att konkursen avslutas. Som framgår av diagram 11 tar avskrivningskonkurser i allmänhet kortare tid än utdelningskonkurser.

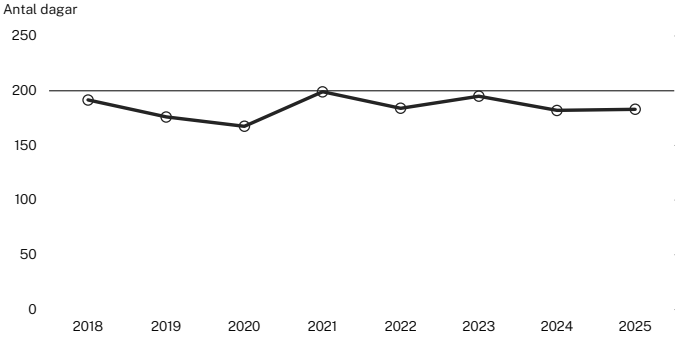
Utdragna konkurser innebär i allmänhet högre kostnader och därmed lägre utdelning. Att ge borgenärerna största möjliga utdelning vid konkurser är ett centralt syfte med konkursförfarandet.[263] Under perioden 2018–2025 är det mellan 20 och 26 procent av de avslutade konkurserna som leder till utdelning respektive år.[264] Det finns inga aktuella sammanställningar av hur stora utdelningarna är, och ingen myndighet har i uppdrag att följa upp storleken på utdelningarna.

[263] Se exempelvis prop. 2020/21:148, s. 35.
[264] Se ärendedokument 2025/0407-248 Redovisning av registerdata och analyser.

4.4.2 Rekonstruktioner pågår ofta längre än huvudregeln om tre månader

Som huvudregel ska en rekonstruktion avslutas när den har pågått tre månader.[265] Om det finns särskilda skäl kan tingsrätten besluta om förlängning med tre månader. Finns det synnerliga skäl kan tingsrätten därefter besluta om ytterligare förlängningar med tre månader i taget.[266] Granskningen visar att rekonstruktioner ofta pågår längre än huvudregeln om tre månader.

Diagram 12 Rekonstruktionsförfarandets längd i dagar (medianvärdet) i avslutade rekonstruktioner 2018–2025

Källa: Riksrevisionens bearbetning av registerdata från Kronofogdemyndigheten, se ärendedokument 2025/0407-248 Redovisning av registerdata och analyser.

Typiskt sett tar en rekonstruktion 184 dagar (medianen), det vill säga ungefär sex månader (se diagram 12). Rekonstruktioner som inte lyckas på grund av att borgenärerna motsätter sig en rekonstruktion av företaget, avslutas ofta snabbt eftersom detta framkommer tidigt i förfarandet. De ärenden där en rekonstruktion av företaget har genomförts (det vill säga att syftet med rekonstruktionen har uppnåtts) tar 237 dagar (medianvärdet), medan rekonstruktioner som upphör utan att företaget rekonstruerats tar 119 dagar.[267]

[265] Se prop. 2021/22:215, s. 407. Se också 6 kap. 2 § lagen om företagsrekonstruktion.

[266] Se 6 kap. 2 § lagen (2022:964) om företagsrekonstruktion och 4 kap. 8 § lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

[267] Avser upphörda rekonstruktioner som inletts under perioden augusti 2018 till och med år 2025, för vilken vi har uppgifter om grunden för rekonstruktions upphörande.

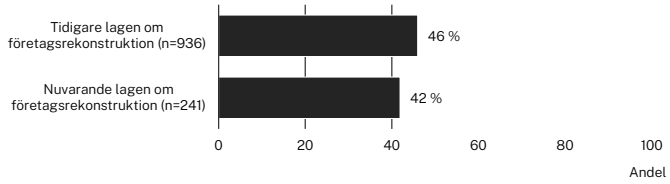
4.4.3 Den nya lagen om företagsrekonstruktion har inte lett till att fler företag överlever

Skärpningen av livskraftstestet i den nya lagen om företagsrekonstruktion från år 2022, har hittills inte lett till att en högre andel företag överlever. En stor andel av rekonstruktionerna slutar fortfarande med att gäldenären går i konkurs.

Skärpningen av livskraftstestet förväntades medföra att en högre andel av de företag som beviljades företagsrekonstruktion skulle säkra verksamhetens fortlevnad och undvika en konkurs. I rekonstruktionsutredningens slutbetänkande, som föranledde lagändringen, redovisades undersökningsresultat som visade att ungefär hälften av de företag som inleder en rekonstruktion inte klarar sig längre än ett år efter att rekonstruktionen avslutats.[268] I förarbetena antogs det att en större andel av de ansökningar där sannolikheten för en lyckad rekonstruktion är liten borde falla bort redan i ansökningsstadiet om kraven vid livskraftstestet höjdes.[269] Detta ansågs angeläget, inte minst för att domstolarnas resurser skulle läggas på rekonstruktioner som skulle ha rimliga förutsättningar att bli framgångsrika.[270] I förlängningen förväntades detta också bidra till att höja statusen på rekonstruktionsinstitutet och företagens och borgenärernas förtroende för förfarandet, liksom de i grunden livskraftiga företagens benägenhet att ansöka om rekonstruktion.[271]

Våra analyser visar dock att syftet med skärpningen av livskraftstestet ännu inte har uppnåtts.

Diagram 13 Andelen företag som fortfarande är aktiva ett år efter avslutad rekonstruktion fördelat på om de inleddes enligt tidigare respektive nuvarande lagstiftning, åren 2018–2025

Källa: Riksrevisionens bearbetning av registerdata från Kronofogdemyndigheten, se ärendedokument 2025/0407-248 Redovisning av registerdata och analyser.

Som framgår av diagram 13 överlever fortfarande endast knappt hälften av företagen ett år efter att rekonstruktionen avslutats. En faktor som kan ha bidragit till detta, som lyfts fram i våra kontakter, är den rådande lågkonjunkturen och svårigheterna att

[268] Se SOU 2021:12, s. 180 f.
[269] Se SOU 2021:12, s. 269.
[270] Se prop. 2021/22:215, s. 126.
[271] Se SOU 2021:12, s. 25.

attrahera nytt kapital de senaste åren.[272] En annan möjlig orsak som nämnts är att många förlustbringande verksamheter bedrivs för länge, innan rekonstruerande åtgärder vidtas.[273] Vi kan dock konstatera att detta är faktorer som tingsrätten bör väga in i bedömningen av företagens livskraft. I granskningen har vi kunnat se att tingsrätternas förutsättningar att göra en bedömning av företagens livskraft är begränsade (se avsnitt 2.2.7).

Samtidigt som överlevnadsgraden inte tycks ha ändrats kan vi se att fler rekonstruktioner avslutas på grund av att syftet med rekonstruktionen har uppnåtts.[274] Statistiken gällande detta är bristfällig, men vi kan se att 43 procent av rekonstruktionerna som avslutades år 2024 hade uppnått sitt syfte, och andelen år 2025 var 54 procent. Att syftet med rekonstruktionen bedöms som uppnått är dock ingen garanti för att företaget ska överleva.

Förvaltarna är delade i sin syn på om förändringarna av lagstiftningen påverkat effektiviteten i förfarandet.[275]I en intervju med Skatteverket betonas det att det finns en stor diskrepans mellan förarbetena, den nuvarande lagstiftningen och den praktiska tillämpningen. Tillämpningen av den nya lagstiftningen har inte inneburit någon större förändring, utan i stora delar liknar förfarandet hur det var tidigare, vilket då inte bedömdes som effektivt.[276]

[272] Skriftliga svar från Kronofogdemyndigheten, 2026-01-22; intervju med Skatteverket, 2025-11-10.
[273] Skriftliga svar från Kronofogdemyndigheten, 2026-01-22.
[274] Huruvida syftet är uppnått bedöms i det enskilda fallet av de i rekonstruktionen inblandade aktörerna inklusive tingsrätten. Men vanligen bedöms syftet uppnått när borgenärerna anser att rekonstruktionen i sak är så hållbar att de är beredda att sätta ned sina fordringar. Se prop. 2021/22:215, s. 405 och prop. 1995/96:5, s. 217.
[275] Av de svarande i vår enkät menar 14 procent att förändringarna gjort förfarandet effektivare medan 18 procent menar att det blivit mindre effektivt. 8 procent menar att förändringarna inte påverkat effektiviteten. En majoritet (60 procent) uppger att de inte vet eller inte kan svara på frågan.
[276] Intervju med Skatteverket, 2025-11-10.

5 Slutsatser och rekommendationer

Sveriges insolvensförfaranden för företag hanteras i huvudsak effektivt av staten. Tingsrätternas och Kronofogdens hantering av förvaltarkretsen är central för effektiviteten i förfarandena. Hanteringen är dock delvis oreglerad, vilket medför dubbelarbete, otydlighet och brister avseende rättssäkerheten. Kronofogden bedriver till stora delar en effektiv tillsyn men saknar i vissa hänseenden tillräckliga verktyg och befogenheter. Det finns dessutom variationer i hur Kronofogden arbetar med tillsynen, variationer som myndigheten kan dra lärdom av både med utgångspunkt från resurseffektivitet och måluppfyllelse.

Domstolsverket ger både handläggarstöd och utbildningar till tingsrätterna i hanteringen av konkurser, men ger ytterst begränsat med stöd gällande rekonstruktioner. Granskningen visar också att syftet med de högre krav på företagens livskraft, som trädde i kraft i och med 2022 års förändring av lagen om företagsrekonstruktion, ännu inte har uppnåtts. Fortfarande går ungefär hälften av företagen i konkurs inom ett år efter avslutad rekonstruktion, vilket bedömdes som för stor andel när lagen ändrades.

Riksdagen har beslutat om flera åtgärder som har potential att effektivisera hanteringen av insolvensförfarandena. Regeringen planerar dessutom att koncentrera hanteringen av konkurser och rekonstruktioner till färre tingsrätter. Riksrevisionen konstaterar dock att flera av de brister som finns i hanteringen inte automatiskt kommer att lösas med de förändringar som är beslutade och planerade. Förändringarna kommer med stor sannolikhet att få negativa konsekvenser för borgenärerna, i form av lägre utdelning, men möjligheter att följa den utvecklingen saknas i dagsläget.

5.1 Statens oreglerade hantering av förvaltarkretsen medför dubbelarbete, otydlighet och bristande rättssäkerhet

I Sverige finns ingen auktorisering av förvaltare, men Riksrevisionen kan konstatera att tingsrätternas och Kronofogdens hantering av förvaltarkretsen innebär en form av informell auktorisering, utan reglering i lag. Detta eftersom en förvaltare i praktiken måste ingå i förvaltarkretsen, samt finnas upptagen på någon av tingsrätternas förvaltarlistor, för att kunna få uppdrag. Riksrevisionen bedömer att en sådan informell auktorisering har flera brister.

Tingsrätterna hanterar, var för sig eller tillsammans med närliggande tingsrätter, den lokala förvaltarkretsen genom förvaltarlistor, vilka är en administrativ lösning utan egentlig lagreglering. Det är tingsrätterna som administrerar listorna, trots att det är Kronofogden som har bäst överblick över förvaltarkretsen. När en person vill börja arbeta som förvaltare tar både tingsrätterna och Kronofogden ställning till hens lämplighet genom olika former av kontroller, vilket innebär ett visst mått av

dubbelarbete. Hanteringen av listorna skiljer sig dessutom åt mellan tingsrätterna. Vid vissa tingsrätter tas det formella beslut om att uppta eller inte uppta en person på listan, vid andra kompletteras listan formlöst. En förvaltare som vill ta uppdrag vid flera tingsrätter kan behöva ansöka om detta hos respektive tingsrätt. En förvaltare som ingår i förvaltarkretsen men som efter en tid brister i utförandet av sina uppdrag kan tillfälligt eller tillsvidare avstyrkas från ytterligare uppdrag av Kronofogden. Inte heller denna hantering är reglerad i lag. Det saknas dessutom enligt ett avgörande i kammarrätten möjlighet att överklaga när Kronofogden, genom ett tillsvidareavstyrkande, utesluter en förvaltare från förvaltarkretsen.

Riksrevisionen kan konstatera att kontrollen av förvaltarnas lämplighet att hantera en specifik konkurs eller rekonstruktion är begränsad, inte minst på grund av lagstiftningens skyndsamhetskrav. I stället förlitar sig både Kronofogden och tingsrätterna i hög grad på den kontroll av förvaltarna som gjorts när förvaltarna upptagits i eller uteslutits ur förvaltarkretsen, respektive satts upp på tingsrättens förvaltarlista. Denna hantering är således av stor betydelse för effektiviteten i insolvensförfarandena.

Riksrevisionen bedömer, mot bakgrund av detta, att en reglering av hur förvaltarkretsen hanteras är angelägen. Regleringen bör tydliggöra ansvarsfördelningen och skapa en mer rättssäker hantering genom att förtydliga krav för inträde samt trösklar för tillfällig och permanent uteslutning ur förvaltarkretsen.

5.2 Kronofogdens tillsyn över konkurser bedrivs i huvudsak effektivt men kan stärkas ytterligare

Riksrevisionen bedömer att Kronofogdens tillsyn över konkurser i huvudsak bedrivs effektivt. Granskningen visar att Kronofogdens granskning av arvodena bidrar till att hålla nere kostnaderna i konkurser. Det framgår av kostnadsutvecklingen över tid samt genom att Kronofogden lyckades trycka tillbaka ökningen av arvodena efter övertagandet av det obligatoriska edgångssammanträdet (det som nu kallas bouppteckningssammanträdet) i juli 2021.

Riksrevisionen kan vidare konstatera att Kronofogden arbetar aktivt, med de verktyg som de har, för att skynda på konkursförvaltningen, exempelvis genom att bevaka och påminna om obligatoriska handlingar samt bedöma konkursförvaltarens skyndsamhet i samband med granskningen av arvodena. Riksrevisionen bedömer dock att Kronofogdens möjligheter att reellt skynda på konkursförvaltningen är begränsade. Konkurslagstiftningen föreskriver att det är konkursförvaltaren som självständigt beslutar om åtgärder i förvaltningen, och Kronofogden saknar möjlighet att genomdriva ett avslut av en konkurs. När konkursboets tillgångar inte räcker till för att bekosta konkursförvaltarens arvode är det dock staten som täcker dessa kostnader, vilket utgör en betydande del av statens kostnader för konkurser.

Riksrevisionen bedömer, mot bakgrund av detta, att regeringen bör överväga om det är möjligt att stärka Kronofogdemyndighetens möjligheter att påskynda avslutet av konkurser, utan att alltför mycket inkräkta på konkursförvaltarens självständiga ställning. Det gäller särskilt i de fall då staten kommer att bekosta konkursförvaltarens arvode. Till granskningen har Kronofogden nämnt hur en sådan förstärkning skulle kunna se ut, där sena avslut skulle behöva motiveras av konkursförvaltaren för att denne ska få rätt till ersättning från statliga medel.

Granskningen visar vidare att det finns skillnader i hur Kronofogdens sektioner inom tillsynsverksamheten arbetar och att vissa av dessa skillnader förmodligen bidrar till variationer i hur effektivt tillgängliga resurser används. Kronofogden bör ta tillvara lärdomarna från dessa olika arbetssätt när myndigheten fortsätter arbetet med att implementera ett mer enhetligt och resurseffektivt arbetssätt. Detta inbegriper att bedöma vilket tillsynsdjup som är lämpligt, både med utgångspunkt från resurseffektivitet och måluppfyllelse, och att säkerställa en samsyn kring detta i verksamheten.

5.3 Staten har svagt fokus på utfallet för borgenärer i insolvensförfarandena

Insolvensförfarandena syftar till att ge bästa möjliga utfall för borgenärerna. Riksrevisionen kan konstatera att regeringen och myndigheterna i låg grad har beaktat detta syfte med insolvensförfarandena. Ingen myndighet följer i dagsläget upp utvecklingen när det gäller utdelningen vid konkurser eller utfallet för borgenärerna i rekonstruktioner.

Granskningen visar att uppgifter om utdelning i konkurser finns hos Kronofogden men att dessa inte sammanställs eller finns ordnade på ett sådant strukturerat vis att de enkelt går att sammanställa. Detta leder till att det inte går att följa utvecklingen av utdelningarnas storlek eller utdelningarnas storlek i relation till tillgångar i konkursboet.

Flera av de förändringar som kommer att träda i kraft i juli 2026 innebär att uppgifter flyttas från staten till konkursförvaltarna. Granskningen visar att vissa av dessa uppgifter kan förmodas leda till mer arbete för förvaltarna och deras organisationer, vilket i sin tur leder till höjda arvoden och lägre utdelning. Riksrevisionen bedömer att det är en brist att det inte går att följa hur stora dessa effekter blir för borgenärerna, och det är angeläget att dessa effekter följs upp framöver.

5.4 Kronofogden kan stärka tillsynen över rekonstruktörer men saknar befogenheter för en effektiv tillsyn

Riksrevisionen kan konstatera att Kronofogdens tillsynsuppdrag är begränsat i rekonstruktioner. Myndigheten har inget egentligt uppdrag att utöva tillsyn över genomförandet av rekonstruktioner. Tillsynen är främst inriktad på att bedöma

förvaltarnas lämplighet att åta sig rekonstruktionsuppdrag generellt och att yttra sig om rekonstruktörens lämplighet att åta sig ett enskilt sådant uppdrag.

Även om Kronofogden enligt lagstiftningen ska ges möjlighet att yttra sig i flera frågor, exempelvis vid beslut om förlängning av en rekonstruktion, har myndigheten ofta en alltför begränsad insyn i rekonstruktionen för att kunna göra det. Detta då lagen om företagsrekonstruktion inte föreskriver att Kronofogden har rätt att begära ut och ta del av rekonstruktörens handlingar under rekonstruktionen. Detta inverkar även på Kronofogdens möjligheter att invända mot rekonstruktörens ersättningsanspråk. En förutsättning för en effektiv tillsyn är att tillsynsmyndigheten har tillgång till tillräckliga underlag. Riksrevisionen bedömer mot bakgrund av detta att det finns skäl att överväga ett förtydligande av detta i lagstiftningen.

Även inom ramen för gällande regelverk och Kronofogdens nuvarande befogenheter, finns dock utrymme för förstärkning av tillsynen över rekonstruktioner. Granskningen har visat att Kronofogden visserligen granskar rekonstruktörernas arbete inom ramen för förvaltargenomgångarna men att det saknas tydliga kriterier för vilka aspekter av rekonstruktörernas arbete som Kronofogden ska beakta. Riksrevisionen bedömer det som angeläget att detta tydliggörs i Kronofogdens styrdokument för att skapa en systematik i arbetet. Riksrevisionen bedömer vidare att det i detta sammanhang kan finnas skäl att särskilt ta hänsyn till rekonstruktörens roll i att tidigt bedöma företagets livskraft. Rekonstruktionsförfarandet är avsett för företag som i grunden är livskraftiga och har en möjlighet att överleva på sikt. En rekonstruktion kan inte inledas om det inte finns en rekonstruktör som är villig att åta sig uppdraget, och en del av ansvaret för att säkerställa att det är just dessa företag som får genomgå rekonstruktion ligger i praktiken på rekonstruktörerna. Det faktum att en rekonstruktör återkommande tar sig an rekonstruktioner som misslyckas kan tyda på att denne inte gör en tillräcklig granskning av företagets möjlighet att överleva innan uppdraget accepteras, särskilt om misslyckandet inträffar tätt inpå inledandet av rekonstruktionen. Om Kronofogden granskar detta i sin tillsyn kan det leda till att rekonstruktörerna gör en mer noggrann bedömning av företagets möjligheter att överleva innan de åtar sig uppdrag, vilket i sin tur skulle bidra till att de företag som ansöker om rekonstruktion har bättre förutsättningar att överleva.

5.5 Tingsrätterna har begränsade förutsättningar att göra livskraftstestet vid ansökan om rekonstruktion

Riksrevisionen kan konstatera att intentionerna med de förändringar av lagstiftningen som genomfördes år 2022 till stora delar ännu inte har förverkligats. Bedömningarna vid livskraftstestet vid ansökan är fortfarande förhållandevis tillåtande, vilket får till följd att många rekonstruerade företag går i konkurs. Rekonstruktionsförfarandet är dyrt för gäldenären. När gäldenären går i konkurs efter rekonstruktionen innebär det att pengar som skulle ha kunnat gå till att betala borgenärernas fordringar, i stället har gått till rekonstruktörens ersättning eller till

misslyckade rekonstruktionsåtgärder. För staten innebär misslyckade rekonstruktioner också en kostnad i form av att lönegarantin många gånger betalas ut vid två tillfällen, först under rekonstruktionen och därefter under konkursen.

Bedömningen av gäldenärens livskraft försvåras av det berättigade skyndsamhetskrav som finns vid prövningen av ansökningar. I praktiken innebär det kravet att ansökan ska prövas samma dag, vilket försvårar en mer övervägd bedömning. Riksrevisionen bedömer dock att det inte är önskvärt att förlänga tiden som tingsrätterna har på sig att pröva ansökan. Företagen som ansökt om rekonstruktion är i ekonomiska svårigheter, och när det blir känt att de dessutom ansökt om rekonstruktion är risken stor att borgenärerna försöker försätta dem i konkurs.

Granskningen visar dock att det även finns andra förklaringar till att intentionerna med det skärpta livskraftstestet inte har infriats. Domstolsverket har gett otillräckligt med utbildningar relaterade till rekonstruktionsförfarandet generellt, och i synnerhet gällande de företagsekonomiska bedömningar som behöver göras vid prövningen av rekonstruktioner. Detta trots att behovet av kompetensutveckling i de nya reglerna framhölls i betänkandet som föranledde den nya lagen. Den begränsning av antalet tingsrätter som ska hantera rekonstruktionsärenden efter den 1 juli 2026 har motiverats just med att det ger bättre förutsättningar att bygga upp kompetensen vid tingsrätterna. Riksrevisionen bedömer att detta inte i sig självt är tillräckligt, utan att det även behövs kompetensutvecklingsinsatser för att säkerställa att domarna har tillräcklig kompetens att göra dessa bedömningar.

Mot bakgrund av detta bedömer Riksrevisionen det som angeläget att Domstolsverket utvecklar sitt stöd till tingsrätterna relaterat till företagsrekonstruktioner.

5.6 Rekommendationer

Riksrevisionen lämnar följande rekommendationer.

Till regeringen

- Initiera ett arbete för att reglera statens hantering av förvaltarkretsen. Regleringen bör inbegripa formerna för hur förvaltare blir en del av förvaltarkretsen och på vilka grunder förvaltare tillfälligt eller tills vidare kan uteslutas ur den.
- Utred hur Kronofogdemyndighetens möjligheter att påskynda avslutet av konkurser kan stärkas. Det gäller särskilt de konkurser som skrivs av på grund av att konkursboets tillgångar inte räcker till betalning av konkurskostnaderna och andra skulder som boet har ådragit sig.
- Initiera ett arbete för att ge Kronofogdemyndigheten utökade befogenheter att ta del av underlag i tillsynen över rekonstruktioner.

- Stärk den löpande uppföljningen av utdelningen i konkurser genom att ge lämplig myndighet i uppdrag att följa upp detta. Följ särskilt upp hur utdelningarna påverkas av de lagändringar som träder i kraft 2026.

Till Kronofogdemyndigheten

- Fortsätt det påbörjade arbetet med att effektivisera tillsynen och få till en enhetlig tillsyn mellan sektionerna. Se särskilt till att dra lärdom av de skillnader i arbetssätt och resurseffektivitet som funnits mellan sektionerna.
- Förtydliga i styrdokumenten för förvaltargenomgångarna hur granskningen av rekonstruktörer ska ske. Inkludera i detta sammanhang särskilt granskningen av rekonstruktörer vars rekonstruktioner ofta misslyckas i ett tidigt skede.

Till Domstolsverket

- Utveckla stödet till tingsrätterna avseende företagsrekonstruktioner, särskilt kompetensinsatser till domare relaterat till prövningen av gäldenärens livskraft.

Ordlista

Ackord. En uppgörelse om betalning mellan den part som ska betala (gäldenären) och de som ska få betalt (borgenärerna). Uppgörelsen innebär oftast att skulden sätts ned (minskas).[277]

Avskrivningskonkurs. Om rätten efter att ha hört förvaltaren finner att konkursboets tillgångar inte räcker till betalning av uppkomna och väntade konkurskostnader och andra skulder som boet har ådragit sig, ska rätten besluta om avskrivning av konkursen.[278]

Bevakningsförfarande. Ett förfarande i en konkurs som innebär att borgenärer skriftligen måste anmäla (bevaka) sina fordringar inom en viss tidsfrist för att få rätt till utdelning i konkursen. Förfarandet används när oprioriterade fordringar kan antas få utdelning och syftar till att fastställa vilka fordringar som finns samt att hantera eventuella invändningar genom ett efterföljande anmärkningsförfarande.[279]

Borgenär. Den part (fordringsägaren) som en gäldenär har en skuld till.

Borgenärssammanträde. Ett sammanträde i tingsrätten vid rekonstruktion där borgenärerna ges tillfälle att yttra sig i frågan om huruvida företagsrekonstruktionen bör fortsätta.[280]

Bouppteckning. En uppteckning av konkursboets tillgångar och skulder samt med uppgift om varje borgenärs namn och adress. Bouppteckningen ska dessutom innehålla en bedömning av om utdelning kan förväntas i konkursen.[281]

Bouppteckningssammanträde. Ett sammanträde hos konkursförvaltaren där gäldenären med sin underskrift ska bekräfta att bouppteckningens uppgifter är riktiga. Ersatte i juli 2021 det obligatoriska edgångssammanträdet.

Edgångssammanträde. Ett sammanträde i tingsrätten där gäldenären avlägger bouppteckningsed och med den intygar att bouppteckningens uppgifter är riktiga. Före juli 2021 var edgångssammanträdet obligatoriskt i alla konkurser. Från och med juli 2021 hålls endast edgångssammanträdet på begäran av konkursförvaltaren, annars bekräftas bouppteckningen vid ett bouppteckningssammanträde.[282]

Frivillig skulduppgörelse. Se underhandsackord.

277 Se SOU 2013:78, s. 293.
278 Se 10 kap. konkurslagen.
279 Se 9 kap. konkurslagen.
280 Se 2 kap. 18 § lagen om företagsrekonstruktion
281 Se 7 kap. 13 § konkurslagen.
282 Se 6 kap. 3 § konkurslagen. Se också prop. 2020/21:148, s. 50 ff.

Förmånsrätt. Företräde till utdelning enligt förmånsrättslagen, som vissa borgenärer har vid konkurs. En borgenär som har förmånsrätt för sin fordran har rätt till betalning före andra borgenärer vid konkurs.[283]

Gäldenär. Någon som har en skuld till en borgenär.

Illikvid. En oförmåga att betala sina förfallna skulder. Det vill säga att företaget inte omedelbart har till sitt förfogande pengar eller andra lättrealiserade tillgångar som svarar mot företagets aktuella behov av betalningsmedel.[284]

Insolvens. Innebär att gäldenären inte kan rätteligen betala sina skulder och att denna oförmåga inte är endast tillfällig.[285]

Insufficiens. Skulderna överstiger tillgångarna, värderade till vad de kan beräknas inbringa genom realisation vid lämplig tidpunkt. Som tillgång räknas i detta sammanhang inte framtida inkomster. Gäldenären har alltså inte tillgångar att betala skulderna med, men det innebär inte att gäldenären är insolvent.[286]

Likvid. God betalningsförmåga på kort sikt.

Konkursförhandling. En förhandling i tingsrätten som hålls om en konkursansökan görs av en borgenär, och undantagsvis även när ansökan görs av gäldenären, för att pröva om gäldenären är insolvent.[287]

Nedläggningskonkurs. Visar gäldenären att hen har kommit överens om betalningen av sina skulder eller på annat sätt träffat uppgörelse med de borgenärer vars fordringar har bevakats eller, när bevakning inte behövs, vars fordringar är kända för konkursförvaltaren, ska rätten på ansökan av gäldenären besluta om nedläggning av konkursen.[288]

Obestånd. Innebär att gäldenären inte kan rätteligen betala sina skulder och att denna oförmåga inte är endast tillfällig. Att ett företag är på obestånd är synonymt med att det är insolvent.[289]

Offentligt ackord. En överenskommelse som beslutades i domstol enligt 1996 års lag om företagsrekonstruktion och som innebar att fordringarna sattes ned och betalades på det sätt som beslutades i domstolen. Offentliga ackord finns inte kvar som separat förfarande i den nuvarande lagen om företagsrekonstruktion. En skulduppgörelse kan där i stället ske inom ramen för en planförhandling.[290]

---

283 Se förmånsrättslagen (1970:979).
284 Se Mellqvist, *Obeståndsrätten – en introduktion*, 2022, s. 106; SOU 1970:75, s. 60.
285 Se 1 kap. 2 § konkurslagen och SOU 1970:75, s. 60.
286 Se SOU 1970:75, s. 60.
287 Se 2 kap. 14 och 16 §§ konkurslagen.
288 Se 12 kap. 1 § konkurslagen.
289 Se 1 kap. 2 § konkurslagen.
290 Se 3 kap. lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion. Se också 4 kap. 1 § lagen (2022:964) om företagsrekonstruktion.

Oprioriterade fordringar. Fordringar som saknar förmånsrätt.

Prioriterade fordringar. Fordringar som har förmånsrätt.

Tvångsackord. Ett förfarande i en konkurs som binder alla borgenärer till en skuldnedskrivning, även den eventuella minoritet av borgenärer som motsätter sig överenskommelsen.[291]

Underhandsackord. En frivillig uppgörelse mellan en gäldenär och borgenärerna. Det finns inga formkrav på hur en sådan uppgörelse ska se ut, utan det är upp till de inblandade att komma överens. En form av underhandsackord kan ingås inom ramen för en konkurs och kallas då frivillig uppgörelse eller frivillig skulduppgörelse.[292]

Utdelningskonkurs. Om konkursen inte avskrivs (se avskrivningskonkurs), ska boets tillgångar (pengar), i den mån medlen inte går åt till betalning av konkurskostnaderna och andra skulder som boet har ådragit sig, delas ut till borgenärerna i särskild ordning som följer av lag. Utdelningen äger rum i enlighet med den rätt till betalning som tillkommer borgenärerna.[293]

Återvinning. Innebär att en illojal rättshandling som gäldenären har gjort en viss tid före konkursen återgår. Det finns olika möjligheter att återvinna egendom (tillgångar) till konkursboet.[294]

[291] 12 kap. 3–28 §§ konkurslagen. Se också Ds 2019:31, s. 314ff och SOU 1983:24, 235 f.
[292] Se SOU 1983:24, s. 235f. Se också 12 kap. 1 § konkurslagen.
[293] Se 11 kap. 1 § konkurslagen.
[294] Mellqvist, *Obeståndsrätten – en introduktion*, s. 78 ff.

Referenslista

Litteratur

Mellqvist, M., *Obeståndsrätten – en introduktion*, 10 uppl., Norstedts Juridik, 2022.

Artiklar

Cato, M. och Knutson, T., "Den perfekta stormen", *Advokaten*, nr 3, 2024.

Nästegård, E., "En analys av det skärpta rekonstruktionsrättsliga livskraftstestet", *Insolvensrättslig tidskrift*, nr 3–4, 2025.

Rapporter med mera

Domstolsverket och Kronofogdemyndigheten, *Avgifter till staten under konkursförfarandet och i företagsrekonstruktion – redovisning av myndighetsgemensamt regeringsuppdrag*, DOV 2025/850 och KFM 8664–2025, Domstolsverket, 2025.

Domstolsverket, *Årsredovisning 2025*, 2026.

Justitiekanslern, *Justitiekanslerns beslut den 8 oktober 1993*, 91–93–21, 1993.

Justitiekanslern, *Justitiekanslerns beslut den 6 oktober 2005*, 930-03-21, 2005.

Justitieombudsmannen, *Kritik mot Lunds tingsrätt för dröjsmål med att hålla konkursförhandlingar och för att vid utsättningar ha särbehandlat staten som borgenär*, 8454–2019, 2021.

Kronofogdemyndigheten, *Enhetliga rutiner för strategiska förvaltargenomgångar*, KFM 3695–2025, 2025.

Kronofogdemyndigheten, *Förslag på konkursförvaltare*, 840 24044-19/121, 2019.

Kronofogdemyndigheten, *Handbok konkurstillsyn*, 8 uppl., 2024.

Kronofogdemyndigheten, *Kartläggning företagsrekonstruktioner*, 14574–2020, 2020.

Kronofogdemyndigheten, *Konkurser och arvoden 2018*, 2019.

Kronofogdemyndigheten, *Konkurser och arvoden 2021*, 2022.

Kronofogdemyndigheten, *Konkurser och arvoden 2023*, 2024.

Kronofogdemyndigheten, *Krav för att utses till rekonstruktör*, KFM 11571–2022, 2022.

Kronofogdemyndigheten, *Kronofogdemyndighetens ställningstagande Konkursförvaltarkretsen*, 840-14104-18/121, 2018.

Kronofogdemyndigheten, *Kvalitetsuppföljning konkurstillsyn höstgranskning 2020*, KFM 1655–2020, 2020.

Kronofogdemyndigheten, *Kvalitetsuppföljning konkurstillsyn höstgranskning 2022*, KFM 23209–2022, 2022.

Kronofogdemyndigheten, *Kvalitetsuppföljning konkurstillsyn höstgranskning 2023*, KFM 18206–2023, 2023.

Kronofogdemyndigheten, *Planering av tillsyn i konkurser (anvisning)*, 2024.

Kronofogdemyndigheten, *Rapport angående sakkunniga biträden*, KFM 25697–2020, 2020.

Kronofogdemyndigheten, *Strategisk tillsynsinsats – gäldenärsförslag*, KFM 5556–2025, 2025.

Kronofogdemyndigheten, *Uppdragsbeskrivning för konkurstillsynens expertgrupp*, 2024-11-28, 2024.

Kronofogdemyndigheten, *Årsredovisning 2018*, 2019.

Kronofogdemyndigheten, *Årsredovisning 2019*, 2020.

Kronofogdemyndigheten, *Årsredovisning 2020*, 2021.

Kronofogdemyndigheten, *Årsredovisning 2021*, 2022.

Kronofogdemyndigheten, *Årsredovisning 2022*, 2023.

Kronofogdemyndigheten, *Årsredovisning 2023*, 2024.

Kronofogdemyndigheten, *Årsredovisning 2024*, 2025.

Riksrevisionen, *Den statliga lönegarantin – förekomst av missbruk och myndigheternas kontrollarbete*, RIR 2022:4, 2022.

Sundsvalls tingsrätt, *Beredning av konkurser för domstolshandläggare*, 2023.

World Bank Group, *Doing Business 2020 – Comparing Business Regulation in 190 Economies 2020*, 2020.

Utredningar

Ds 1988:37, *Jäv för konkursförvaltare*.

Ds 1994:37, *Den svenska insolvensrätten – några förslag till förbättringar inom konkurshanteringen m.m.*

Ds 2019:31, *Konkursförfarandet*.

SOU 1968:41, *Utsökningsrätt VII – ackordsförhandling*.

SOU 1970:75, *Utsökningsrätt X – konkursgrunderna, gäldenärens legitimation, återvinning, kvittning, solidariska skuldförhållanden m.m.*

SOU 1974:6, *Förenklad konkurs m.m.*

SOU 1977:29, *Konkursförvaltning.*

SOU 1983:24, *Ny konkurslag.*

SOU 2000:62, *Ny konkurstillsyn.*

SOU 2010:2, *Ett samlat insolvensförfarande – förslag till ny lag.*

SOU 2013:78, *Överskuldsättning i kreditsamhället?*

SOU 2014:86, *Rättvisans pris.*

SOU 2016:72, *Entreprenörskap i det tjugoförsta århundradet.*

SOU 2021:12, *Andra chans för krisande företag – en ny lag om företagsrekonstruktion.*

Författningar

Aktiebolagslag (2005:551).

Domstolsverkets föreskrifter (DVFS 2024:22) om konkursförvaltartaxa.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2019/1023/EU av den 20 juni 2019 om ramverk för förebyggande rekonstruktion, om skuldavskrivning och näringsförbud och om åtgärder för att göra förfaranden rörande rekonstruktion, insolvens och skuldavskrivning effektivare samt om ändring av direktiv (EU) 2017/1132.

Europaparlamentets och rådets förordning 2015/848/EU av den 20 maj 2015 om insolvensförfaranden.

Förmånsrättslag (1970:979).

Förordning (1979:972) om tillsynsavgift i konkurs.

Konkurrenslag (2008:579).

Konkursförordning (1987:916).

Konkurslagen (1987:672).

Kungörelse (1974:152) om beslutad ny regeringsform.

Lag (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag.

Lag (1996:764) om företagsrekonstruktion.

Lag (2016:676) om skuldsanering för företagare.

Lag (2022:964) om företagsrekonstruktion.

Lönegarantilag (1992:497).

Utsökningsbalk (1981:774).

Riksdagstryck

Prop. 1975/76:210, *Regeringens proposition om ändring i konkurslagen (1921:225) m.m.*, bet. 1976/77:LU11, rskr. 1976/77:63.

Prop. 1978/79:105, *Regeringens proposition 1978/79:105 med förslag till ändring i konkurslagen (1921:225), m.m.*, bet. 1978/79:LU19, rskr. 1978/79:309.

Prop. 1986/87:90, *Regeringens proposition 1986/87:90 om ny konkurslag*, bet. 1986/87:LU32, rskr. 1986/87:320.

Prop. 1988/89:31, *Regeringens proposition 1988/89:31 om jäv för konkursförvaltare*, bet. 1988/89:LU11, rskr. 1988/89:35.

Prop. 1995/96:5, *Lag om företagsrekonstruktion*, bet. 1995/96:LU11, rskr. 1995/96:279.

Prop. 2014/15:1, *Budgetpropositionen för 2015 utgiftsområde 24*, bet. 2014/15:NU1, rskr. 2014/15:68.

Prop. 2020/21:148, *En effektivare konkurshantering*, bet. 2020/21:CU19, rskr. 2020/21:318.

Prop. 2021/22:215, *En ny lag om företagsrekonstruktion*, bet. 2021/22:CU22, rskr. 2021/22:375.

Prop. 2024/25:135, *Ett nytt konkursförfarande*, bet. 2024/25:CU18, rskr. 2024/25:279.

Regeringsbeslut

Regeringsbeslut Ju2023/02624, *Uppdrag till Domstolsverket om forum för konkursärenden och ärenden om företagsrekonstruktion*.

Regeringsbeslut Ju2025/00917, *Uppdrag till Domstolsverket och Kronofogdemyndigheten om avgifter till staten under konkursförfarandet och i ärenden om företagsrekonstruktion*.

Regeringsbeslut, Ju2024/01226 (delvis); Ju2024/01229 (delvis); Ju2025/00919, *Uppdrag till Domstolsverket och Kronofogdemyndigheten att förbereda de kommande förändringarna av konkursförfarandet*.

Remissvar

Göta hovrätt, *Yttrande över SOU 2021:12 Andra chans för krisande företag – en ny lag om företagsrekonstruktion*, Ju2021/01037, 2021.

Skatteverket, *Remissvar SOU 2021:12 Andra chans för krisande företag – en ny lag om företagsrekonstruktion*, Ju2021/01037, 2021.

Stiftelsen Ackordscentralen, *Konkursförfarandet (Ds 2019:31)*, Ju2019/04217/L2, 2020.

Svenska Bankföreningen, *Andra chans för krisande företag – en ny lag om företagsrekonstruktion (SOU 2021:12)*, Ju2021/01037, 2021.

Sveriges advokatsamfund, *Remissyttranden över departementspromemorian Konkursförfarandet (Ds 2019:31)*, Ju2019/04217/L2, 2020.

Webbsidor

Domstolsverket, "Signera och skicka handlingar digitalt", https://www.domstol.se/tjanster-och-blanketter/signera-och-skicka-handlingar-digitalt/, hämtad 2026-02-27.

Domstolsverket, ”Ansökan om egen konkurs – juridisk person”, https://www.domstol.se/globalassets/filer/gemensamt-innehall/blanketter/konkurs/ansokan-om-egen-konkurs---juridisk-person.pdf, hämtad 2026-03-05.

Skatteverket, "Den allmänna obeståndsgrunden", https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2022.7/322177.html, hämtad 2026-02-27.

Tillväxtanalys, "Tillväxtanalys statistikdatabas", https://statistik.tillvaxtanalys.se/PxWeb/pxweb/sv/Tillv%C3%A4xtanalys%20statistikdatabas/, hämtad 2026-02-27.

World Bank Group, "Historical data (DB04-DB20)", https://archive.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/excel/db-2021/Historical-Data--DB04-DB20-.xlsx, hämtad 2026-02-27.

World Bank Group, ”Resolving Insolvency Questionnaire”, https://archive.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/pdf/db2020/DB20-Resolving-Insolvency-Questionnaire.pdf, hämtad 2026-03-05.

Ärendedokument

Ärendedokumenten är handlingar i Riksrevisionens ärende Granskning av statens hantering av insolvensförfaranden för företag, dnr 2025/0407. Handlingarna är tillgängliga via Riksrevisionens registratur.

EN GRANSKNINGSRAPPORT FRÅN RIKSREVISIONEN

Konkurs eller rekonstruktion statens hantering av insolvensförfaranden för företag (RiR 2026:9)

Riksrevisionen har granskat statens hantering av insolvensförfarandena för företag: konkurser och företagsrekonstruktioner. Ett företag försätts i konkurs när det inte kan betala sina skulder och detta inte bedöms förändras på sikt. Om företaget har ekonomiska svårigheter, men i grunden är livskraftigt, kan en rekonstruktion inledas som syftar till att rädda företaget. I Sverige delas ansvaret för hanteringen av insolvensförfarandena mellan staten och förvaltarna (konkursförvaltare respektive rekonstruktörer).

Granskningen visar att statens hantering av insolvensförfaranden för företag i huvudsak är effektiv, även om det också finns brister. Hanteringen och ansvarsfördelningen kommer att förändras under 2026, men de förändringarna kommer inte automatiskt att lösa de brister som finns.

Granskningen visar att avsaknaden av lagreglering av hanteringen av förvaltarkretsen medför dubbelarbete samt bristande enhetlighet och rättssäkerhet. Granskningen visar också att Kronofogdemyndighetens tillsyn i huvudsak bedrivs effektivt men att myndigheten har begränsade möjligheter att skynda på konkursförvaltningen. Vidare visar granskningen att skärpningen av livskraftstestet vid företagsrekonstruktioner ännu inte har lett till att fler företag överlever efter en rekonstruktion samt att staten har ett svagt fokus på utfallet för borgenärer i insolvensförfarandena.

RIKS REVISIONEN

Riksrevisionen
www.riksrevisionen.se
S:t Eriksgatan 117
Box 6181, 102 33 Stockholm
08-5171 40 00

Justitiedepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 29 oktober 2026

Närvarande: statsminister Kristersson, ordförande, och statsråden Svantesson, Edholm, Forssell, Wykman, Bohlin, Rosencrantz, Dousa, Britz

Föredragande: statsrådet Forssell

Regeringen beslutar skrivelse Riksrevisionens rapport om statens hantering av insolvensförfaranden för företag